

**EKONOMI
HÖGSKOLAN**
Lunds Universitet

Mars 2002

- Den största nyheten sedan dubbla bokföringens införande?

Magisteruppsats i redovisning

Författare: *Joakim Laurila & Thomas Weibenfalk*

Handledare: *Per Magnus Andersson & Erling Green*

Förord

Vi skulle vilja rikta ett varmt tack till våra handledare, Per Magnus Andersson och Erling Green, för de synpunkter och den vägledning de har givit oss under arbetets gång. Ett särskilt tack vill vi även ge till Mikael Eriksson, som gav oss tips om vårt innovativa ämne, och Agneta Brevenhag, som gett oss värdefull information löpande under uppsatsens gång samt ställt upp på en telefonintervju. Givetvis vill vi dessutom tacka alla de företag som ställt upp och tagit sig tid till att besvara vår webbenkät.

Avslutningsvis vill vi skänka Emmaboda Glas en tanke för att vi fick skriva ut vår uppsats på deras färglaserskrivare. Tack så mycket!

Lund, mars 2002

Joakim Laurila

Thomas Weibenfalk

SAMMANFATTNING

Uppsatsens titel:	XBRL – Den största nyheten sedan dubbla bokföringens införande?
Seminariedatum:	2002-03-04
Ämne/Kurs:	Magisterkurs i redovisning, 10 poäng
Författare:	Joakim Laurila & Thomas Weibenfalk
Handledare:	Per Magnus Andersson & Erling Green
Nyckelord:	XBRL, XML, Redovisning, Internet, IT och Finansiell information.
Företag:	ABB Ltd, AssiDomän, AstraZeneca, Atlas Copco, Boss Media, Electrolux, Ericsson, Europolitan, Föreningssparbanken, Hennes & Mauritz, IFS AB, Investor AB, Kinnevik, Nordea, OM AB, Pharmacia, Sandvik AB, SAS, SCA, Scania, SEB, SHB, Skandia, Skanska, SKF, SSAB, Swedish Match AB, Volvo, Telia AB, WM-data, Öhrlings PricewaterhouseCoopers.
Syfte:	Syftet med uppsatsen är att beskriva och analysera det digitala affärsspråket XBRL samt diskutera dess möjliga effekter på företagens informationsgivning vid en framtida tillämpning, med betoning på förutsättningarna i Sverige.
Metod:	Uppsatsen har en deskriptiv ansats där vi försöker beskriva företeelsen XBRL med hjälp av teori och insamlad empiri i form av en webbenkät till 30 av de största företagen i Sverige samt en intervju med XBRL-experten Agneta Brevenhag.
Slutsatser:	Kunskapen om XBRL i de stora svenska börsföretagen är väldigt liten. Framtidspotentialen för XBRL i Sverige är svår att avgöra då väldigt få har börjat diskutera dess för- och nackdelar än. En svensk XBRL-grupp håller på att bildas och denna kommer inom den närmaste framtiden att börja utveckla en svensk standard (taxonomy), vilken beräknas vara klar om ungefär ett år. Lagar och regler måste anpassas för att bemöta XBRL. Öppenheten i företagen kommer eventuellt att öka pga XBRL.

I. INLEDNING	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemdiskussion.....	3
1.3 Problemformulering.....	7
1.4 Syfte.....	9
1.5 Avgränsningar.....	9
1.6 Vidare disposition.....	10
II. VÄGEN TILL INSIKT	11
2.1 Arbetsgång.....	11
2.2 Vetenskapligt angreppssätt.....	13
2.3 Kvalitativ eller kvantitativ undersökning.....	14
2.3.1 Teori.....	14
2.3.2 Webbenkät.....	14
2.3.3 Djupintervju.....	15
2.4 Datainsamling.....	15
2.4.1 Sekundärdata.....	15
2.4.1.1 Teori.....	15
2.4.2 Primärdata.....	15
2.4.2.1 Webbenkät.....	16
2.4.2.2 Val av börsbolag.....	16
2.4.2.3 Djupintervju.....	17
2.5 Sanningskriterier.....	17
2.5.1 Validitet.....	17
2.5.1.1 Teori.....	17
2.5.1.2 Webbenkät.....	18
2.5.1.3 Djupintervju.....	18
2.5.2 Reliabilitet.....	18
2.5.2.1 Teori.....	18
2.5.2.2 Webbenkät.....	19
2.5.2.3 Djupintervju.....	19
2.6 Källkritik.....	19
III. EN INTRODUKTION TILL XBRL	21
3.1 The conceptual framework project.....	21
3.1.1 Användarspecifika kvalitetskriterier.....	22
3.1.2 Beslutsspecifika kvalitetskriterier.....	22
3.1.3 Interaktiva kvalitetskriterier.....	22
3.2 Bakgrunden till XBRL.....	23
3.3 Fördelarna med XML.....	26
3.3.1 EDI-modellen och E-handels modellen.....	27
3.3.1.1 Dagens EDI-modell.....	28
3.3.1.2 E-handels modellen.....	28
3.3.2 XML:s fördelar gentemot EDI.....	29
3.4 Vad är XBRL och varför finns det ett behov?.....	30
3.4.1 En kort beskrivning av XBRL.....	30
3.4.2 Hur ser det ut idag?.....	31
3.4.3 XBRL:s påverkan på analysarbete.....	32
3.4.4 Vilka efterfrågar XBRL?.....	34
3.5 Hur fungerar XBRL?.....	35
3.6 User agents och intelligent agents.....	38
3.7 Målet med XBRL.....	39
3.8 Med vilka komponenter och termer är XBRL uppbyggt?.....	40
3.8.1 Komponenter.....	41
3.8.2 XBRL-specifikationen.....	41
3.8.3 Taxonomy – en viktig förutsättning.....	41
3.8.4 Instansdokument.....	43

IV. XBRL I PRAKTIKEN	45
4.1 Bankerna som långgivare – ett exempel på ett användningsområde för XBRL.....	45
4.2 Hur ska XBRL kunna spara tid vid framställning och distribution av finansiella rapporter?.....	48
4.3 Mjukvaror som innehåller XBRL.....	49
4.4 XBRL:s situation i dagsläget.....	50
4.5 En tidslinje över framtidsutsikterna.....	51
V. XBRL OCH REDOVISNINGEN	52
5.1 Framväxten av BAS-kontoplanen och BAS-redovisningssystem.....	52
5.2 Vilka möjligheter och effekter för XBRL med sig ur ett svenskt perspektiv?.....	57
5.2.1 Elektronisk signatur – motsvarigheten till namnteckning.....	59
5.2.2 Digitala deklarationer.....	60
5.3 Hur påverkas XBRL av konverteringen till IAS?.....	62
VI. DE SVENSKA FÖRETAGEN	69
6.1 Det Internetbaserade frågeformuläret del 1 – Allmänna frågor.....	69
6.1.1 Redovisar Ni finansiell information över Internet och i så fall hur?.....	69
6.1.2 Tycker Ni att det i dagsläget fungerar tillfredsställande?.....	70
6.1.3 Tycker Ni att Internet är ett effektivt sätt att distribuera finansiell info. över?.....	70
6.1.4 Hur mycket finansiell information skulle Ni vilja redovisa över Internet?.....	71
6.1.5 Tror Ni att redovisning i pappersform kommer att vara överflödigt?.....	71
6.1.6 Tror Ni att det finns behov av en standard?.....	72
6.1.7 Vilka för- och nackdelar ser Ni med en sådan standard?.....	73
6.1.8 Vet Ni/Någon på Ert företag vad XBRL är för något?.....	74
6.2 Det Internetbaserade frågeformuläret del 2 – XBRL.....	75
6.2.1 Vilka kunskaper har Ert företag om XBRL?.....	75
6.2.2 Vad anser Ni om själva språket XBRL?.....	75
6.2.3 Hur långt fram anser Ni er vara kunskapsmässigt inom XBRL?.....	75
6.2.4 Vad tror Ni om framtidsutvecklingen för XBRL i Sverige?.....	76
6.2.5 Vad anser Ni krävs för att XBRL ska få sitt genombrott i Sverige?.....	76
6.2.6 Har Ert företag något projekt på gång som berör XBRL?.....	76
VII. EN EXPERTS UTLÅTANDE	77
7.3 En XBRL-expert ger sin syn.....	79
7.3.1 Fördelar med XBRL i tre steg.....	79
7.3.2 Nackdelar med XBRL.....	80
7.3.3 Konkurrerande lösningar till XBRL.....	80
7.3.4 XBRL i Sverige.....	80
7.3.5 XBRL i övriga världen.....	81
7.3.6 Förändringar.....	82
VIII. UTVÄRDERING OCH ANALYS	81
8.1 Introduktion.....	81
8.2 Analys – Empiriska frågeställningar.....	81
8.2.1 Kunskapen i de svenska företagen.....	81
8.2.2 Framtidsutsikter för XBRL.....	82
8.2.3 Utvecklingen av Taxonomy.....	83
8.3 Analys – Kvalitetskriteriernas frågeställningar.....	84
8.3.1 Är nyttan större än kostnaderna.....	84
8.3.2 Hur påverkar XBRL tolkningsarbetet av finansiell information?.....	85
8.3.3 Hur kommer XBRL att påverka publikation av årsredovisningar?.....	86
8.3.4 Hur ser företagen på en hög grad av öppenhet online?.....	87
IX. SLUTSATSER	88
9.1 Kunskapen om XBRL i Sverige.....	88
9.2 XBRL:s framtidspotential i Sverige.....	88
9.3 Utvecklande av taxonomy i Sverige.....	88
9.4 Nyttan kontra kostnaderna.....	89
9.5 XBRL:s påverkan på olika funktioner i diverse verksamheter.....	89

9.6 Vilken grad öppenhet leder XBRL till?.....	90
9.7 Slutsatser i punktform.....	90
9.8 Förslag på vidare forskning.....	91

X. KÄLLFÖRTECKNING OCH BILAGOR

I. Inledning

Detta kapitel syftar till att ge läsaren en bakgrundsbild inom området XBRL och därtill relaterade problem. Med sin början i en bakgrund och problemdiskussion kommer sedan kapitlet att mynna ut i ett syfte och en problemformulering som avses att besvaras senare i uppsatsen. Avgränsningar och disposition kommer även avslutningsvis att nämnas.

1.1 Bakgrund

De senaste åren har Internet expanderat näst intill explosionsartat och påverkat samhället och dess individer på många olika plan. Betalningar och transaktioner har blivit enklare och människor kan numera göra många av sina inköp och ekonomiska ärenden via en okonstlad knapptryckning på en hemsida i sin webbläsare. Bank- och aktieärenden görs med lätthet via datorn i hemmet vid vilken tidpunkt som helst på dygnet. Databaser och sökmotorer hjälper till att hitta den information som användaren söker. Tillgången till information har, i denna nya tid, getts ett bredare perspektiv och vem som helst (som har tillgång till en dator) kan med enkelhet surfa in på ett företags hemsida och skaffa sig de uppgifter som behövs. Exempelvis lägger allt fler företag ut kompletta årsredovisningar i en nedladdningsbar digital version på sina respektive hemsidor. Extra intressant är att en undersökning gjord av analysföretaget IDC, i samarbete med World Times, visar att Sverige är det land som toppar listan på att snabbt få tillgång till och effektivt utnyttja IT.¹

Det tycks vara ett oundvikligt faktum att Internet kommer att bli mer och mer betydelsefullt för det vardagliga livet och även för företagen på marknaden. Dessutom är det troligt att utvecklingen på Internet förändrar sättet som företag kommunicerar med sina intressenter på.² Det är viktigt att företagen inte ser E-handeln som något som inte berör dem själva. Utvecklingen inom området kommer att beröra samtliga företag och kräva anpassningar i framtiden. De som inte ser dessa förändringar, såväl företag som revisorer, kommer att hamna utanför morgondagens verklighet och därför bli olämpliga att skydda sina investerare och övriga intressenter.³

Genom Internets radikala framväxt de senaste åren har det blivit allt vanligare att företagen väljer att publicera finansiell information via detta medium. I exempelvis USA är det hela 80 % av de större aktiebolagen som offentliggör finansiella rapporter och dylikt genom sina hemsidor på Internet.⁴ Denna siffra förväntas dessutom att stiga under de närmaste åren. Detta är ett exempel på ökat krav på informationens tillgänglighet i och

¹ Docere Intelligence, *Internetmarknaden i Sverige*, s.7 (PDF-fil, rapport)

² http://web.bryant.edu/~xbrl/XML-XBRL_Hannon.ppt, s. 40 (Källa: CFO Magazine, februari 2000)

³ Internt informationsmaterial från Öhrlings PricewaterhouseCoopers

⁴ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 21

med Internets genombrott, vilket medför stora krav på företagens förmåga att kommunicera rätt information till rätt aktör på marknaden.⁵

Idag är det stora problemet (för t ex en analytiker) att nedladdning och bearbetning av finansiell information är väldigt krånglig och tidskrävande innan den kan analyseras. I värsta fall kan det ta några dagar innan information om exempelvis investeringarna i Sveriges 100 största verkstadsbolag har sammanställts och först då kan analysarbetet sätta igång.⁶ Detta tillsammans med att kraven från intressenterna på snabb finansiell information ökar för varje dag som går. Förr fick analytiker chansen att bedöma företagens ekonomiska situation en gång per år då årsredovisningen publicerades, men idag vet vi alla hur ofta och hur snabbt de stora aktiebolagen kommer ut med nya finansiella rapporter. I dagens informationssamhälle räcker inte ens de standardiserade rapporterna till utan många intressenter vill numera kunna följa företagens ekonomiska förhållande kontinuerligt och även få tillgång till andra mått än de som redovisas i de finansiella rapporterna, t ex orderläge, miljöfrågor, försäljningsstatistik m.m.⁷

Ett stort problem som företagen tvingas brottas med i dagsläget är den bristande kompatibiliteten hos intressenternas mjuk- och hårdvara. Olika hårdvaror och mjukvaror fungerar inte alltid så bra tillsammans som det vore önskvärt. Det finns en uppsjö av program inom redovisningsområdet att använda sig av och detta komplicerar för såväl företagen som dess intressenter. Exempelvis kanske ett företag har sina finansiella uppgifter lagrade i olika programvaror och datasystem vilket gör det svårt för intressenterna att på ett enkelt sätt komma åt och avläsa informationen på Internet. Dessutom kan det vara besvärligt att överföra data från ett system till ett annat, internt i företaget, om olika datorsystem används.

En tänkt lösning på problem av den här karaktären kallas **XBRL** och är en förkortning för *eXtensible Business Reporting Language*. XBRL är en utökad version av programmeringsspråket XML (eXtensible Markup Language), med den viktiga skillnaden att XBRL är helt inriktat på utbyte av finansiell information. Detta nya programmeringsspråk formaterar de finansiella rapporterna innan de sedan transporteras över Internet till användarens dator. Grundtanken med detta system är att den intressent som vill ta del av företagens finansiella information skall kunna göra detta vid vilken dator som helst (som är kopplad till Internet), precis lika lätt som du idag surfar och hämtar hem annan information på Internet.

Sigvard Heurlin, styrelseledamot inom IASC, tror inte att företagen kan komma ut mycket snabbare med finansiell information än vad de gör i dag. Dock anser han att

⁵ Lagerström Bo, *Finansiell rapportering via internet: Nytt dataspråk med nya möjligheter*, Balans 8-9/2000 s. 39

⁶ Ibid, s. 39

⁷ Samtal med kontorschef Mikael Eriksson på Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Malmö

företagen med hjälp av XBRL får möjlighet att ge djupare och mer specificerad information till varje intressentgrupp. Detta kommer leda till att Internet och XBRL förmodligen blir företagets primära informationskanal och därmed att information i pappersformat, t ex årsredovisningen, kommer att försvinna med tiden.⁸

1.2 Problemdiskussion

Vad som händer rent konkret i dagsläget är att XBRL håller på att implementeras i USA och en del stora amerikanska finansbolag som JP Morgan, Fidelity Investments och konsultföretaget Arthur Andersen har bestämt sig för att börja använda XBRL. Det kan sägas att man inte bara tänker tillämpa XBRL i nya dokument utan även uppdatera äldre information. Något som eventuellt kan underlätta spridningen är att Microsoft, IBM, Oracle och SAP redan har XBRL-produkter på gång.⁹

”...XBRL is perhaps the most revolutionary change in financial reporting since the first general ledger” (John Covalski, “Accounting Today”).¹⁰ Förespråkarna för XBRL har med andra ord väldigt revolutionerande tankar kring den utveckling som det nya dataspråket kommer att föra med sig. Det bör dock sägas att införandet av XBRL inte är något krav från företagets sida utan det är XBRL:s arbetsgrupp som tror att företagen föredrar det för att kunna lösa många problem vid rapporteringen av finansiell information. Det skulle t ex kunna minska kostnaderna vid upprättande och spridning av finansiella rapporter och även öka kommunikationen mellan företagen och dess intressenter.¹¹ Frågan blir ju således om företagen verkligen ser lika positivt på XBRL och dess utveckling som förespråkarna gör.

De närmaste åren kommer att bli en kritisk period för företagen som utvecklare och implementerare av XBRL då marknaden som bekant börjar bli sådan att informationen blir mer och mer Internetrelaterad vad gäller finansiella rapporter. Företagen behöver därför lära sig mer om XBRL, delta i utvecklingen av den taxonomy (se kapitel 3.7.3 för en beskrivning av vad en taxonomy är) som är relevant för just deras bransch och slutligen gå ett steg vidare genom att på eget initiativ implementera XBRL.¹² Det är lika viktigt för företag att delta i arbetet med XBRL som det är för dem att delta i diskussioner kring ändringar av redovisningsstandarder. Företagens deltagande är nämligen enda sättet att se till att deras intressen, behov och krav med säkerhet kommer fram i ljuset på ett lämpligt sätt och att hänsyn tas till deras synpunkter.¹³ Det bör nämnas att taxonomies för

⁸ Andersson Therese & Wennerholm Anna, *Årsredovisningens utveckling*, Lunds universitet 2001, s. 47

⁹ Svidén Henrik, *XML-variant finner finansiell fakta*, Computer Sweden 2000-09-28

<http://nyheter.idg.se/display.asp?id=000928-cs4>

¹⁰ <http://www.xbrlsolutions.com/XBRLessentialsBook20Intro.pdf>, s. 1, (en introduktion i pdf-format till boken *XBRL Essentials* av Charles Hoffman & Carolyn Strand)

¹¹ <http://www.xbrl.org/Faq.htm>

¹² Audit Committee Updates (US), *What companies should be doing*, (Internt informationsmaterial från PwC)

¹³ *XBRL: questions and answers for audit committees*, (Internt informationsmaterial från PwC)

tillfället håller på att utvecklas för olika branscher i USA, Tyskland, Kanada, Australien, Nya Zeeland och Singapore.¹⁴ Med detta i bakhuvudet så undrar vi spontant om, och i så fall när, taxonomies kommer att börja utvecklas i Sverige. Vad som är intressant med tanke på allt detta är också hur långt fram Sverige och svenska globala företag ligger till i utvecklandet av XBRL? Vi ställer oss även frågan vilken kunskap de svenska företagen har om det nya dataspråket XBRL?

Då XBRL bygger på språket XML kan man även göra vissa jämförelser med detta. Gustavsson & Häll skriver i sin uppsats att kunskapen om XML är överlag dålig bland svenska företag, dock bör det påpekas att samtliga undersökta företag trodde på XML och det fanns ett intresse bland både säljande och köpande företag. Det kan avslutningsvis sägas att författarna kom fram till att framtidspotentialen för XML är mycket god på den svenska marknaden.¹⁵ Är förutsättningarna likartade för XBRL på den svenska marknaden? Det är något vi tycker skulle kunna vara intressant att undersöka.

Den bästa nyheten med XBRL är att det är gratis och det kommer förbli avgiftsfritt trots faktumet att många organisationer betalar stora summor och lägger ner mycket tid på att utveckla XBRL. Detta leder i sin tur till att mjukvaruföretag inte behöver betala för att inkludera XBRL-kod i sina program. Det finns en förklaring varför organisationer investerar stora summor i projektet utan att bli återbetalda genom avgiftsbelagda mjukvaruprodukter. Anledningen till detta är tanken att utvecklarna (de olika organisationer/företag som hjälper till att utveckla en XBRL-standard) kommer att bli återbetalda många gånger om genom de fördelar som ett globalt digitalt affärsspråk för med sig när alla börjar använda det. En fördel som omedelbart visar sig är att distributionen av finansiell information blir snabb och lätt.¹⁶ Som exempel kan vi tänka oss att PRV hjälper till att utveckla en svensk XBRL-standard, vilket i slutändan leder till många fördelar då företags årsredovisningar kan överföras helt elektroniskt till dem. För PRV skulle detta innebära att både tid och pengar sparas om XBRL blir en standard och det är först då deras organisation blir återbetald för kostnaderna i utvecklingsfasen. Sådan är synen på problematiken med utvecklingskostnaderna i USA, men i Sverige kanske bilden är en annan. Eva Törning, redovisningsexpert på Öhrlings Pricewaterhouse-Coopers, anser nämligen att det enda problemet vid införandet av XBRL i Sverige just nu är att hitta finansiärer till projektet. I övrigt tror hon att XBRL kommer få stor betydelse för den framtida redovisningen. Dessutom lär det bli lätt att införa XBRL i Sverige av två orsaker; För det första finns det redan en gemensam systematik genom BAS-planen och för det andra så går införandet av XBRL bra i andra länder. Med hjälp av XBRL skulle man även kunna överföra årsredovisningen till PRV på ett mycket smidigare sätt, men då

¹⁴ <http://www.xbrl.org/US/default.htm>

¹⁵ Gustavsson Arthur & Häll Marcus, *XML i framtiden? – En bedömning ur ett marknadsperspektiv*, Höskolan i Jönköping 2000, s. 37

¹⁶ Zarowin Stanley & Harding Wayne E, *Finally, business talks the same language*, Journal of accountancy vol 190 nr 2 2000, s. 25

krävs att elektronisk underskrift godkänns som namnteckning i framtiden.¹⁷ Som vi kan läsa ovan finns det många positiva framtidsutsikter när det gäller införandet av XBRL i Sverige, men även problem. Detta leder onekligen fram till den stora frågan om det finns några företag eller organisationer i Sverige som är villiga att investera pengar i ett så stort projekt som XBRL uppenbarligen är?

Låt oss fortsätta diskussionen kring utvecklingskostnaderna för XBRL och viljan att satsa på den nya tekniken hos de svenska företagen genom att ännu en gång dra en parallell till XML. Dock finns det lite motsägelsefulla åsikter om hur stort användandet av och intresset för XML är hos företagen, vilket eventuellt kan förklaras i storleken på företagen. Lars Danielsson skriver t ex att XML uppmärksammades mycket under förra året och att många företag verkligen började använda XML, till skillnad från en del andra uppseendeväckande teknologier. XML:s framgångar anses fortsätta under 2001. Det sägs nämligen att de flesta applikationer som utvecklas ute hos företagen kommer att använda sig av XML och även att fler standarder som bygger på XML kommer att dyka upp. Med detta som bakgrund anses XML vara här för att stanna och de företag som inte tar XML på allvar kan få det svårt att komma ikapp konkurrenterna längre fram.¹⁸ Zona Research tror dessutom att införandet av XML kommer att öka från 5 % i början av 2000 till mer än 40 % i slutet av 2003 (Information Week, March 5, 2001).

Vad gäller XBRL är det alltid svårt att säga hur genomslagskraftiga nya lösningar kommer att bli när de dyker upp på marknaden. Att just XBRL kommer att slå igenom finns det många förespråkare som konstaterar med stor sannolikhet. På ett år har XBRL projektet expanderat från ett land och tretton medlemmar till en världsomspännande rörelse omfattande över ett dussin länder och drygt 85 medlemmar (För uppdaterad aktuell siffra se länken i fotnoten).¹⁹

En annan reflektion är att globala storföretag än så länge är försiktiga när det gäller satsning på stora projekt som bygger på standarden XML. Det bör sägas att intresset är stort, men många väntar och ser hur tekniken utvecklar sig. För några år sen trodde många att XML skulle förändra verksamheten hos företagen på ett revolutionerande sätt i framtiden, men detta har inte inträffat än i alla fall. Det kan mycket väl bli så att XML blir en framtidsteknologi för e-handel, men i dagsläget har globala storföretag ingen brådska dit. Computerworld gjorde i början av 2001 en undersökning av intresset bland stora användare och den visade att många tittar på tekniken men att inte alls många håller på med några stora konkreta projekt.²⁰ Innan vi säger att det är två helt skilda ståndpunkter som motsäger varandra ovan bör vi tänka på att skillnaden kan ligga i

¹⁷ Andersson Therese & Wennerholm Anna, *Årsredovisningens utveckling*, Lunds universitet 2001, s. 38

¹⁸ Danielsson Lars, *XML – en riktig solskenshistoria*, Computer Sweden 2001-02-16
<http://nyheter.idg.se/display.asp?id=010216-cs11>

¹⁹ <http://www.xbrl.org>

²⁰ Wallström Martin, *Svalt intresse för XML i storföretag*, Computer Sweden 2001-03-16
<http://nyheter.idg.se/display.asp?id=010315-cs4>

storleken på företagen. De allra största globala företagen kanske inte har börjat införa XML än, eftersom det medför större förändringar i organisationen och dessutom blir mer kostsamt jämfört med mindre företag. Men det sista är endast spekulativt. Vad gäller XBRL kan vi inte undersöka om många företag använder det, då det endast är i utvecklingsstadiet. Däremot kan vi undersöka framtidspotentialen för XBRL på den svenska marknaden och se om det har samma framtidsutsikter som XML. Vi är framförallt nyfikna på frågan om svenska globala storföretag har börjat titta på XBRL samt om de ser samma möjligheter och fördelar med det som förespråkarna.

Anledningen till att vi är intresserade av just svenska globala företag är det antagande som Bo Lagerström, auktoriserad revisor på Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Stockholm, har gjort i sin artikel. Han skriver att de första som kommer anpassa sig till XBRL med stor säkerhet är de företag och organisationer som måste sammanställa stora mängder information för både interna och externa användare. Företag som utför ett komplext och tidskrävande arbete med att utforma finansiella rapporter för enskilda dotterföretag utomlands borde vara extra lämpade för en tidig anpassning till XBRL.²¹ Framförallt de multinationella aktiebolag som har ett flertal dotterbolag i olika länder, med olika språk, som använder olika lokala redovisningsprinciper och som kanske dessutom använder andra datorsystem.²² Så om några företag i Sverige är insatta i XBRL borde det rimligtvis vara de stora globala företagen.

En del av den viktiga information som publiceras måste godkännas och signeras av företagets revisor innan den offentliggörs. Tidigare var detta enkelt när sådana handlingar endast fanns i pappersform. Med anledning av detta har en ny lag börjat gälla från och med årsskiftet som säger att kvalificerade elektroniska signaturer är bindande (Lag 2000:832). När XBRL börjar användas till fullo kommer dagsfrisk information att kunna laddas hem över hela världen vilket betyder att revisorerna måste vara utbildade inom området. På något sätt måste de vara med och kvalitetssäkra den elektroniska informationen, t ex genom någon form av certifikat, innan den når den slutliga användaren.²³

En annan intressant diskussion är vilken grad av öppenhet som XBRL leder till för företagen. Ett företag som använder XBRL behöver inte redovisa mer information än det själv önskar och har med andra ord fortfarande kontroll över vad de rapporterar.²⁴ Visst låter det bra när synen är så, men vad fyller det då för funktion? Hur ska t ex en analytiker kunna göra jämförelser företag emellan om några av dem kanske utelämnar

²¹ Lagerström Bo, *Finansiell rapportering via internet: Nytt dataspråk med nya möjligheter*, Balans 8-9/2000 s. 41

²² *Introduction to XBRL*, s. 68, Powerpointpresentation nr 16 på länken: <http://www.xbrl.org/BriefingRoom.htm>

²³ Samtal med kontorschef Mikael Eriksson på Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Malmö

²⁴ Zarowin Stanley & Harding Wayne E, *Finally, business talks the same language*, Journal of accountancy vol 190 nr 2 2000, s. 27

information som denne är intresserad av? Bo Lagerström skriver att en begränsning med XBRL är att alla företag inte är intresserade av transparens i informationsgivningen online. Införandet av XBRL kommer dock att leda till ökade krav på tillgänglighet till relevant information, vilket förmodligen i sin tur leder till att de som inte anpassar sig får det svårare att vinna affärskontrakt och skaffa riskkapital.²⁵ I slutändan verkar med andra ord informationsgivningen inte bli så frivillig som förespråkarna vill påvisa. Vi frågar oss därför vad företagen tycker om att de mer eller mindre kommer bli "tvingade" att redovisa finansiell information online och när blir XBRL en standard på den svenska marknaden? Eller ser de inte det som ett problem utan snarare en möjlighet?

1.3 Problemformulering

Efter att ovan ha fört en diskussion om XBRL:s utveckling och vilka möjligheter olika förespråkare ser med det nya affärsspråket har vi kommit fram till en slutlig problemformulering som täcker in de funderingar och frågor vi vill ha svar på. Tre av dessa frågor går direkt att hänföra till den empiriska undersökning som presenteras senare i uppsatsen. Dessa frågor är:

- *Vilken kunskap har de svenska företagen om det nya dataspråket XBRL?*
Först och främst måste företagen ha kunskap om XBRL för att kunna bedöma om det verkar lämpligt att implementera det nya dataspråket i deras organisation. Kunskap är det första som måste spridas för att företagen i ett land ska kunna ta till sig och bedöma en sådan ny företeelse som XBRL är.
- *Hur ser företagen på XBRL och dess framtida utveckling?*
Det är intressant att se vilken syn de svenska företagen har på XBRL och få klarhet i om de är positivt eller negativt inställda till det digitala affärsspråket. Hur tror de att den framtida utvecklingen av XBRL kommer att se ut i Sverige och vad hoppas de att XBRL ska föra med sig? Vilken inställning företagen har till XBRL har givetvis stor betydelse för dess potentiella möjligheter i Sverige.
- *När kommer någon taxonomy att börja utvecklas i Sverige och, framförallt, när blir den i så fall klar?*
Detta är kanske den viktigaste frågeställningen. Första steget för att kunna börja implementera XBRL i Sverige är ju utvecklandet av en standard (taxonomy). Därför är det intressant att veta om Sverige är på gång att bilda någon grupp/kommitté för utvecklandet av en taxonomy, när detta arbete kan tänkas komma igång samt när vi kan förväntas oss att denna standard är klar. Innan en

²⁵ Lagerström Bo, *Finansiell rapportering via internet: Nytt dataspråk med nya möjligheter*, Balans 8-9/2000 s. 40

färdig standard finns tillgänglig i Sverige kan nämligen företagen inte börja implementera XBRL.

Vidare frågeställningar har vi valt att förankra i en teoretisk modell som är hämtad ur Schroeder & Clark:s bok Accounting Theory. Denna modell ingår i FASB:s ”conceptual framework” som är ett försök att med hjälp av olika koncept underlätta utvecklingen inom redovisningsområdet. Modellen skildrar sambandet mellan olika kvalitativa egenskaper i ett företags redovisning och beskrivs mer ingående i ett eget avsnitt i kapitlet ”En introduktion till XBRL”. Anledningen till att vi har valt att koppla vissa frågor till denna modell är att XBRL oundvikligen kommer att tangera dessa kvalitetskriterier för redovisningen. Nedan följer dessa frågor:

- *Är nyttan för att implementera XBRL större än kostnaderna?*
Om nyttan inte är större än kostnaderna är det heller ingen mening att implementera XBRL. Nyttan är dock ett relativt flytande begrepp eftersom nyttan kan variera beroende på vilken användare som avses.
- *Hur påverkar XBRL tolkningsarbetet av finansiell information?*
Om det nu visar sig att XBRL kommer att slå igenom är det viktigt att ställa sig denna fråga. För att XBRL skall ha någon effekt överhuvudtaget så måste det kunna påvisas någon klar förbättring jämfört med dagens metoder. I modellen visas också vikten av begriplighet och användbarhet i de gröna rutorna. Frågan är alltså om det kommer att bli lättare att tyda och överskåda den finansiella informationen med hjälp av XBRL.
- *Hur lättförståeligt och användarvänligt är XBRL som digitalt redovisningsspråk?*
Denna fråga går att härleda till kategorin användbarhet i modellen för kvalitativa kriterier i redovisningen. Om XBRL är ett alltför komplicerat sätt att bearbeta den finansiella informationen med kommer användaren troligtvis att använda sig av gamla metoder.
- *Hur kommer XBRL att påverka publikation av årsredovisningar och företagens sätt att redovisa?*
När XBRL implementeras är det uppenbart att sättet att redovisa kommer att förändras. Årsredovisningar i pappersformat kanske blir överflödiga och det kommer exempelvis att bli möjligt att få uppdaterad information direkt utan väntetider. Det sistnämnda är bland annat ett av elementen inom relevans som beskrivs i vår valda modell.

- *Hur ser företagen på att de förmodligen måste ha en hög grad av öppenhet online för att kunna konkurrera på marknaden när XBRL har blivit en standard?*

Rutan reliabilitet i modellen syftar till att visa att informationen i redovisningen måste vara pålitlig för att den skall vara användbar. Om vi ser det ur ett XBRL-perspektiv skulle vi istället kunna vända på det och fråga oss hur pålitligt XBRL är när det bearbetar informationen. Denna fråga går då att sätta in i kategorin Reliabilitet, d v s är XBRL så pass pålitligt att företagen vågar hålla en hög grad av öppenhet för att tillgodose sina intressenter med information.

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att beskriva och analysera det digitala affärsspråket XBRL samt diskutera dess möjliga effekter på företagens informationsgivning vid en framtida tillämpning, med betoning på förutsättningarna i Sverige.

1.5 Avgränsningar

Vi har valt att avgränsa oss till att undersöka svenska globala storföretag och anledningen till detta är att vi tror att det är de företagen som har störst kunskap om XBRL, eftersom det är ett väldigt nytt begrepp. Det finns många andra intressenter som hade kunnat undersökas, men vi anser att företagen är nyckeln till framgång då det är de som måste lägga ut informationen i XBRL-format på Internet för att andra intressenter ska kunna dra nytta av den. Med andra ord; anammar inte företagen XBRL så finns det ingen marknad för det.

Dock vill vi även ta hjälp av revisorerna då vi vet att de har stor kunskap om XBRL och har tillgång till mycket material inom området. De flesta stora revisionsbyråer ingår ju dessutom i arbetsgruppen som utvecklar XBRL och därför borde de till viss del kunna hjälpa oss med sina tankar och sin syn på XBRL:s framtidsutsikter i Sverige.

1.6 Vidare disposition

Uppsatsens fortsatta disposition ser ut enligt följande:

Kapitel	Innehåll
<i>II. Vägen till insikt</i>	Här får läsaren en överblick över hur arbetsgången har varit under färdigställandet av uppsatsen samt att en förklaring ges till varför vi har agerat som vi har gjort.
<i>III. En introduktion till XBRL</i>	I detta kapitel förklarar vi grunderna till hur XBRL fungerar för att läsaren lättare skall kunna förstå och sätta sig in i ämnet. Såväl hur XBRL fungerar som att varför XBRL har uppstått beskrivs här.
<i>IV. XBRL i praktiken</i>	Här beskrivs vilka möjligheter XBRL skulle kunna medföra i praktiken.
<i>V. XBRL och redovisningen</i>	I detta kapitel ges olika aspekter på hur XBRL kan komma att påverka dagens redovisning.
<i>VI. De svenska företagen</i>	Här redovisas de svar som inkom från webbenkäten som 30 av de största börsföretagen i Sverige deltog i.
<i>VII. En experts utlåtande</i>	Intervjun med en av Sveriges ledande personer inom XBRL, Agneta Brevenhag, presenteras här.
<i>VIII. Utvärdering och analys</i>	Det material som har gått igenom i uppsatsen utvärderas och analyseras inför slutsatserna.
<i>IX. Slutsatser</i>	Här presenteras de slutsatser vi har kommit fram till.

II. Vägen till insikt

Detta kapitel syftar till att ge en beskrivning över hur vi har genomfört vår undersökning och försökt hitta svar på de identifierade problemen. Detta är ett viktigt kapitel som förklarar varför vi har gjort som vi har gjort och ligger till grund för resten av uppsatsen.

Generellt kan sägas att metod är läran om de tillvägagångssätt som vi kan använda oss av när vi ska samla in, bearbeta och sammanfatta upplysningar som utmynnar i någon form av kunskap.²⁶ Vi ska alltså i detta kapitel klargöra hur vi har gått tillväga när vi har gjort vår undersökning och varför vi har agerat som vi har.

2.1 Arbetsgång

Vår första kontakt med XBRL fick vi under ett samtal med **Mikael Eriksson**, kontorschef på Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Malmö. När vi förklarade för honom att vi var intresserade av något som berörde redovisning på Internet visste han direkt att det skulle passa oss att skriva en uppsats om XBRL. Mikael Eriksson ansåg att det inte fanns mycket dokumenterat inom ämnet, framförallt inte i Sverige. Han rekommenderade oss att kontakta **Agneta Brevenhag** på Öhrlings i Stockholm, som är XBRL-ansvarig i Sverige inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers. Dessutom gav han oss förslag på titel och tipsade oss även på vilket sätt vi skulle kunna genomföra en undersökning på Sveriges 25 största företag. Vi tyckte att det var ett spännande och inspirerande projekt att ta tag i och vi kände oss manade att anta utmaningen.

Efter denna pratstund satte vi oss ner och började leta information för att vi skulle kunna läsa in oss och skapa djupare förståelse för ämnet XBRL. Vi hittade bl a **Bo Lagerströms** (auktoriserad revisor som är verksam vid Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Stockholm) artikel ”**Finansiell rapportering via Internet: Nytt dataspråk med nya möjligheter**” i *Balans*, vilken är den enda artikel vi har hittat som är skriven på svenska & ingående beskriver fenomenet XBRL. I t ex *Journal of Accountancy* och *Strategic Finance* fann vi artiklar om XBRL (skrivna på engelska). Därefter hade vi telefonkontakt med Agneta Brevenhag som skickade skriftligt material till oss och lovade hjälpa oss om vi hade några frågor i framtiden. Materialet bestod av internt informationsmaterial från Öhrlings PricewaterhouseCoopers och powerpointpresentationer om XML och XBRL, som dessutom finns samlade på följande hemsida: <http://web.bryant.edu/~xbrl/xbrlslides.html>. Vi tog även kontakt med **Arthur Gustavsson och Marcus Häll** (författare till en kandidat- och magisteruppsats om XML vid Högskolan i Jönköping) via mail och frågade om de hade någon kännedom om

²⁶ Andersen Ib, *Den uppenbara verkligheten*, s. 13

XBRL, vilket de inte hade. Dessutom mailade vi till **Jonas Hedman**, lärare i Informatik vid Lunds universitet, och frågade om han hade någon kunskap om XBRL. Han hade dock aldrig hört talas om XBRL, men gav oss ändå tips om hur vi eventuellt skulle kunna hitta information om vårt ämne. Detta låg sedan till grund för den problemdiskussion som har redovisats i kapitel ett. Därefter gjorde vi en disposition på teorikapitlet och skrev ner det vi hade hittat och förankrade XBRL i teorin. Vi ansåg det nödvändigt att göra detta innan vi började samla in empiriska data, eftersom vi ville lära oss mer om ämnet så att vi kunde formulera relevanta intervjufrågor.

Vi har också blivit medlemmar i det diskussionsforum som återfinns på följande länk: <http://groups.yahoo.com/group/xbml-public>. (Det går även att komma åt detta diskussionsforum, med namnet "XBRL-public", via en länk på XBRL.ORG:s hemsida). Där har vi bl a skrivit inlägg och frågat om XBRL på den svenska marknaden och t ex undrat när en taxonomy kommer att börja utvecklas i Sverige. Vi har tack vare detta diskussionsforum kommit i kontakt med några av nyckelpersonerna i XBRL-projektet: **Charles Hoffman**, **Neal Hannon**, **Zachary P. Coffin** och **Liv Watson**. Mailen från dessa personer finns med som bilagor längst bak i uppsatsen.

Charles Hoffman har skrivit den allra första boken om XBRL (tillsammans med Carolyn Strand), nämligen "**XBRL Essentials**", och är en av huvudpersonerna i projektet XBRL. Han meddelade i sitt mail att det inte fanns några planer på att översätta XBRL Essential till svenska, men att han kunde hjälpa oss med kontakter om vi ville ta oss an det projektet. **Neal Hannon** är vice ordförande i XBRL:s utbildningskommitté och har dessutom skrivit den andra boken om XBRL, "**Introducing XBRL: Decision making in a digital economy**", vilken skulle ha publicerats i somras men som sköts fram till den 15 februari 2002 istället. (Det senaste budet, som ges på Amazons hemsida, är att boken inte ska släppas förrän den 2 maj 2002). I sitt mail gav han oss tips om var vi kunde hitta information och artiklar om XBRL, vilket var till stor hjälp för oss. **Zachary P. Coffin** är KPMG:s globala XBRL-chef och har skrivit den andra boken om XBRL tillsammans med ovan nämnda Neal Hannon. I sitt mail berättade han att Sverige inte deltar i XBRL-samarbetet på något officiellt sätt, men att FAR funderar på att bilda en svensk XBRL-kommitté eller eventuellt en nordisk sammanslutning. Mailet vidarebefordrade han dessutom till **Lars-Gunnar Larsson** hos FAR och **Michael Tuborg Jensen** på KPMG för att uppmuntra dem att hjälpa oss. Det kan påpekas att de aldrig kontaktade oss. Han avslutade mailet med att vårt initiativ kanske leder till ett förnyat intresse för XBRL i Sverige och att vi skulle ta kontakt med honom igen om han på något sätt kunde hjälpa oss. **Liv Watson** är chef på Edgar Online Inc när det gäller XBRL och har varit med i projektet XBRL sedan första början. Hon skrev i sitt mail att utvecklandet av taxonomy i Sverige är en av de viktigaste uppgifterna och att det behöver studeras ytterligare. Några andra viktiga frågor, enligt Liv Watson, är vilka fördelar XBRL kan föra med sig i Sverige och att det kanske borde göras en studie om vem som borde administrera XBRL i

Sverige. Hon avslutade mailet med att hon gärna vill veta hur vårt projekt med uppsatsen utvecklar sig.

Dessutom mailade vi till FAR och efterfrågade information angående det seminarium som ägde rum den 9 oktober 2001, där framförallt olika svenska organisationer medverkade. Meningen med seminariet var att informera om XBRL och även undersöka om det finns något intresse för att utveckla en svensk standard (taxonomy). Vi fick svar från FAR där de hänvisade till Agneta Brevenhag, som var ansvarig för och visste mest om det ovan nämnda seminariet.

Vi bestämde oss rätt snart för att genomföra vår undersökning av de största företagen i Sverige med hjälp av en webbenkät. Vi konstruerade två olika frågeformulär, ett med allmänna frågor om Internet som informationskanal och ett annat med specifika XBRL-frågor (för de företag som kände till XBRL), som fanns utlagda på Internet. Det har först och främst varit personer som arbetar med **Investor Relations** på de olika företagen som har besvarat vår webbenkät. Vi kontaktade 30 av de största börsbolagen i Sverige och efter många timmars ringande och mailande lyckades vi med bedriften att få svar från **alla** tillfrågade företag, dvs en svarsfrekvens på **100 %!**

Vi har även genomfört en djupintervju per telefon med Agneta Brevenhag. Till skillnad från webbenkäten var telefonintervjun med Brevenhag endast utformad med frågor om XBRL. Innan telefonintervjun har vi dessutom ringt till henne för att få råd och tips om vissa saker angående XBRL i Sverige.

Efter ca 2,5 månaders väntan fick vi äntligen den första publicerade boken om XBRL, **"XBRL Essentials"**, i mitten av oktober 2001. Den är som sagt skriven av Charles Hoffman & Carolyn Strand och vi beställde den via Amazon.com direkt från USA. Den långa väntetiden på boken har starkt bidragit till att vår uppsats har dragit ut på tiden, men det var definitivt värt väntan. "XBRL Essentials" har ökat vår detaljförståelse för XBRL väldigt mycket och i efterhand inser vi att boken hade underlättat uppsatsarbetet väsentligt om vi hade haft tillgång till den från första början. Då stora delar av uppsatsen var klar när vi fick boken kunde vi inte ändra om allt för mycket i den, även om det kanske kunde ha varit önskvärt. Hursomhelst har boken tillfört uppsatsen mycket bra information om XBRL, som inte har varit möjlig att hitta någon annanstans.

2.2 Vetenskapligt angreppssätt

Det finns många förutbestämda teorival att göra när en undersökning tar form. De vanligast diskuterade i uppsatssammanhang är de så kallade induktiva och deduktiva metoderna. Deduktion innebär att vi utgår ifrån redan nedskrivna teorier som vi försöker bevisa med hjälp av vår undersökning. Induktion innebär således att vi utgår i empirin

och eventuellt försöker skapa nya teorier utifrån denna. Induktion kan också sägas vara upptäckstens väg medan deduktion är bevisföringens väg.²⁷

Vi anser att det inte är nödvändigt att ta sin ansats i befintliga teorier eftersom det inte finns någon av dessa som vi har kunnat följa till punkt och pricka när vi gjort vår undersökning. Givetvis menar vi inte att det är fel att använda sig av färdiga teorier men vi anser att vår undersökning kommer att innefatta lite av varje; i alla fall av de två nämnda.

Det finns många fler teorier än de två vi har nämnt men vi tänker inte lägga någon vikt på att försöka räkna upp och beskriva dessa här eftersom vi anser det överflödigt. Istället konstaterar vi att vår undersökningsmetod kombineras av många olika teorier med en blandning av både teori och empiri.

2.3 Kvalitativ eller kvantitativ undersökning?

När en undersökning skall genomföras går det att utforma den på många olika sätt. En vanligt förekommande företeelse är att skilja mellan kvalitativa och kvantitativa insamlade data. Vilken metod forskaren väljer beror på hur denne vill analysera och bearbeta den insamlade informationen. Den kvantitativa fokuserar på statistiska metoder medan den kvalitativa använder sig av verbala metoder för analys.²⁸ D v s en kvantitativ undersökning kan exempelvis vara att räkna antalet personer som har en viss egenskap och sedan summera och dra slutsatser av detta. Den kvalitativa undersökningen är mer djupgående och tillåter respondenten att svara mer fritt och ej hålla sig till några förutbestämda svar på frågorna. Svaren behöver således inte vara numeriska värden. Ofta är det så att de kvalitativa undersökningarna omfattar en intervju med någon där en allmän diskussion leder fram till det forskaren vill ha svar på.

2.3.1 Teori

Den teori vi har samlat in och bearbetat kan kort och gott sägas vara kvalitativ. Vi har beskrivit XBRL som företeelse utan att på något sätt använda oss av statistiska metoder.

2.3.2 Webbenkät

Vår undersökning av de största börsföretagen i Sverige innehåller både kvantitativa och kvalitativa inslag. Den har varit kvantitativ på det sättet att vi har sammanställt hur många företag/respondenter som har svarat på ett visst sätt när det gäller frågorna med givna alternativ. Webbenkäten har dessutom innehållit öppna frågor där respondenterna har kunnat motivera sina svar och vissa frågor har denne även kunnat svara helt fritt på utan att behöva motivera något alternativ de har valt.

²⁷ Andersen Ib, *Den uppenbara verkligheten*, s. 25

²⁸ Davidsson Bo & Patel Runa, *Forskningsmetodikens grunder*, s. 12

2.3.3 Djupintervju

Den telefonintervju vi genomförde med Agneta Brevenhag var kvalitativ. Vi utgick från ett flertal frågor som Brevenhag kunde svara helt fritt på och syftet med den undersökningen var att skaffa en djupare kunskap och förståelse om XBRL:s situation på den svenska marknaden.

Sammanfattningsvis kan sägas att vår uppsats till största del har varit en kvalitativ undersökning, men att vi även har använt oss av kvantitativa inslag.

2.4 Datainsamling

När forskaren genomför en undersökning kan denne använda sig av två olika sätt för att söka data, nämligen sekundärdata och primärdata.²⁹ Det ställs olika krav på arbetsinsatsen på de två datatyperna och de är också i olika hög grad lämpliga för olika syften och olika problemställningar.³⁰ Det bör nämnas att vi i vår uppsats har använt oss av både sekundärdata och primärdata för att få fram information.

2.4.1 Sekundärdata

Sekundärdata är sådan data som har samlats in av andra personer än forskaren själv.³¹ Vid insamling av sekundärdata kan forskaren t ex använda sig av böcker, Internet och tidningar.³² Den stora fördelen med sekundärdata är att den sparar tid och arbete med tanke på att forskaren då utnyttjar befintligt material.³³

2.4.1.1 Teori

Vårt material som ligger till grund för denna uppsats består i huvudsak av artiklar och dokumentation som är hämtade från Internet och utländska redovisningstidsskrifter. Öhrlings PricewaterhouseCooper har också försett oss med viktigt internt material som har varit till stor hjälp vid genomförandet av detta projekt. Vi har även lyckats komma över den enda boken om XBRL, som funnits att tillgå under uppsatsens gång, genom att beställa hem denna via Amazon.com direkt från USA.

2.4.2 Primärdata

Primärdata är sådan data som samlas in av forskaren själv eller någon medarbetare.³⁴ Exempel på primärdata är intervjuer, enkäter och andra undersökningar. Vi har i denna uppsats samlat in primärdata först och främst med hjälp av en webbenkät och en telefonintervju. En ytterligare primär informationskanal har varit det diskussionsforum,

²⁹ Eriksson Lars Torsten & Wiedersheim-Paul Finn, *Att utreda, forska och rapportera*, s.76

³⁰ Ibid, s. 76

³¹ Andersen Ib, *Den uppenbara verkligheten*, s. 150

³² Eriksson Lars Torsten & Wiedersheim-Paul Finn, *Att utreda, forska och rapportera*, s.77

³³ Halvorsen Knut, *Samhällsvetenskaplig metod*, s. 74

³⁴ Ibid, s. 150

som det finns en länk till på XBRL.ORG:s hemsida, vilket vi aktivt har deltagit i. Diskussionsforumet ser vi som ett mycket viktigt fundament till uppsatsen eftersom den har gett oss tillgång till den allra senaste informationen samt att vi har kunnat konversera med nyckelpersoner i XBRL-projektet.

2.4.2.1 Webbenkät

Eftersom de företag som vi har valt att använda oss av i vår undersökning har stor geografisk spridning har vi valt att göra en webbaserad undersökning med ett inledande telefonsamtal med respondenterna. Det anses också att responsen är högre vid telefonkontakt än vid exempelvis en frågenkät som skickas på posten utan personlig kontakt.³⁵ Vi har alltså först kontaktat de olika företagen per telefon och försökt få tag på någon person som arbetar med Investor Relations. Därefter har vi skickat ett standardmail med länken till webbenkäten till aktuell person. Det bör påpekas att vi har kompletterat standardmailet med hänvisning till telefonsamtalet och i de fall vi inte fått tag på aktuell person har vi skrivit vem på deras företag som har hänvisat till personen i fråga. Detta har gjorts för att göra mailkontakten lite mer personlig. Vi har lagt ner ett oerhört stort arbete för att kunna uppnå en svarsfrekvens på 100 % och i de fall enkätsvaren uteblivet har vi påmint respondenten via mail. Då inte detta heller hjälpte tog vi kontakt med personen per telefon. Den höga svarsfrekvensen tycker vi ger vår studie trovärdighet.

2.4.2.2 Val av börsföretag

Anledningen till att vi har valt att endast undersöka de stora företag som är börsnoterade grundar sig i att de måste följa noteringsavtalet. Avtalet innebär att börsbolagen skall ha en egen hemsida på Internet där all offentliggjord information, från företag till aktiemarknaden, finns tillgänglig.³⁶ Detta faktum tycker vi talar för att börsföretagen borde vara de som ligger längst fram när det gäller redovisning av finansiell information via Internet. Vår utgångspunkt var att vi skulle undersöka 25 av de största börsföretagen i Sverige grundat på Mikael Erikssons tips. Vi utgick först och främst från tidskriften **Fortunes rankinglista** över världens största bolag i samtliga branscher baserat på intäkterna där vi hittade 5 svenska företag (Ericsson, Skandia, Volvo, Elektrolux och Skanska), vilka vi valde. De 20 återstående företagen valde vi från OM Stockholmsbörsens **"A Mest Omsatta"**-lista, eftersom företag som omsätts mest på Stockholmsbörsen kan anses vara en fingervisning på vilka företag som är störst i Sverige. När sedan **Veckans Affärer** publicerade sin lista vid namn **"Sveriges 50 största företag"** (baserad på omsättningen) på Internet ville vi komplettera och utöka undersökningen till att omfatta 30 av de största företagen i Sverige. Veckans Affärs lista innehöll nämligen ett par företag med höga placeringar som vi ville ha med trots att de inte var noterade på "A Mest Omsatta"-listan (t ex SAS och H&M). Efter vår komplettering kan t ex sägas att vi har med alla de 20 största företagen i Sverige (enligt Veckans Affärer), förutom 4 företag. Dock är det viktigt att poängtera att 3 av dessa uteblivna företag *inte* är

³⁵ Kumar, Aker & Day, *Essentials of marketing research*, s. 251

³⁶ Karlsson Malin & Nilsson Weronica, *Kvaliteten på delårsrapporter*, Lunds universitet 2001, s. 28

börsnoterade i Sverige (IKEA, Tetra Laval och ICA), vilket innebär att de aldrig var aktuella i vår undersökning. Det fjärde och sista företaget var Stora Enso som vi valde att inte ta med av praktiska skäl då huvudkontoret ligger i Finland. När vi tittade på Stora Enso:s hemsida hittade vi bara kontaktpersoner med finska namn och tyckte inte det var värt att utforma webbenkäten även på engelska bara för ett företags skull. En lista över de företag som deltagit i vår webbenkät finns bifogad som bilaga.

2.4.2.3 Djupintervju

Den andra viktiga delen i vårt primära material är den djupintervju som har gjorts med XBRL-experten Agneta Brevenhag via telefon. Fördelen med en telefonintervju är att det går snabbt och att det kostar mindre än en besöksintervju. Då Brevenhag arbetar på Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Stockholm ansåg vi det absolut bäst att genomföra en telefonintervju.

2.5 Sanningskriterier

En viktig aspekt att ta ställning till är hur hög kvalitet det är på undersökningsresultaten. Kvalitet kan definieras med två termer; **validitet** och **reliabilitet**.

2.5.1 Validitet

Genom att uppskatta materialets giltighet och relevans görs en individuell bedömning om validiteten i undersökningen. Validiteten innebär att det finns en överensstämmelse mellan språk och verklighet, att det som redovisas återger de aspekter av verkligheten som avses att återges.³⁷ Det går alltså inte att mäta validiteten utan vårt eget omdöme måste användas och argument måste finnas för våra ståndpunkter.³⁸ Enligt Eriksson & Wiedersheim-Paul kan sammanfattningsvis sägas att "Validitet är mätinstrumentets förmåga att mäta det som man avser att det ska mäta".³⁹

2.5.1.1 Teori

Vårt ämnesval har gjort att det har varit nödvändigt att ständigt hålla sig informerad om nyheter och förändringar eftersom XBRL är ett projekt som är under uppbyggnad och ideligen uppdateras. Vi har kontinuerligt tittat på XBRL:s officiella hemsida, följt debatten på diskussionsforumet om XBRL samt sökt via Internet efter nya artiklar angående XBRL i t ex IT-tidningar och Balans. När denna uppsats släpps för tryckning är det alltså vår förhoppning att den allra senaste informationen ska finnas dokumenterad i den.

³⁷ Smith Dag, *Redovisningens språk*, s. 27

³⁸ Andersen Ib, *Den uppenbara verkligheten*, s. 13

³⁹ Eriksson Lars Torsten & Wiedersheim-Paul Finn, *Att utreda, forska och rapportera*, s. 29

2.5.1.2 Webbenkät

Vi har i vår webbenkät velat undersöka företagens syn på och funderingar kring dagens redovisning av finansiell information via Internet, men *framförallt* var avsikten att få insikt i vilken kunskap de största svenska företagen har om XBRL. Anledningen till att vi utformade ett allmänt frågeformulär om redovisning via Internet (istället för endast ett frågeformulär om XBRL) var att Agneta Brevenhag berättat för oss att väldigt få personer i Sverige har kunskap om XBRL. Farhågorna visade sig stämma och upplägget med två olika frågeformulär i webbenkäten var enda sättet att få till stånd en tillförlitlig undersökning. Innan vi kontaktade de olika företagen lät vi några kompisar testa vår webbenkät och kommentera de frågor vi hade formulerat. Vi fick på detta sätt även en kontroll på att tekniken fungerade som den skulle. Vi anser att vi har lyckats mäta det som avsetts att mäta, nämligen de svenska företagens kunskap om XBRL. Det må vara hänt att några respondenter kanske har svarat nej på frågan om de vet vad XBRL är bara för att de inte kunnat svara på det kompletterande frågeformuläret om XBRL. Men det kan ju inte räknas som någon kunskap om personen endast har hört talas om begreppet som sådant och egentligen inte vet vad det är och hur det fungerar.

2.5.1.3 Djupintervju

Vår avsikt med den telefonintervju vi hade med Agneta Brevenhag, XBRL-ansvarig på Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Sverige, var att kunna bedöma situationen för XBRL i Sverige. Med hjälp av de frågor som vi hade till hands vid vår telefonintervju med Agneta Brevenhag tycker vi att vi lyckades mäta det som var avsett att mäta. Frågorna gick vi noggrant igenom innan djupintervjun och de täckte åtminstone in alla områden vi har för avsikt att undersöka med vår uppsats.

2.5.2 Reliabilitet

Reliabilitet innebär att mätinstrumenten ska ge tillförlitliga och stabila utslag. För att uppnå detta krävs att metoden eller angreppssättet är oberoende av undersökare och av undersökta enheter.⁴⁰ Dock inser vi att det är oerhört svårt att åstadkomma en metod eller ett angreppssätt som är helt oberoende av undersökaren, men det gäller givetvis att minimera subjektiviteten.

2.5.2.1 Teori

När det gäller teorin är det inte särskilt troligt att den hade kunnat se mycket annorlunda ut om det hade varit en annan författare, eftersom det i dagsläget inte finns speciellt mycket skrivet om XBRL. Egentligen är det endast boken "XBRL Essentials" som riktigt ingående beskriver fenomenet vi har undersökt. Givetvis hade fokuseringen kunnat vara en annan, men det går ju aldrig att komma ifrån. När det gäller publicerat material i Sverige existerar det i princip inte alls, med undantag för ett par artiklar.

⁴⁰ Eriksson Lars Torsten & Wiedersheim-Paul Finn, *Att utreda, forska och rapportera*, s. 29

2.5.2.2 Webbenkät

Vi tror inte att resultatet av vår webbenkät blivit särskilt mycket annorlunda om vi hade undersökt 30 andra företag med ungefär samma storlek. Sedan har det även varit så att vi hela tiden har velat undersöka de absolut största börsnoterade bolagen i Sverige. Anledningen till detta har varit att stora globala bolag med dotterbolag över hela världen förmodligen skulle tjäna mest på att implementera XBRL och därför borde dessa bolag ha störst kunskap om fenomenet som sådant. Orsaken till att vi inriktade oss på kontakta och skicka webbenkäten till personer som arbetar med Investor Relations var att Agneta Brevenhag tipsade oss om detta. Hon ansåg att *om* någon på företagen känner till XBRL borde det rimligtvis vara dessa personer. Då det till största delen har varit personer med sådan befattning som har besvarat webbenkäten kan vi i efterhand konstatera att det var ett mycket bra tips. Vi vill dessutom påpeka att vi både i telefon och via mail har uppmanat aktuell kontaktperson att webbenkäten bör besvaras av den person som anses mest lämpad för uppgiften inom företaget. Därför anser vi att hög reliabilitet har uppnåtts i undersökningen av de 30 svenska storföretagens kunskaper om XBRL.

2.5.2.3 Djupintervju

Vi anser att Brevenhag är en av få personer som hade kunnat ge oss svar på frågor angående XBRL i Sverige och det bör påpekas att även FAR har hänvisat oss till henne. Att hon inte skulle kunna ge oss en rättvisande bild om XBRL:s situation i Sverige låter därför orimligt. Det finns säkert andra personer i Sverige som vi hade kunnat intervjua och som dessutom hade kunnat ge oss tillförlitliga och korrekta svar. Dock är vi övertygade om att ingen annan person i dagsläget kan ge oss en *bättre* bild av XBRL:s situation i Sverige än Agneta Brevenhag. Vid telefonintervjun använde vi inte oss av bandspelare. Detta brukar annars vara ett bra sätt för att inte missa någon information eller minimera missförstånd. Vi tycker dock ändå att vi har lyckats undvika dessa problem genom att vi båda har deltagit aktivt vid djupintervjun med Brevenhag. En av oss genomförde intervjun med hjälp av "handsfree" för att samtidigt kunna anteckna de givna svaren på papper medan den andre lyssnade på intervjun via högtalartelefon och skrev ner det som sades i realtid. Direkt efter telefonintervjun skrev vi gemensamt ihop en sammanställning av intervjun för att få en korrekt tolkning av den. Därför hävdar vi att vår telefonintervju med Agneta Brevenhag har medverkat till hög reliabilitet.

2.6 Källkritik

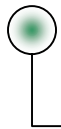
Vid användandet av sekundärdata är det viktigt att ha ett kritiskt förhållningssätt. De källor som sekundärdata har hämtats från kan vara vinklade, ofullständiga och urvalet kan vara tveksamt.⁴¹

⁴¹ Lundahl Ulf & Skärvad Per-Hugo, *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, s. 134

XBRL är ett så pass nytt språk att det inte finns mycket litteratur i ämnet ännu. I uppsatsen har vi därför till stor del använt oss av Internet som informationskälla. Generellt anses Internet vara en mindre tillförlitlig källa än t ex böcker men många av de artiklar vi har använt oss av är hämtade från vetenskapliga tidskrifter; t ex Balans, Strategic Finance och Journal of Accountancy. Därför finns det ingen anledning att betvivla dessa författares trovärdighet. Dock är vi medvetna om att artiklarna innehåller alldeles för lite kritik emot XBRL. De artiklar som finns att tillgå är oftast skrivna av de stora förespråkarna av det nya språket XBRL och tar i princip bara upp det positiva om XBRL i sina artiklar. Vi inser att detta är en brist som måste beaktas, men vi kan ju inte hitta på sekundärdata som inte existerar. De enda artiklar som innehåller en objektiv och kritisk syn på XBRL är egentligen bara de svenska artiklarna. Och det är ju först i analysen vi kan ge läsaren vår egen, förhoppningsvis, objektiva syn.

När det gäller källkritik gentemot de böcker vi har använt oss av är det bara ”XBRL Essentials” som beskriver själva fenomenet XBRL. Som vi tidigare har nämnt i uppsatsen är det en väldigt bra bok som ger läsaren en mycket bra förståelse över hur XBRL fungerar. Tyvärr lider även den av problemet att den förskönar XBRL och endast talar om hur bra det är samt vilka fördelar språket för med sig. Däremot innehåller den ingen kritik överhuvudtaget och det nämns inte alls vilka problem som kan uppstå vid en implementering av XBRL. Därför hade det varit intressant att ta del artiklar och böcker skrivna av kritiker som diskuterar vilka problem XBRL skulle kunna föra med sig.

Vi vill avslutningsvis även uppmärksamma läsaren på att vi i styckena **”5.1 Framväxten av BAS-kontoplanen och BAS-redovisningssystem”** och **”5.3 Hur påverkas XBRL av konverteringen till IAS?”**, förutom sekundärdata, även har vävt in vissa analytiska moment. Logiskt sätt borde kanske detta ligga i analysen, men vi har valt lägga det i direkt anknytning till den teori det gäller för översiktlighetens skull.

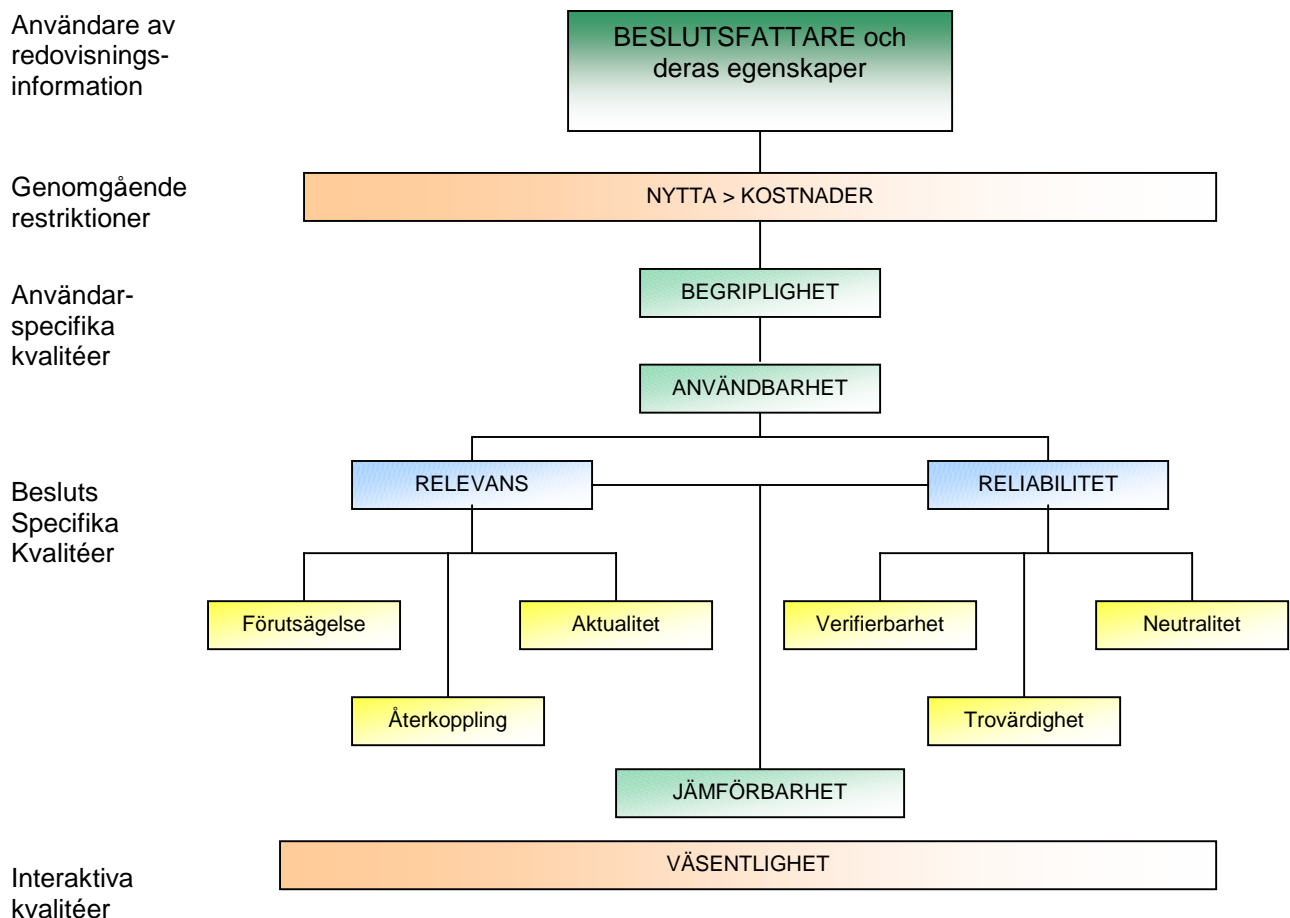
III. En introduktion till XBRL

Här ger vi en teoretisk referensram till XBRL. Inledningsvis ges en överblick över hur XBRL fungerar och hur det har uppstått. Vidare kopplar vi XBRL till ett teoretiskt perspektiv och förklarar vilka fördelar och nackdelar användandet skulle kunna medföra.

3.1 The conceptual framework project⁴²

Innan vi går in på att beskriva XBRL och hur det fungerar tänkte vi presentera den modell som är fundamentet till några av frågeställningarna i problemformuleringen och analysen. Denna modell har utvecklats av FASB (Financial Accounting Standards Board) och beskriver de olika kvalitativa kriterierna som finns i redovisningen. Den har tagits fram som en vägledning och referens för att kunna förbättra och lösa sådant som berör redovisningen. Nedan presenteras en genomgång av modellen och dess beståndsdelar. Vi tänker endast beskriva modellen i sig här och återkommer med en koppling till XBRL i analysen. Viss koppling har för övrigt redan presenterats i problemformuleringen.

⁴² Schroeder G. Richard & Clark W. Myrtle, *Accounting theory*, s. 17 ff

Modellen är ordnad i hierarki med användaren av redovisningsinformationen överst, exempelvis en finansanalytiker. Därefter följer en restriktion som visar att nyttan av att ta fram finansiell information måste vara större än kostnaden för att ta fram den, vilket torde te sig tämligen logiskt. Efter denna restriktion följer olika kriterier för själva kvaliteten på informationen. Det går att dela upp dessa kriterier i tre större huvudområden, nämligen användarspecifika, beslutsspecifika och interaktiva kvalitéer. Sist men inte minst är det givetvis viktigt att informationen är väsentlig.

3.1.1 Användarspecifika kvalitetskriterier

I denna kategori ingår *begriplighet* och *användbarhet*. Begriplighet innebär mer eller mindre att informationen skall vara förståelig för användaren och användbarheten syftar till att informationen givetvis skall gå att använda på något sätt. Det är de två primära kvalitéerna relevans och reliabilitet som gör att informationen blir användbar. Det går inte att utesluta någon av dessa två utan att informationen i så fall blir oanvändbar. En harmoni måste hittas mellan dessa två kriterier för att optimera informationen för användning.

3.1.2 Beslutsspecifika kvalitetskriterier

I de *primära kvalitetskriterierna*, eller de *beslutsspecifika*, ingår *relevans* och *reliabilitet*. Inom dessa två kriterier finns sedan en del subkriterier. Relevans har *förutsägelse*, *återkoppling* och *aktualitet* som subkriterier. Med förutsägelse och återkoppling menas att informationen kan påverka ett beslut genom att förutsäga eller rätta till tidigare förväntningar. Vanligtvis går dessa två hand i hand eftersom vetskapen om hur ett tidigare handlingsalternativ resulterade i kan hjälpa till att förutsäga framtida liknande handlingar. Ett annat element inom kvalitetskriteriet relevans är aktualitet. Med detta menas att om informationen når användaren för sent inför ett beslutsfattande så saknar den också relevans. Sammanfattningsvis kan sägas att informationen anses vara relevant om den kan begränsa osäkerheten i en beslutssituation.

Reliabilitet innebär att informationen innehåller det som den avser att innehålla, d v s att den är tillförlitlig. Om den inte anses tillförlitlig har den heller ingen *trovärdighet* och då är den inte heller relevant. Som nämndes tidigare kan inte något av dessa två kriterier uteslutas helt för att informationen skall vara användbar. Det är också viktigt att informationen inte på något sätt är färgad och vinklad åt något håll så att *neutraliteten* påverkas. I sådant fall är informationen heller inte pålitlig och användbarheten är försummad. *Verifierbarhet* syftar på att information som är sammansatt av olika oberoende källor skall använda samma mått och metoder.

3.1.3 Interaktiva kvalitetskriterier

Här är jämförbarhet det huvudsakliga kriteriet. Information som kan jämföras med andra organisationer eller inom samma organisation vid olika perioder eller tidpunkter ökar avsevärt i användbarhet.

3.2 Bakgrunden till XBRL

Fortsättningen på detta kapitel är till för den ej insatta läsaren och ger en liten introduktion till hur XML och XBRL fungerar genom en icke-teknisk beskrivning. Det är viktigt att ha denna kunskapen i bakhuvudet vid fortsatt läsning av uppsatsen.

Eftersom **XBRL (eXtensible Business Reporting Language)** är en variant av programmeringsspråket XML, som i sin tur är en utveckling av HTML och SGML, tänker vi i detta avsnitt ge en kort introduktion till hur dessa språk fungerar för att lättare skapa förståelse för XBRL. Tanken är inte att fokusera på de tekniska detaljerna utan snarare att ge en såväl teoretisk som praktisk beskrivning ur ett redovisningsperspektiv.

SGML (Standard Generalized Markup Language) är ett plattformsoberoende språk med problemet att det är en omfattande och komplex standard, vilket anses vara onödigt och tidskrävande när man vill strukturera dokument med kort livslängd, t ex e-post eller affärsbrev. Ett annat problem är att informationen måste kodas om ifall den skall kunna presenteras på Internet.⁴³

HTML (Hyper Text Markup Language) är utvecklat från SGML och är till skillnad från SGML ett mycket enkelt och lätt språk. Detta är leverantörsoberoende, vilket gör att webbläsare och användare kan ta del av informationen över hela världen.⁴⁴ En mer ingående beskrivning av HTML och även en jämförelse med XML kan hittas nedan.

XML (eXtensible Markup Language) är ett tämligen nytt språk, men teknologin som XML bygger på kommer från SGML. Sammanfattningsvis har utvecklarna av XML tagit det bästa ur SGML och med erfarenheter från HTML har de utvecklat ett språk lika kraftfullt som SGML, med skillnaden att det är betydligt mindre komplext och dessutom enklare att använda. Det bör påpekas att XML hämtar stor del av sitt ramverk ur SGML, dock utelämnas allt som inte är absolut nödvändigt.⁴⁵

Nedanstående figur ger en översikt över de fyra varianterna:

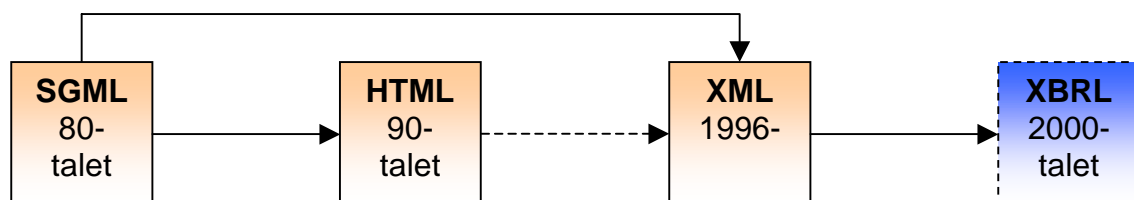

Fig 3.2 Utvecklingen av programmeringsspråk för Internet (egen modell).

⁴³ Gustavsson Arthur & Häll Marcus, *XML i framtiden? – En bedömning ur ett marknadsperspektiv*, Högskolan i Jönköping 2000, s. 8

⁴⁴ Ibid, s. 8

⁴⁵ Ibid, s. 9

XML kan sägas vara nästa generations HTML (som för den bekante är det nuvarande generella språket för vanliga hemsidor på Internet) och beräknas ersätta HTML inom en snar framtid eftersom det är mycket mer flexibelt och utvecklat. XML tillkom av den orsaken att många ansåg att HTML var otillräckligt. HTML klarar i stort sett bara av att bestämma formatet på ett dokument, d v s hur text och annat innehåll skall presenteras för användaren på skärmen. Allt eftersom att Internet har växt sig större och populärare ansåg många att HTML blev för ensidigt och stelt och därför behövde utvecklas ytterligare. HTML är, som vi tidigare nämnt, ett mycket enkelt språk och givetvis begränsar detta funktionaliteten.

Uppbyggnaden på ett HTML dokument görs med hjälp av olika så kallade ”taggar” eller märkord. Dessa märkord skrivs inom tecknen ”<>”. Vanligtvis används både en starttagg och en sluttagg. HTML begränsar sig som sagt till att enbart kunna hjälpa till med *hur* informationen ska presenteras, och kan inte ange *vilken* information som taggarna innehåller.⁴⁶

Ett exempel kan se ut enligt följande:

Detta är ett exempel

Det som visas på skärmen kommer att bli ”**Detta är ett exempel**” i fetstil. (Kommandot ”” är en förkortning för engelskans ”Bold” och anger att texten ska visas med fetstil i detta sammanhang). Detta är i stora drag hur HTML:s märkordsteknik fungerar och XML är uppbyggt på ungefär samma sätt. En stor skillnad är att HTML har fördefinierade märkord medan XML är mer flexibelt och tillåter att egna märkord definieras. Dessa egendefinierade märkord översätts sedan med ett speciellt anpassat schema (se avsnittet om taxonomies).

Sammanfattningsvis kan sägas att XML är ett plattformsoberoende, självbeskrivande, expanderbart och standardiserat format för utbyte av data som kan användas såväl oberoende som inbäddat i andra mjukvaror. Ordet *eXtensible* står för att det är just ett obegränsat programmeringsspråk som inte bara går att använda i ett syfte eller en applikation. Datan kan lätt plockas ut och bearbetas i flera olika program och applikationer. Med *Markup* menas att språket ”märker upp” och identifierar information med så kallade ”taggar” eller märkord (se ovan). Slutligen innebär begreppet *Language* att det är ett språk, d v s en samling regler och protokoll.

En viktig styrka hos XML är att det är ett plattformsoberoende språk. Det är då möjligt för olika system (exempelvis Macintosh och PC) att kommunicera med varandra. Det spelar alltså ingen roll om användaren sitter ansluten vid exempelvis en PC eller en

⁴⁶ Gustavsson Arthur & Häll Marcus, *XML i framtiden? – En bedömning ur ett marknadsperspektiv*, Högskolan i Jönköping 2000, s. 8 f

Macintosh. Samma information kommer att synas på skärmen i båda fallen. Dock kan vissa skönhetsdetaljer variera beroende på vilket system och webbläsare som används.

Som vi nämnde tidigare är **XBRL** en variant av XML. XBRL fungerar på samma sätt med egendefinerade taggar, med den skillnaden att det är inriktat på enbart finansiell information för affärsverksamhet. De närmaste åren kommer förmodligen XBRL att ändra sättet som affärsinformation rapporteras på. XBRL ökar effektiviteten på hur affärsinformation utväxlas och reducerar kostnaderna för att överföra denna information. XBRL tillåter datorprogram att ”prata” med finansiella rapporter och andra affärsrapporter genom att skapa en strukturerad, digital version av den finansiella informationen eller annan affärsinformation. XBRL medverkar till att upprättare av affärsinformation kan tilldela informationen, i t ex en finansiell rapport, *mening* i termer som en dator kan förstå. Detta betyder att vem som helst kan använda informationen utan att behöva återskapa den. Datorn ser inte längre den finansiella informationen som en samling oförståelig text utan kan helt plötsligt förstå informationens mening. Med andra ord kan XBRL hjälpa din dator att begripa att du pratar om kundfordringar istället för leverantörsskulder. Även om vi ofta tar finansiella rapporter som exempel är det viktigt att veta att XBRL kan användas till mycket annat, både internt och externt.⁴⁷

Vi kan kort nämna att **XBRL Steering-kommittén**, eller **XBRL.ORG** som den också kallas, är en internationell organisation som ska underlätta den globala expansionen och införandet av XBRL. Steering-kommitténs uppdrag är att utveckla XBRL-specifikationer globalt. XBRL.ORG består av ett växande antal medlemmar (bl a de fem stora revisionsbyråerna: Arthur Andersen LLP, Deloitte & Touche LLP, Ernst & Young LLP, KPMG LLP och PricewaterhouseCoopers LLP) och var till en början en del av AICPA, dock har kommittén nu blivit en separat organisation.⁴⁸

XML har redan börjat slå igenom och att XML blir framgångsrikt är väldigt troligt med tanke på att Microsoft, IBM, Oracle, Novell, W3C-organisationen och andra ledande IT-företag förespråkar och använder just XML i sina program. Fortsättningsvis kan sägas att XBRL är en av många XML-baserade standarder, men XBRL är den enda standard som har skapats för affärsrapportering än så länge.⁴⁹

⁴⁷ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 1 ff

⁴⁸ Ibid, s. 12 ff

⁴⁹ Ibid, s. 138

3.3 Fördelarna med XML

Vi har tidigare i detta kapitel kortfattat beskrivit XML och vilka fördelar som finns med språket. Nu tänker vi lite mer ingående förklara fördelarna med XML. Nedan beskrivs de komponenter närmare som gör XML till ett bättre språk än t ex HTML:⁵⁰

- **Plattformsberoende.** XML fungerar på vilken hårdvaruplattform som helst; t ex PC, Apple, Unix och t o m på mobiltelefoner.
- **Självbeskrivande.** *Meningen* med informationen transporteras tillsammans med informationen.
- **Expanderbart.** XML är expanderbart eller flexibelt. Med HTML kan du bara använda det som HTML erbjuder. Men om HTML saknar något som du behöver har XML möjligheten att expandera för att lägga till det som du behöver för ett specifikt syfte.
- **Läsbart för människor.** XML är läsbart och förståeligt på en datorskärm eller i utskrivnen form. Om du har försökt att öppna en EDI-fil för att identifiera och korrigera ett problem någon gång förstår du säkert varför läsbarhet för människor är väldigt viktigt.
- **Filformat.** Ordbehandlingsfiler, kalkylfiler osv kan uttryckas i XML för att överföras lättare. T ex kommer troligen Microsoft Office att stödja filformatet XML.
- **Transaktionsformat.** XML kan användas för att överföra fakturor eller en inköpsorder. Att använda sig av ett format istället för hundratals olika format minskar komplexiteten rejält vid överföring av information. Även om det finns många olika språk med olika syften får vi minskad komplexitet om vi har *ett* sätt att uttrycka dessa språk på.
- **Dataintegrationsformat.** 75 % av IT-kostnaderna går till att integrera en applikation med en annan applikation inom en och samma organisation. XML kan användas för att integrera dessa applikationer. Ett XML-baserat språk har faktiskt utvecklats särskilt för detta syfte.
- **Metadataformat.** T ex är tabeller i en databas och fälten i en databastabell metadata. Metadata är data som ger annan data ett informationsvärde, d v s beskriver vad annan data är för typ av data. XML är en enkel metod för att uttrycka denna viktiga information och det är bättre än många olika metoder som

⁵⁰ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 38 f

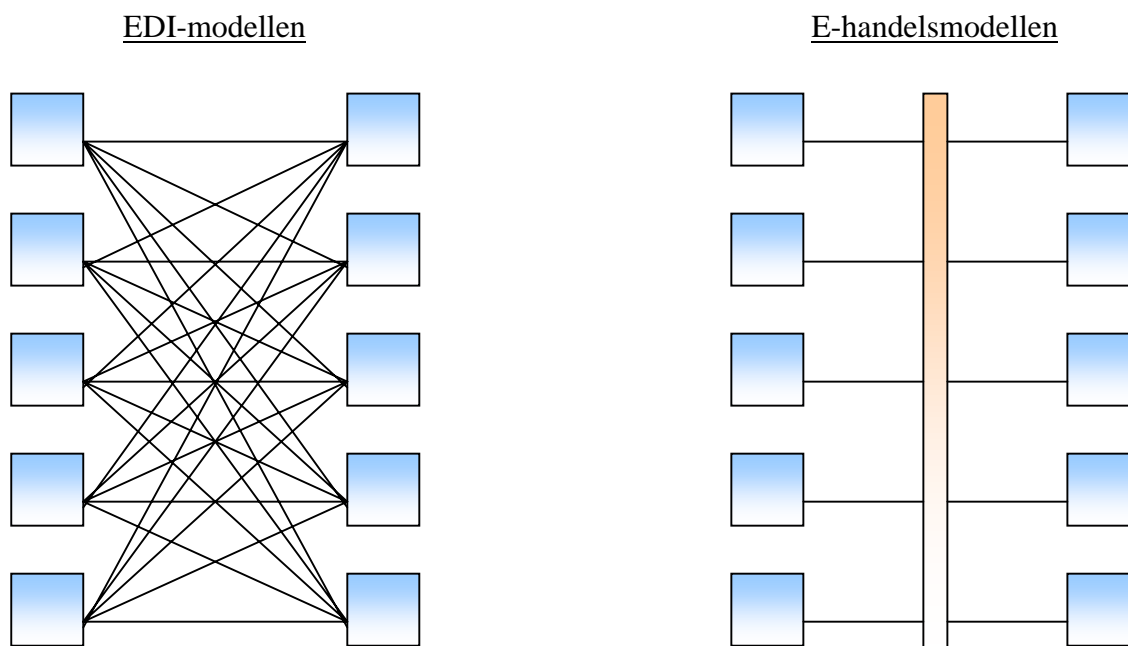
används idag. Detta kanske inte verkar särskilt viktigt, men det är väldigt viktigt när du vill överföra transaktioner eller integrera en applikation med en annan.

Vi vill nu visa läsaren ett exempel på hur en XML-kod skulle kunna se ut. Ett konkret exempel ger förhoppningsvis mer förståelse för hur språket är uppbyggt:

```
<?xml version="1.0"?>
<InköpsOrder datum="1976-06-09" nummer="PO-00766">
  <Header>
    <Kund id="AB-12345">
      <Namn>Joakim Weibenfalk</Namn>
      <Adress>Magistratsvägen 55</Adress>
      <Postadress>22644</Postadress>
      <Stad>Lund</Stad>
      <Land>Sverige</Land>
    </Kund>
  </Header>
  <Line>
    <Kvantitet>6</Kvantitet>
    <Artikel>XBRL Essentials</Artikel>
    <Pris>500</Pris>
  </Line>
  <Line>
    <Kvantitet>1</Kvantitet>
    <Artikel>Introducing XBRL: Decision making in a digital economy</Artikel>
    <Pris>350</Pris>
  </Line>
</InköpsOrder>
```

3.3.1 EDI-modellen och E-handelsmodellen

Låt oss även beskriva XML:s fördelar med hjälp av en jämförelse mellan dagens EDI (Electronic Data Interchange) system som finns i företagen och hur det kommer att kunna se ut när XML har börjat implementeras fullt ut. Nedan finns två figurer som visar de olika alternativen. Till vänster visas en modell på hur dagens EDI-system fungerar och till höger är en tänkt bild på hur XML kommer att fungera.

Figur 3.3⁵¹

3.3.1.1 Dagens EDI-modell

De blå kvadraterna i figurerna motsvarar olika intressenter och handelspartners i ett företags kontaktnät. En snabb överblick på figurerna ger första intrycket att dagens kanaler mellan dessa parter är komplicerade och kostsamma. Så är också vanligtvis fallet. Eftersom det finns många olika standarder och EDI-system utvecklade på marknaden innebär detta att det inte är omöjligt att samtliga av de enskilda parterna har varsitt EDI-system som skiljer sig utifrån de övriga. Detta gör att informationen måste hämtas in separat från de olika aktörerna och onödigt många kanaler uppstår därigenom, vilket ger mindre effektivitet och högre kostnader. Det blir svårt att jämföra informationen mellan parterna eftersom olika system används och viss information måste vid vissa tillfällen skrivas in manuellt i ett annat system för att kunna användas för vidare bearbetning. Många av dagens rapporter som ligger i ett ekonomisystem är inte gjorda för att kunna bearbetas ytterligare. Exempelvis är Adobe Acrobat Reader ett program som med hjälp av PDF-filer används frekvent för att distribuera rapporter via Internet i dagsläget. PDF är ett filformat som är bra när det gäller att publicera information såsom en årsredovisning med bilder och text för spridning via Internet, men det är mindre lämpat för jämförelser med andra dokumenttyper.

3.3.1.2 E-handelsmodellen

Den högra figuren visar samma handelspartners med den skillnaden att de har en gemensam kanal som bygger på XML-tekniken. Låt oss kalla denna modell för E-handelsmodellen eftersom den bygger på teknik via Internet. Genom att all information passerar i den gemensamma kanalen och översätts med hjälp av ett gemensamt schema

⁵¹ http://web.bryant.edu/~xbri/The%20Technology%20Adoption%20Cycle_plus.ppt , s. 6

kommer varje enskild part att fritt kunna utbyta information sinsemellan och inga onödiga vägar och processer uppstår. Denna konvertering till ett e-handelssystem kommer att ge såväl tidsmässiga som kostnadsmissiga fördelar och därmed också ge de som utnyttjar detta system konkurrensmässiga fördelar gentemot övriga mindre effektiva nätverk.

De blå kvadraterna i modellen kan även motsvaras av olika företag som lägger ut sin finansiella information via Internet samt intressenter som vill åt denna information. Om exempelvis en finansanalytiker vill granska två företags balansräkningar genom att använda sig av ett system (eller nätverk) som motsvaras av den vänstra figuren måste denne samla informationen enskilt från de båda företagen. Företagen kanske dessutom använder sig av olika filformat på sina redovisningsuppgifter och informationen måste därför bearbetas ytterligare av finansanalytikern innan relevanta och riktiga jämförelser kan göras. Om e-handelssystemet till höger istället implementeras kommer finansanalytikern att kunna hämta all den nödvändiga informationen via den gemensamma kanalen och få den översatt och strukturerad automatiskt så att jämförelser kan göras omedelbart när datan är insamlad. Användaren behöver heller inte ha kunskap om hur hela processen fungerar då programvaran sköter detta genom automatik.

3.3.2 XML:s fördelar gentemot EDI

Hoffman & Strand gör också en jämförelse mellan EDI och XML i sin bok. I tabellen nedan kan ni se olika punkter som jämförs med varandra beroende på om det är EDI eller XML det gäller. (Under tabellen följer även en mer detaljerad beskrivning):⁵²

EDI		XML
Optimerat för att skapa små filer	↔	Optimerat för enkel programmering
EDI-server kostar från 100 000 upp till 1 000 000 kr	↔	http (webbserver) kostar mindre än 30 000 kr
Patentskyddade EDI VAN	↔	Internetuppkoppling
Tar månader att lära sig	↔	Tar några timmar att lära sig
COBOL eller C++ programmerare	↔	JavaScript, Visual Basic, Python eller Perl
Läsbart för datorer	↔	Läsbart för både datorer & människor

⁵² Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 41

Ovan ser vi de fördelar XML har jämfört med EDI. XML gör programmeringen lätt och det behövs ingen specialserver, utan en vanlig webbserver kan köra XML. Med XML räcker det att ha en vanlig Internetuppkoppling, medan det krävs en dyr EDI VAN för att överföra meddelanden med EDI. XML tar bara några få timmar att lära sig och det är absolut inte möjligt att lära sig EDI så snabbt. De programmeringsverktyg som krävs för XML är inte alls lika komplicerade som de för EDI. Sedan tidigare vet vi att människor kan läsa XML, men den möjligheten finns inte med EDI.

Sammanfattningsvis kan sägas att EDI är väldigt dyrt och komplext, vilket leder till att endast stora organisationer har råd att unna sig dess fördelar. Små organisationer har helt enkelt inte råd med EDI. Slutsatsen blir att e-handel inte fungerar med EDI, utan endast stora organisationer kan delta i sådana fall. Däremot gör XML e-handeln möjlig för alla. Åtskilliga organisationer har redan skapat metoder för att konvertera EDI-baserade transaktioner till XML-baserade transaktioner. Med andra ord behöver inte stora investeringar som vissa organisationer har gjort i EDI gå förlorade. Dessutom kan även små organisationer delta i e-handeln, eftersom det helt plötsligt har blivit kostnadseffektivt att implementera.⁵³

Många ställer sig kanske frågan vad som händer om varje person använder olika XML-termer för att märka samma information. Om vi använder oss av exemplet telefonnummer är det mycket möjligt att en person använder termen *telenr* medan en annan kanske istället väljer termen *telefon*. Problemet är hur en mjukvara ska kunna samla in all information du söker om du inte vet vilken term som användes för att beskriva den eftersökta informationen. I dagsläget samlar folk ihop information från Internet, men det är extremt dyrt eftersom det är väldigt komplicerat och tidskrävande att ta itu med alla dessa olika namn. De är helt enkelt inte standardiserade. Därför har det digitala affärsspråket, XBRL, skapats för att lösa problemet med "ickestandardisering".⁵⁴

3.4 Vad är XBRL och varför finns det ett behov?

Vi kommer nu att mer detaljerat beskriva vad XBRL är, hur det fungerar och vilka problem det löser.

3.4.1 En kort beskrivning av XBRL⁵⁵

XBRL är en global ansträngning som användarna av affärsrapporter gör för att skapa ett digitalt affärsspråk. Den definition av XBRL som Steering-kommittén ger på sin hemsida (<http://www.xbrl.org>) ser ut på följande sätt:

⁵³ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 41

⁵⁴ Ibid, s. 46

⁵⁵ Ibid, s. 11 ff

”Extensible Business Reporting Language (XBRL) utgörs av en XML-baserad struktur som intressenter av global affärsinformation kan använda för att skapa, överföra och analysera finansiell information. /.../ XBRL kräver ingen licens och underlättar automatisk överföring samt pålitligt framtagande av finansiell information bland olika mjukvaru-applikationer var som helst i världen.”

Under årens lopp har det utvecklats många metoder för att överföra data. Det största problemet har varit att metoderna antingen har varit patentskyddade eller unika för den applikation eller det syfte de skapades för. XML däremot är en fri allmän standard och XBRL kan sägas vara en av XML:s många branschspecifika applikationer. Om valet är att göra någonting på ett allmänt sätt eller på hundra olika sätt blir det givetvis lättare att använda sig av ett standardsätt, skriver Hoffman och Strand.

Meningen med XBRL är att göra insamling, bearbetning och publicering av finansiella uppgifter lättare, snabbare och billigare. Kostnaderna minskar således, eftersom XBRL underlättar återanvändning av information som finns i olika ekonomiska rapporter genom att förse informationen med struktur och sammanhang. Tack vare detta är det möjligt för en datorapplikation att exakt och tillförlitligt plocka fram information och utväxla denna information med en annan applikation. Med hjälp av XBRL behöver organisationer inte längre använda sig av stora ekonomiska och mänskliga resurser för att översätta information från ett format till ett annat. Med andra ord kommer redovisningspersonal slippa uppgiften att flytta information från ett ställe och återskapa det på ett annat ställe. T ex slipper de att skriva ut datalistor från ekonomisystemet för att sedan sammanställa informationen och manuellt föra in siffrorna på ett kalkylblad i Excel.

3.4.2 Hur ser det ut idag?⁵⁶

Processen när organisationer idag översätter information från ett format till ett annat kan beskrivas i sex olika steg:

1. Operationella dataminnen. Information lagras i olika källors operationella dataminnen: t ex i databaser, ordbehandlingsdokument, kalkyler eller andra digitala medier.

2. Rapporter. Data från operationella minnen redovisas i form av olika slags rapporter med varierande syften. Dessa rapporter skulle t ex kunna skapas av olika kalkyler i Excel.

3. Kontoplan. En del data kan associeras till redovisningsinformation i t ex kontoplanen, vilken i sin tur ger en förklaring till hur informationen är uppbyggd i huvudbokens dubbla bokföring. Denna typ av data skulle kunna redovisas i en icke-finansiell rapport, men vanligtvis redovisas den i finansiella delårsrapporter.

⁵⁶ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 11 ff

4. Text (manuellt återskapande). Delar av informationen i ovan nämnda rapporter (finansiella och icke-finansiella) förs manuellt in på andra ställen för att slutligen utmyнна i andra slags rapporter, t ex kreditansökningar, lagstadgade registreringar, externa finansiella delårsrapporter och webbsidor. Vissa rapporter har acceptabla format, vilket leder till att de kan publiceras i PDF-format. Viss information kanske behöver redovisas även som en webbsida på ett Intranet för att endast interna användare ska kunna ta del av informationen *eller* på ett Extranet för att dela med sig av viss information till kunder och leverantörer *eller* på Internet för att publicera viss information till allmänheten. Dessa olika rapporter redovisas i en mängd olika format, t ex HTML, Word-filer, text-filer, PDF-filer osv.

5. Analyser (manuellt återskapande). Personer som återanvänder informationen i dessa olika rapporter måste oftast manuellt knappa in siffrorna i sin valda applikation för att ha någon användning av informationen. När t ex en bank får information i en kreditansökan måste personalen manuellt knappa in informationen i deras interna lånebehandlings- och analyssystem. Informationen som återskapas manuellt inkluderar den finansiella information som krävs för att avsluta ansökan om lån.

6. Revisorer. Genom hela den här processen granskar revisorer stora delar av informationen och reviderar den. Även revisorerna måste regelbundet mata in siffrorna manuellt för att kunna göra sina analyser.

Den här processen kräver att individer överför information från ett format till ett annat. Det manuella återskapande gör att riskerna för felinmatning blir väldigt stora. Dessutom leder alla stegen i processen till att även konsumenterna blir upprättare av informationen i nästa steg i processen. Detta leder fram till en väldigt arbetsintensiv process som tar mycket tid i anspråk, vilket i sin tur blir väldigt kostsamt. För en typisk organisation tar det minst en vecka att göra ett bokslut internt och det tar ännu längre tid att publicera extern finansiell information.

3.4.3 XBRL:s påverkan på analysarbete

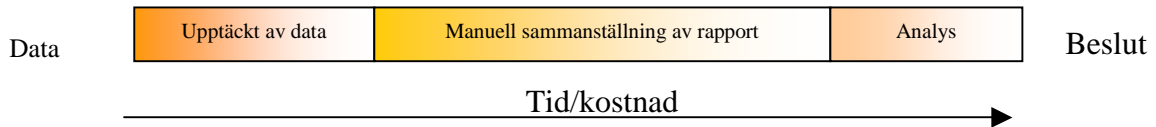
Vi tänker nu titta lite närmare på en specifik process, analyser av information, då data används för att komma fram till ett beslut. Analysarbetet består av tre olika komponenter:

- 1. Upptäckt av data.**
- 2. Sammanställa data till ett användbart format, t ex återskapa data i en kalkyl.**
- 3. Analys av data.**

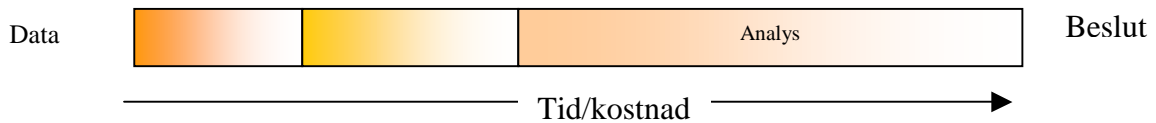
Det går också med en enkel liten bild att visa hur kostnadsfördelningen vid analysarbete ser ut i dagsläget jämfört med om XBRL skulle användas. I den tredje horisontella stapeln ser vi en situation där både XBRL och intelligent software agents används. Kort kan sägas att en **intelligent software agent** utför vissa uppgifter automatiskt, vilket vi

kommer att ge exempel på senare i uppsatsen. Som ni ser nedan innehåller staplarna de tre komponenter som vi beskrev ovan:

Kostnadsfördelning **utan** XBRL

Kostnadsfördelning **med** XBRL

Kostnadsfördelning **med** XBRL & Intelligent agents

Fig 3.2 Components of information analysis ⁵⁷

De horisontella staplarna motsvaras av den totalkostnad som ligger till grund för att kunna fatta ett beslut om t ex kreditgivning. Idag måste oftast data som återfinns i olika kalkyler matas in manuellt från olika källor, t ex finansiella rapporter. Kalkylmodeller är väldigt effektiva, men att få rätt data införd i en kalkylmodell är dock inte en lika effektiv process. Däremot hjälper XBRL till att överföra data automatiskt och tillförlitligt in i kalkylmodeller, eller andra applikationer, både snabbare och mer kostnadseffektivt.⁵⁸

För närvarande läggs mest tid och pengar ner på att manuellt sammanställa olika rapporter och oftast används minst resurser vid analyseringen av data för att komma fram till ett beslut. Detta faktum bekräftar även den översta stapeln. Med XBRL kan tid och kostnad överföras från det manuella återskapandet av data till analysen. Anledningen är att kostnaderna för den manuella sammanställningen av rapporter minskar kraftigt, eftersom det mesta sker automatiskt med XBRL. Om ett företag t ex skapar sina finansiella rapporter med XBRL kan den data som återfinns i rapporterna automatiskt användas (helt eller delvis) i upprättandet av exempelvis en skattedeclaration. Något manuellt återskapande av data är inte längre nödvändigt.⁵⁹

⁵⁷ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 17

⁵⁸ Ibid, s. 15 f

⁵⁹ Ibid, s. 16 f

Ett löfte till användarna av XBRL är att mer information skall kunna analyseras under en kortare tidsperiod,⁶⁰ vilket bekräftar ovanstående modell. Detta är något som säkerligen skulle effektivisera bankernas kreditbedömningar för att ta ett konkret exempel. Med XBRL skulle ett företag kunna skicka finansiell information, i form av data, elektroniskt till banken utan att data behöver återskapas. Banken i sin tur kan importera den data som krävs för att analysera företagets finansiella information och med hjälp av den utvärdera de potentiella riskerna med lånet. Utan XBRL hade banken blivit tvungen att manuellt mata in den finansiella informationen i sitt eget analysprogram, vilket är en typisk rutinsyssla som utförs kvartalsvis. Det kan även sägas att detta är en tidskrävande och felbenägen uppgift i dagsläget.⁶¹

I framtiden skulle även tid och kostnad för analyser kunna minska (som vi ser i den nedersta stapeln i modellen ovan) genom att låta intelligent agents automatisera vissa delar av analysen. Givetvis kan den mänskliga aspekten vid analysarbete aldrig helt ersättas. Tex skulle en dator som använder XBRL-formaterad information kunna jämföra ett företags nuvarande siffror med tidigare perioders siffror automatiskt med hjälp av intelligent agents. Med detta exempel förstår vi att vissa delar av analysen inte nödvändigtvis kräver mänsklig inblandning utan istället kan skötas automatiskt av en sk intelligent software agent i framtiden.⁶²

3.4.4 Vilka efterfrågar XBRL?⁶³

Även om Internet inte är det enda medium som används för att utväxla finansiell information är det säkert att denna utväxlingsmetod ökar i betydelse. FASB och IASC har undersökt Internets effekt på distributionen av finansiell information och har kommit fram till slutsatsen att XBRL, eller något liknande, är nödvändigt. Användningen av Internet för att överföra data är inte begränsad till börsnoterade företag. Många organisationer och bolag använder nämligen Internet för att överföra all sorts data.

FASB, IASC, olika akademiska avhandlingar och f.d. ordföranden för SEC, Arthur Levitt, alla efterfrågar ett allmänt språk för affärsrapportering. FASB påpekar det betydelsefulla och potentiella bidrag som XBRL kan tillföra den finansiella kommunikationen. IASC stödjer behovet att utveckla ett standardspråk för affärsrapportering. I en akademisk avhandling, "The electronic dissemination of accounting information – resource discovery, processing and analysis", argumenterar författarna Roger Debreceeny, Glen L. Gray och Tony Barry för en standardmetod vid rapportering av finansiell data för att tillgängligheten ska bli exakt och tillförlitlig över Internet.

1998 började AICPA undersöka möjligheten med en standard för överföring av finansiell information. Från mars till juni 1999 sammanställdes en affärsplan för att fastställa hur de

⁶⁰ O'Rourke John, *Creating Financial Information in XBRL*, Strategic Finance juni 2001, s. 56

⁶¹ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 17

⁶² Ibid, s. 17 f

⁶³ Ibid, s. 20 ff

skulle gå vidare med projektet. I juli 1999 tillkännagavs projektet med kodnamnet **XML-based Financial Reporting Markup Language (XFRML)**. Vid samma tidpunkt formerade AICPA Steering-kommittén med 13 organisationer som började skapa vad som sedan blev XBRL. I skrivande stund ligger antalet medlemmar i Steering-kommittén på omkring 100 medlemmar. Kommittén utgörs av företag och organisationer som är intresserade av att skapa ett allmänt språk för affärsrapportering istället för att ha ett antal patentskyddade lösningar. Den här gruppen av organisationer bidrar med resurser för att kollektivt skapa XBRL.

De företag/organisationer som är medlemmar i Steering-kommittén skulle kunna kategoriseras som: upprättare av finansiell information, mellanhänder som assisterar i processen vid upprättande eller distribution av information (t ex revisionsbyråer), konsumenterna av de finansiella rapporterna (t ex finansanalytiker eller kreditgivare på banker) samt utvecklare av mjukvaru-applikationer (t ex olika mjukvaruföretag).

3.5 Hur fungerar XBRL?

Antag att du vill undersöka hur stor Volvos försäljning var under år 2000. Om du skriver in sökorden "Volvo" och "försäljning" i exempelvis sökmotorn www.altavista.com får du upp runt 4000 träffar på din monitor i skrivande stund. Av de 4000 hemsidor som nu finns att välja på är det väldigt osäkert vilka och hur många som verkligen innehåller de officiella försäljningssiffrorna för Volvos verksamhet.⁶⁴ Det är också möjligt att utgå från en annan ansats och starta på Volvos hemsida och klicka sig fram. Antalet länkar att klicka på blir färre än sökningen via Altavista, men det kommer fortfarande att krävas ett visst manuellt och tidsödande sökarbete.

Det underliggande problemet i ovanstående exempel är att informationen på Internet, till största delen, idag presenteras med hjälp av programmeringsspråket HTML, vilket har brister.⁶⁵ Som nämnts tidigare klarar HTML endast av att bestämma hur en specifik hemsida ska visas på skärmen. Med egna ord skulle vi vilja säga att HTML fungerar ungefär som kosmetika som hjälper till och fungerar utmärkt till att ge hemsidan ett bra utseende, men inte mycket mer. HTML besitter alltså inte egenskapen att kunna beskriva och tala om vilken information som dokumentet innehåller och detta begränsar alltså sökmöjligheterna.

Lösningen på detta problem är det nya och mer flexibla språket XML där huvudsyftet är att beskriva informationen istället för att tala om hur den ska presenteras för användaren på skärmen. Samma uppbyggnad och struktur med beskrivande märkord används i XBRL och genom detta kommer nya sökmöjligheter att öppnas upp för intressenterna.

⁶⁴ Sutano Hadi & Rekan, *XBRL: The new business reporting language*, ABAS NewsFlash nr 1 2001, s. 1

⁶⁵ Ibid, s. 1

Investorerare, finansanalytiker m fl kommer att kunna ta hem, göra jämförelser, kalkylera, rita diagram och på annat vis manipulera datan efter egna önskemål med hjälp av några enkla musklick i sin webbläsare eller annan mjukvara. Tanken är att det inte ska behöva ta mer än ett par sekunder att få fram den önskade informationen.⁶⁶ Att få information i tid kan vara skillnaden mellan framgång eller misslyckande.⁶⁷

För att skapa större förståelse för hur XBRL fungerar tänkte vi nu göra en jämförelse med det verkliga livet. Låt oss säga att du har en vän som bor i Stockholm som tänker resa ner till Malmö en helg. Han vet att du bor i Malmö, men Malmö är ju en stor stad med många förorter och därför är det i princip omöjligt för honom att hitta hem till dig utan ytterligare information. Om du däremot ger honom din exakta gatuadress kommer han säkerligen att hitta hem till ditt hus. Vi kan nu dra en parallell till hur XBRL fungerar. Om varje beståndsdel i en finansiell rapport har en "exakt adress" kan vi utan några problem hitta den information vi behöver inuti det finansiella dokumentet. Vi tilldelar varje dataelement i finansiella rapporter en "adresskod" för att ett datorprogram ska kunna hitta den specifika data som det söker. XBRL gör detta, som vi tidigare har nämnt, genom att märka upp data med "taggar" och denna metod som identifierar olika data förklarar datas *mening* för datorn.⁶⁸

XBRL är med andra ord en metod som identifierar alla individuella delar som bygger upp en affärsrapport. Det kan verka väldigt arbetskrävande att identifiera all denna information, men datorn gör det mesta åt oss. Det blir t o m lättare att skapa finansiell information med XBRL än utan det, hävdar Hoffman & Strand. Den finansiella informationens taxonomy kan nämligen användas för att guida en person genom processen att skapa data, vilket leder till färre fel. Kvalitetskontrollen blir lättare och sannolikheten för ofrivilliga fel minskar och anledningen till detta är att en taxonomy gör informationen (som används) till en del i ett större sammanhang, vilket är viktigt. En taxonomy innehåller nämligen inte bara finansiella fakta, utan den beskriver även hur vissa finansiella fakta är relaterade till andra finansiella fakta. Som vi alla vet finns det många olika förhållanden mellan siffrorna i diverse ekonomiska rapporter, t ex i balansräkningen. Det mest elementära förhållandet i redovisningen borde vara att tillgångar är lika med skulder plus eget kapital i balansräkningen, men det finns som sagt många fler och mer långsökta förhållanden. Dessa förhållanden återfinns alltså i taxonomies.⁶⁹

Idag upprättas olika checklistor för att kontrollera att finansiella rapporter är upprättade korrekt. Med XBRL skulle många av dessa kontroller kunna ske automatiskt, t ex kan en kontroll göras att revisionsberättelsens titel innehåller ordet revisor eller revision. Ett

⁶⁶ Kutler Jeffery, *Analysis made easy, via the Web*, Institutional Investor Magazine 1 juni 2000
<http://www.iimagazine.com/channel/technology/200006010756.htm>

⁶⁷ Hoffman Charles, Strand Carolyn, Watson Liv m.fl, *The XBRL potential*, Strategic Finance juni 2001, s 58

⁶⁸ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 18

⁶⁹ Ibid, s. 18 f

annat exempel kan vara kontrollen att nettointkomsten i en intäktsrapport stämmer överens med nettointkomsten i kassaflödesanalysen/finansieringsanalysen. Redovisningslitteratur skulle även kunna integreras i den applikation som skapar finansiella rapporter och dessutom uttryckas med hjälp av XBRL. Eftersom XBRL ser till att datorn också kan förstå ren text skulle därför exempel från litteraturen kunna läggas in i en not till en finansiell rapport. Med XBRL blir det möjligt att jämföra två företags redovisningspolicies. Dessutom kan finansiella rapporter upprättade enligt US GAAP bli konverterade till IAS utan några större ansträngningar.

Låt oss nu återgå till problematiken som vi började detta avsnittet med, nämligen sökmotorerna på Internet. Sökmotorerna kommer att kunna upptäcka användbar information mycket enklare med XML/XBRL. De kan t o m skapa ”virtuella dokument” som förser oss med exakt information i ett visst ämne. Detta är några exempel på de möjligheter som XBRL för med sig enligt förespråkarna.⁷⁰

Något som är väldigt viktigt att känna till är att XBRL inte på något sätt kräver någon förändring av de redovisningsstandarder som existerar idag. XBRL definierar nämligen inte finansiella redovisnings- och rapporteringskoncept utan uttrycker endast befintliga koncept elektroniskt. Avsikten med XBRL är att förbättra finansiell rapportering genom att göra den elektronisk.⁷¹

Enligt Hoffman & Strand kräver inte XBRL större öppenhet av företagen. De menar att det är FASB, IASC m fl som bestämmer vilka redovisningsprinciper som gäller i ett visst redovisningsområde och även beslutar vad en organisation måste redovisa i sina finansiella rapporter, inte XBRL.ORG. XBRL är bara ett språk som kan användas för att rapportera information och inte en organisation som beslutar vilken information som ska rapporteras. Sedan är det upp till organisationerna själva om de vill använda XBRL:s struktur för att rapportera och utväxla affärsinformation.⁷²

Fortsättningsvis vill vi ta upp en intressant liknelse som Hoffman & Strand gör i sin bok, ”XBRL Essentials”. De har hämtat ett exempel från en amerikansk TV-kanals populära reklam (av företaget Qwest). Den handlar om en gammal man som kommer in till kontoret på ett motell och följande dialog utspelar sig:⁷³

”Finns det någon underhållning här?” frågar mannen. Den unga kvinnan bakom disken svarar: *”Alla rum har alla filmer som någonsin har spelats in, de finns på alla språk och du kan se på dem precis när som helst, dag som natt.”* Mannen frågar då: *”Hur är det möjligt?”*

⁷⁰ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 19

⁷¹ Ibid, s. 123

⁷² Ibid, s. 123 f

⁷³ Ibid, s. 25

Han blir givetvis förvånad och tänker förmodligen för sig själv om det verkligen är möjligt att skaffa vilken film som helst från hela världen via Internet. Författarna vill nu att vi ska fundera över hur samma koncept skulle kunna användas till finansiell information. De gör på liknande sätt en beskrivning av vad XBRL skulle kunna åstadkomma:

”Jag kan förse dig med vilken slags finansiell information som helst, från vilket företag som helst, på vilket språk som helst, enligt vilken allmänt accepterad redovisningsprincip som helst, var som helst i världen, vid vilken tidpunkt som helst, dag som natt.”

3.6 User agents och intelligent agents⁷⁴

Vår mest kända **user agent** i dagsläget är webbläsaren, t ex Microsoft Internet Explorer eller Netscape. En user agent är med andra ord en mjukvaruapplikation som kommunicerar med en webbserver (http). Dock finns det även andra typer av user agents. Kalkylblad i Excel och dokument i Word är också user agents, eftersom Microsoft Office kan interagera med en webbserver. Det är inte bara en webbläsare som är den enda typen av user agent utan även exempelvis en mobiltelefon kan ju som bekant visa det aktuella värdet på din aktieportfölj. Mer intressant blir det när en user agent är ett datorprogram som *inte* kräver mänsklig inblandning, utan istället samverkar med webbservern automatiskt.

I framtiden kommer färre och färre user agents att vara webbläsaren och istället kommer vi att se datormjukvaror på varuautomater, mobiltelefoner m.m. Dessa mjukvaruapplikationer skulle kunna samverka med en webbserver automatiskt utan någon som helst mänsklig inblandning. XML och XBRL gör denna interaktion möjlig, eftersom dessa märkspråk består av strukturerad och organiserad data med vilken en user agent kan samverka. Detta skulle vara helt omöjligt om HTML istället användes. Mjukvaruföretag har redan börjat skapa specialiserade user agents som gör mycket intressanta och samtidigt väldigt specifika uppgifter. Sådana user agents kallas för intelligent agents, vilka vi har diskuterat tidigare i detta kapitel.

Intelligent agents (som även kallas för *bots*) är user agents, då de interagerar med webbservrar. Dock skiljer de sig från user agents, som tenderar att vara mer allmänna till sin natur. Intelligent agents däremot är byggda för att göra en specifik uppgift eller en samling uppgifter. Som vi tidigare har nämnt kommer intelligent agents inte att kunna ersätta vad människan gör helt, men många uppgifter skulle de kunna ersätta. En dator är ju bra på att göra saker som inte människan är särskilt bra på, nämligen att göra samma sak om och om igen utan några fel. Många av dessa uppgifter skulle kunna bli fulländade av små nyttoprogram, men inte av större datorapplikationer.

⁷⁴ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 47 ff

Vi tänker nu statuera ett exempel på hur en intelligent agent kan spåra priser för en specifik produkt på en webbsida. När en användare väljer (skriver in som på en sökmotor) en produkt går applikationen till fem olika hemsidor. Hemsidorna har information om produktpriserna uttryckta i XML. Då informationen är strukturerad kan vår intelligent agent lätt finna produkten den söker. Applikationen använder en produktkod som är unik för varje leverantör av en produkt, även om den interna produktidentiteten är annorlunda. Hela processen tar några sekunder och du har nu fått upp en lista, på den valda produkten, från de fem olika leverantörerna/hemsidorna. Jämför detta med att behöva gå in på fem olika hemsidor och manuellt leta upp priset på den specifika produkten. I vårt exempel visade webbsidan sökresultatet bara för att informera om produktens pris. Det kunde lika gärna ha varit en datorapplikation som fann det lägsta priset på en efterfrågad artikel och sedan automatiskt beställde den.

På samma sätt skulle en intelligent agent kunna hjälpa till att leta upp och sammanställa olika poster från t ex aktiebolagens årsredovisningar. Tänk att endast behöva skriva in ordet omsättning, klicka på en knapp och efter några sekunder kommer det upp en lista med omsättningen för alla bolag noterade vid OM Stockholmsbörsen. Detta är givetvis ett drömscenario, men tekniken finns uppenbarligen.

3.7 Målet med XBRL⁷⁵

Inledningsvis kan vi säga att den som vill ha detaljerad teknisk information ska ta del av **XBRL-specifikationen**, som är den definitiva källan. Denna information hittar du på XBRL:s officiella hemsida som finns på länken <http://www.xbrl.org>.

Nyckelmålen med XBRL är **flexibilitet** och **jämförbarhet**, dock är dessa mål många gånger motsägelsefulla. Om vi å ena sidan vill åstadkomma maximal jämförbarhet skulle det hypotetiskt kunna genomföras med hjälp av att en finansiell rapport upprättas med en standardiserad blankett som alla företag måste fylla i, vilket aldrig kommer att accepteras av dem som upprättar finansiella rapporter. Däremot skulle finansanalytiker, som jämför företagens finansiella information med varandra, älska det. Deras jobb hade ju underlättats väsentligt.

Å andra sidan bör vi tänka på att enheter som upprättar finansiella rapporter vill ha total flexibilitet. Om vi även i detta fall, rent hypotetiskt, säger att alla enheter hade total flexibilitet skulle det vara helt omöjligt att automatisera användandet av informationen utanför enheten; t ex att göra jämförelser mellan enheter.

Målet med XBRL är att på något sätt göra saker och ting bättre, snabbare och billigare genom att komma fram till någon slags överenskommelse mellan de olika intressenterna.

⁷⁵ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 55 ff

XBRL-specifikationen, som vi nämnde ovan, innehåller en struktur för att uttrycka finansiella fakta och associera dessa med olika finansiella begrepp. Detta åstadkommer vi genom att användas oss av en **taxonomy**, vilket vi kommer att beskriva mer detaljerat senare i uppsatsen.

XBRL definierar *inte* finansiella begrepp och finansiella fakta utan detta ansvar ligger på de olika intresseorganisationerna för upprättare och användare av denna affärsinformation samt de olika redovisningsorganisationerna, t ex FASB, AICPA, IASC, FAR osv. Detaljeringsnivån på den information som överförs med hjälp av XBRL kommer att variera. Extern information kommer troligtvis att bli mer sammanfattande medan intern information skulle kunna behandlas på en mer detaljerad nivå. Det viktiga att komma ihåg är att XBRL inte bestämmer någon detaljeringsnivå, utan det är istället de användarorganisationer, vilka skapar taxonomier, som har ansvaret att bestämma vilken information de behöver utväxla. XBRL-specifikationen är avsedd för att visa på det minimum som krävs för att kunna åstadkomma målet med utväxlingen av information.

XBRL måste se till att **alla** som arbetar med finansiell rapportering får sina behov tillfredsställda. Detta inkluderar annorlunda organisationer i olika länder och redovisningsområden, vilka har olika syn på världen. Det kan tilläggas att XBRL-specifikationen konstruerades för att möta behoven som den globala affärsrapporteringen för med sig och försökte undvika att bli för "USA-fokuserad". T ex är datumformatet och valutaformatet flexibelt och kan användas även i andra länder som har annorlunda format när det gäller datum och valuta. För att tillgodose behoven från varje redovisningsområde samt särskilda branscher och organisationer byggdes XBRL på ett sånt sätt att det är "uttänjbart". Om någon inte gillar vad XBRL erbjuder har denne valmöjligheten att lägga till det som saknas. XBRL är extremt flexibelt, men flexibiliteten måste hålla sig inom en specificerad struktur som kontrolleras av XBRL-specifikationen. XBRL tillåter nämligen inte obegränsad och onaturlig flexibilitet.

XBRL tillhandahåller endast det absolut nödvändigaste som krävs för att skapa affärsinformation i ett format, vilket kan överföras och effektivt jämföras. På programmeringsspråk skulle vi kunna säga att XBRL är "**löst kopplat**". Att tillföra något mer leder bara till förstärkta svårigheter, eftersom det blir mer att komma överens om. Varje steg bortom det absolut nödvändigaste ökar subjektiviteten. Det är bättre att låta marknaden besluta vad som borde läggas till i XBRL-specifikationen.

3.8 Med vilka komponenter och termer är XBRL uppbyggt?

XBRL-specifikationen är en teknisk beskrivning av XBRL:s komponenter och termer. Vi har inte för avsikt att ge läsaren en sådan teknisk förståelse. Vi avser istället att ge en

icke-teknisk förklaring av komponenter och termer, som används i XBRL, för att läsaren ska få en förståelse för varför och hur XBRL fungerar på det sätt det gör.

3.8.1 Komponenter⁷⁶

De fundamentala byggstenarna i XBRL uttrycks i två datorfiler som förklarar XBRL-specifikationen; nämligen **XBRL:s kärnschema** och **XBRL:s metamodell**. XBRL-specifikationen beskriver hur XML:s element och attribut är organiserade och strukturerade för att skapa instansdokument och taxonomy-dokument, vilka beskrivs nedan. De två datorfilerna kan användas av datorapplikationer för att bekräfta att XBRL-dokumenterna är korrekt upprättade. XBRL:s kärnschema beskriver hur instansdokument ska upprättas. Metamodellen förklarar däremot, med hjälp av ett XML-schema, hur ett taxonomy-dokument bör skapas. Vi kommer inte att diskutera kärnschema eller metamodell mer ingående än så här. Nedan går vi däremot mer detaljerat in på de olika komponenterna.

Instansdokument innehåller data i en affärsrapport, t ex en finansiell rapport. Ett taxonomydokument beskriver de finansiella fakta som används i en affärsrapport, d v s ungefär som en ordlista eller ett lexikon över de termer som används i instansdokumentet. Det kan sägas att en eller flera taxonomies får användas för att beskriva ett instansdokument. Alla fakta i ett instansdokument, som representerar en affärsrapport, måste återfinnas i någon av de taxonomies som instansdokumentet refererar till.

3.8.2 XBRL-specifikationen⁷⁷

Specifikationen beskriver alla tekniska detaljer för hur instansdokument och taxonomydokument ska upprättas. XBRL-språket är huvudsakligen en överenskommelse, uttryckt i ett dokument som kallas XBRL-specifikationen, vilken förklarar att användare av XBRL är överens om att bygga XML-dokument som är tillmötesgående med XBRL-språket. Specifikationen används för att XBRL-dokument ska skapas konsekvent från organisation till organisation och från skapare till skapare. Det skulle kunna sägas att den är som en kokbok för de som upprättar ett XBRL-dokument. Om alla använder samma anvisningar kan vi försäkra oss om att alla XBRL-dokument är konsekventa och kan användas av vilken konsument som helst.

3.8.3 Taxonomy – en viktig förutsättning

För att mjukvaran skall kunna förstå XBRL-dokumenterna och dess märkord (taggar) måste det finnas något som hjälper till att tolka koden. Denna tolk kallas för ett schema inom XML och en taxonomy inom XBRL. Ordet är engelskt och har inte fått någon svensk översättning än så vi väljer att använda oss av engelskans benämning. En taxonomy kan sägas vara ett individuellt anpassat schema som är kopplat till en

⁷⁶ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 68

⁷⁷ Ibid, s. 69 f

redovisningsstandard för ett branschspecifikt förhållande. Internationellt pågår i skrivande stund arbete med framtagande av XBRL-standards för US GAAP och IAS (International Accounting Standards). I dagsläget håller flera länder på att utveckla lokala standarder, vilket inte har påbörjats i Sverige än.⁷⁸

En taxonomy är en samling av finansiella fakta associerat med ett särskilt syfte. Troligtvis kommer hundratals olika taxonomies att skapas av olika branscher, redovisningsområden, organisationer och andra som har ett intresse av att upprätta affärsinformation i en allmän form för ett särskilt syfte. Dessa taxonomies kommer att användas av upprättare av finansiella rapporter, mellanhänder i denna process och konsumenter av affärsinformation. Organisationer som inte hittar vad de behöver i någon av dessa taxonomies kommer att skapa egna eller utöka en redan existerande. Förmodligen kommer det även att upprättas taxonomies inom organisationer och användas vid konsolideringsprocess och intern rapportering. Sådana kommer sannolikt att vara mer detaljerade och aldrig publiceras för allmänheten.⁷⁹

En taxonomy kan användas för åtskilliga syften. T ex kan den beskriva information som en rapport innehåller, all information inom en hel organisation eller all information på en webbsida. För varje finansiell fakta som finns med i ett taxonomy-dokument beskrivs följande information:

- **Name.** Namnet på aktuell fakta, t ex "omsättningsTillgångar.kassa".
- **Type.** Datatypen på aktuell fakta, t ex monetär eller text.
- **Documentation.** En beskrivning av aktuell finansiell fakta.
- **To.** "Föräldranamnet" till vår fakta, t ex "tillgångar.omsättningsTillgångar".
- **Weight.** Vikt indikerar den numeriska relationen till "föräldern".
- **Order.** Ordning indikerar elementets position i "syskonlistan".
- **Label.** Märkningen av vår aktuella fakta, t ex "kassa".
- **Reference Name.** Referensnamn på litteraturen som beskriver aktuell finansiell fakta. OBS! Det kan vara många olika referenser.
- **Reference Number.** Referensnumret på referensen.
- **Reference Chapter.** Referenskapitlet på referensen.
- **Reference Paragraph.** Referensstycke på referensen.
- **Reference Subparagraph.** Referensunderstycke på referensen.

Ovanstående information uttrycks som XML-element och attribut i ett taxonomy-dokument. Finansiella fakta har i många fall en hierarki eller ett förhållande till någon annan fakta. Denna hierarki uttrycks i en taxonomy genom att t ex tillgångar har två "barn", omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. "Weight"-attributet förklarar hur "barnen" relaterar till sina "föräldrar" matematiskt. Om vi fortsätter exemplet ovan så

⁷⁸ Effektiv finansiell rapportering, <http://www.pwcglobal.com/se/swe/about/events/seminar/9okt2001.html/>

⁷⁹ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 70

adderas omsättningstillgångar med anläggningstillgångar för att ge tillgångar. Dock gör inte XBRL uträkningen åt oss, utan uttrycker endast hur uträkningen ska göras.⁸⁰

Taxonomy-filer är XML-filer och är med andra ord även text, vilket får till följd att den kan granskas i en text editor. Dock blir det mycket lättare att ta del av informationen genom att titta på den i ett bra användargränssnitt. En sådan taxonomy-applikation finns tillgänglig på följande länk: <http://www.xbrlsolutions.com>. Det finns även ett tredje sätt att utläsa informationen från en taxonomy på och det är i formen av en slags utskrift. För att få en fördjupad förståelse av taxonomies är det en god idé att ladda ner en taxonomy (ca 40 sidor) på XBRL.ORG:s hemsida i PDF-format. Denna fil går att finna på följande länk: http://www.xbrl.org/us/gaap/ci/2000-07-31/us-gaap-ci-2000-07-31_summary.pdf.⁸¹

3.8.4 Instansdokument (instance document)⁸²

Ett instansdokument kan ses som en databas med finansiella fakta, t ex den finansiella information som en affärsrapport innehåller. Instansdokumentet innehåller element, attribut och värden. Ett sådant dokument kan sträcka sig från en enda fakta till stora rapporter som publiceras av en organisation; revisionsberättelser, balansräkningar, intäktsrapporter, kassaflödesanalyser osv. Instansdokumentet kan även vara en samling av rapporter. Det bör påpekas att dokumentet alltid måste referera till en taxonomy och därför finns det alltid en fysisk referens på var taxonomyn går att finna. Taxonomyn beskriver informationen i det aktuella instansdokumentet. Ett instansdokument kan vara en ”press release” uttryckt i HTML på en webbsida. Detta dokument skulle kunna innehålla endast två finansiella fakta uttryckta i XBRL, t ex försäljning under kvartalet och värde per aktie, tillsammans med en massa icke-finansiell information uttryckt i HTML.

XBRL tillåter endast tre **XML-element**, nämligen: **post, grupp och märke**. Dessa poster, grupper och märken kan innehålla olika **attribut** som ytterligare beskriver vår aktuella fakta.

En **post (item)** används för att beskriva och uttrycka värdet på en specifik finansiell fakta. Omsättningen för en särskild period, för en särskild enhet är fakta, men även redovisningspolicyn för inventarier i en organisation är fakta. Poster innehåller med andra ord data. Som vi ovan nämnde kan poster innehålla attribut som ytterligare beskriver posten.

Grupp (group) är en allmän grupperingsmekanism som kan användas för att kombinera besläktade poster. Exempelvis skulle alla poster på balansräkningen kunna vara en grupp. Även en rad på balansräkningen kan bilda en grupp, t ex inventarier för två perioder.

⁸⁰ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 70 f

⁸¹ Ibid, s. 72

⁸² Ibid, s. 73 ff

Dock bör observeras att grupper inte kan innehålla data, utan kan endast innehålla poster, andra grupper eller märken. Det finns situationer då en grupp kan användas och det finns dessutom tillfällen när en grupp *måste* användas. Grupper kan även innehålla attribut som ytterligare beskriver alla poster i den aktuella gruppen.

Märke (label) i ett instansdokument används för att ”överlappa” det märke som finns i en taxonomy för en given fakta. Låt oss säga att taxonomyn innehåller märket ”resultat efter finansiella intäkter och kostnader”, men att vi i vårt instansdokument, som ska publiceras på en webbsida, vill använda begreppet ”Resultat efter finansnetto”. I detta fall kan märket användas för att överlappa/ersätta den standardmärkning som existerar i taxonomyn. Märken har endast två attribut, ett som beskriver språket på märket och ett annat som beskriver posterna eller grupperna som märket överlappar.

Nedan följer en lista på **attribut (attributes)** som kan hänföras till en post eller grupp (kan inte hänföras till ett märke):

- **ID.** Hjälper oss att unikt identifiera en post eller grupp i vårt instansdokument.
- **Entity.** Identifierar den enhet som informationen är relaterad till, t ex ett företag, dotterföretag eller kostnadsställe.
- **Type.** Detta är en finansiell fakta som finns i en taxonomy. Type motsvarar attributet name i ett taxonomy-dokument (se ovan).
- **SchemaLocation.** Hänvisar till den fysiska plats (vanligtvis en URL-hänvisning) där vi kan finna den taxonomy som tillhör instansdokumentet.
- **Unit.** Anger aktuell enhet, t ex SEK eller USD.
- **Period.** Identifierar den period som aktuell fakta tillhör. Kan vara ett specifikt datum eller en tidsperiod, t ex ett kvartal eller år.
- **Context.** Förklarar vilken ”status” informationen har, t ex budgeterad eller verklig.
- **ScaleFactor.** Talar om vilken ”storlek” de olika siffrorna har, t ex tusental eller miljontal. Detta är viktigt för att beräkningar ska kunna göras korrekt.
- **DecimalPattern.** Detta visar hur strukturen på siffrorna ser ut, t ex att en siffra inom parantes är ett negativt tal. Sättet att redovisa en sådan sak kan variera från land till land.

För att se ett komplett XBRL-instansdokument hänvisas läsaren till följande URL:
<http://www.xbrlsolutions.com/Public/Demos/GreatPlains/GreatPlainsInstance.xml>.

Allt det här kan låta som ett väldigt hårt och komplicerat arbete för användaren, men det är tänkt att mjukvaruleverantörerna ska göra jobbet åt oss. XBRL skulle aldrig användas om det ledde till en massa jobb för den användare som dagligen arbetar med sådana här uppgifter. Utvecklarna av mjukvaruprodukter har till uppgift att skapa applikationer som gör processen enkel för användarna.

IV. XBRL i praktiken

I detta kapitel beskrivs XBRL utifrån ett praktiskt perspektiv, d v s hur XBRL skulle kunna fungera när det har börjat användas i affärlivet. Det primära exempel som ges är fokuserat på bankerna och dess funktion som långgivare.

4.1 Bankerna som långgivare – ett exempel på ett användningsområde för XBRL

Det här kapitlet har vi tagit med som ett konkret exempel på en bransch som skulle kunna dra stora fördelar av att använda sig av XBRL. Eftersom uppsatsens fokus inte är på banker och kreditgivning nöjer vi oss med att inte gå så djupt in på detta område utan använder det endast till att skapa en elementär bild av XBRL:s fördelar.

I Katarina Svensson Klings avhandling vid Lunds Universitet med titeln "Credit intelligence in banks" beskrivs hur bankerna kämpar för att kunna göra korrekta kreditbedömningar av sina potentiella lånekunder. Med credit intelligence menas insamlad, systematiserad och tolkad information som har givits någon innebörd för ett speciellt syfte.⁸³ Att ha god kännedom om kreditkunderna är en av de viktigaste aspekterna inom credit management-området.⁸⁴ Även att bankerna skall kunna anses vara experter inom området händer det, inte alltför sällan, att felaktiga beslut fattas vilket leder till kreditförluster. Ofta beror detta på att bankerna inte hinner följa upp och reagera eftersom de inte har tillgång till den nödvändiga informationen för ett korrekt kreditbeslut i tid.

I strävan att försöka överbrygga problem av den här karaktären har utvecklarna av programvaror inom redovisningsområdet låtit bankerna statuera som ett godtyckligt exempel på hur XBRL kan öka effektiviteten och hjälpa till vid kreditbedömningar. XBRL är designat så att uppdaterad och detaljerad information skall kunna hämtas hem näst intill ögonblickligen från företagen. En del menar att XBRL kommer som "av himlen sänd" för just bankerna i deras arbete med att samla in och bearbeta information från sina kreditkunder. Den nya teknologin kommer således att innebära både högre effektivitet samt kostnadsnedskärningar.⁸⁵

För att lättare förstå hur kreditgivningsprocessen fungerar visar Katarina i sin bok en modell som beskriver den så kallade "Intelligence cyklen". Modellen visar från början till

⁸³ Svensson Kling Katarina, *Credit intelligence in banks*, s. 6

⁸⁴ Ibid, s. 238

⁸⁵ Covaleski John, *Accounting industry takes XBRL to the banks*, Accounting Technology 17 Okt 2000, http://www.electronicaccountant.com/news/101700_3.htm

slut hur informationsbehovet uppstår och hur informationen bearbetas innan ett slutligt beslut kan fattas. Denna modell är uppdelad i sex olika delar och ser ut enligt följande (modellen är något förenklad eftersom det räcker för att täcka in vårt syfte):

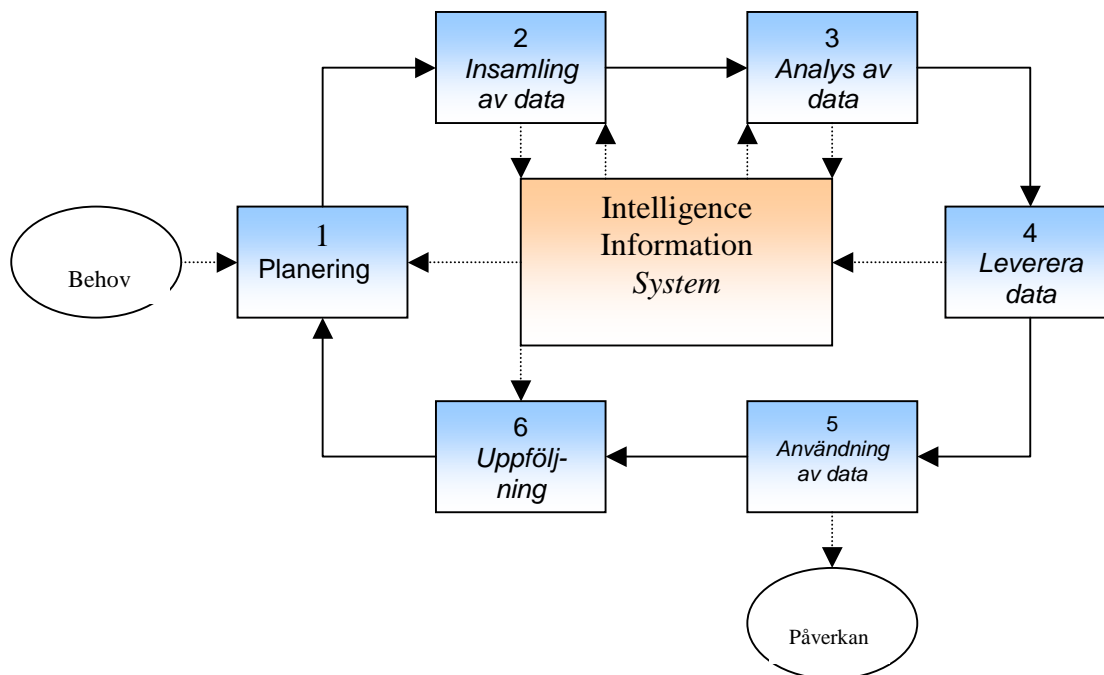

Fig 3.8 Intelligence cycle (Källa: Ashton and Stacey, 1995, in Ashton & Klavans, 1997, s.13).⁸⁶

Det är lätt att förstå hur hela processen fungerar genom att följa pilarna och numreringen. De tre första stegen motsvarar upptäckten av ett informationsbehov, insamling och bearbetning av data så att den får något värde för användaren och syftet. Det fjärde steget innebär att den bearbetade datan skall nå den slutliga användare så att ett beslut kan fattas, vilket görs i det femte steget. Data hjälper härmed till att göra någon påverkan på det slutliga beslutet. Ett sista steg (6) innebär att en uppföljning görs för att kontrollera och analysera såväl korrekta beslut som felaktiga beslut. Om vi nu lägger fokus på den gula rutan i mitten, benämnd "Intelligence information system", så vill den säga att hela den här processen kan omfattas av ett datasystem som fungerar som informationsgivare och stödfunktion vid datainsamlingen. De streckade svarta pilarna in och ut mot den gula rutan i mitten symboliserar alltså den kommunikation som finns mellan användaren och datasystemet. Det bör påpekas att denna processen inte är lika uppdelad i verkligheten utan är mer integrerad och parallell med arbetsgången.⁸⁷

⁸⁶ Svensson Kling Katarina, *Credit intelligence in banks*, s. 7

⁸⁷ Ibid, s. 8

Så långt har vi alltså konstaterat att informationsinsamlingsprocessen innefattar ett nätverk med datorer, digitala databaser och andra elektroniska hjälpmedel att söka i. Hur skulle då XBRL kunna implementeras i detta sammanhang?

Som tidigare nämnts är det idag komplicerat och tidskrävande att söka finansiell information via vanliga databaser och sökmotorer på Internet (och även manuellt i pappersutformade rapporter). Undersökningar har visat att det i dagsläget kan ta flera dagar att bearbeta den nödvändiga informationen innan en kredit kan ges för ett helt vanligt lån. Den största anledningen till detta problem är att informationen som hämtas hem från de finansiella rapporterna måste bearbetas manuellt för att kunna användas till långivarnas analyser.⁸⁸

De tre första stegen i modellen torde alltså vara relativt kostsamma och tidskrävande för bankerna när de ska göra en kreditbedömning. I de flesta fall finns det även särskild personal anställd för att leta upp och sammanställa den nödvändiga informationen innan den presenteras för den person som har auktoritet att fatta det slutgiltiga beslutet. Arbetet med att sprida finansiella rapporter är alltså i dagsläget både personalkrävande och kostsamt.⁸⁹ Modellen ovan omfattar till och med ett separat steg (4) där informationen skall levereras till slutanvändaren, vilket kan anses vara överflödigt.

Om XBRL börjar användas i systemen betyder det att den önskvärda informationen kommer att sammanställas och hämtas hem precis efter användarens egna önskemål. Onödig information kommer att sällas ut omedelbart och det blir betydligt lättare att hitta det som eftersöks eftersom varje bit av informationen hos kunden är ”öronmärkt” med de märkord (eller taggar) som XBRL hjälper till att skapa. Detta innebär att en speciellt anpassad mall, eller ett program, skulle kunna användas för att hämta hem de mest relevanta uppgifterna vid exempelvis en kreditbedömning. I så fall skulle detta medföra att steg två och tre i modellen underlättas radikalt och att insamling och analys av data skulle kunna kombineras och göras prompt eftersom all nödvändig information hämtas hem automatiskt med några enkla musklick. Användaren kommer alltså inte att uppfatta informationsinsamlingssteget eftersom datorn sköter detta steg. Personalresurser skulle också kunna reduceras och stationeras på viktigare saker. I princip skulle det alltså gå att säga att informationssökningen skulle vara överflödigt eftersom det inte längre handlar om att söka information på samma sätt som tidigare, mer än att sätta sig vid en dator och ge den några enkla kommandon.

David Vickers-Koch (senior vice president i kommersiell risk management vid super-regional Bank of America i Charlotte, N.C.) har dessutom sagt att XBRL kan minska kostnaderna vid datainsamling och han känner åtminstone till 100 000 mindre och

⁸⁸ <http://accounting.smartpros.com/x29363.xml>

⁸⁹ Svensson Kling Katarina, *Credit intelligence in banks*, s. 8 f

mediumstora kunder som mycket väl skulle kunna kvalificera sig till att börja använda sig av XBRL.⁹⁰

Vi är givetvis medvetna om att vissa kunder kräver mer uppmärksamhet än andra genom kanske personliga kontakter och liknande, men generellt skulle XBRL kunna underlätta arbetsbördan radikalt för kreditgivare och dylika.

4.2 Hur ska XBRL kunna spara tid vid framställning och distribuering av finansiella rapporter?⁹¹

För att ytterligare klargöra hur XBRL kommer att spara tid och öka effektiviteten vid framställandet av finansiella rapporter tar vi stöd i en av de artiklar som har publicerats. Artikeln är från Strategic Finance, juni 2001 och beskriver hur ett flöde av finansiell information kan se ut i många organisationer. Detta flöde ser ut enligt följande:

- 1. Finansiella transaktioner processas och data samlas i olika system.**
- 2. Olika resultat och delårsrapporter bokförs i ett bokföringssystem.**
- 3. Olika data från bokföringssystemen konsolideras.**
- 4. Finansiell information formateras och distribueras internt för att ge support till ledningen vid beslutsfattande. (Många företag går från pappersbaserad rapportering till elektroniska rapporter som lättare kan analyseras).**
- 5. Finansiell information sätts samman i olika filformat och versioner för att kunna täcka de externa intressenternas behov. Viss information printas ut och distribueras i pappersform och annan sprids elektroniskt.**

Det framgår tydligt att det är i många dimensioner som data skall hämtas fram och distribueras inom en organisation. Det sista steget är det mest besvärliga när det gäller sammanställningen av information. Olika externa intressenter kräver olika individuellt anpassade rapporter beroende på vilka upplysningar de är i behov av. Det är samma information som sammanställs fast med olika grad av detaljrikedom och förklarande poster till. Eftersom det är samma information är det alltså fullt möjligt att låta XBRL göra jobbet och bespara företagen överflödigt arbete genom framställning av individuellt anpassade rapporter. Det räcker alltså med ett enda dokument som innehåller finansiell information och förklarande text för att intressenterna skall kunna få tillgång till den i önskat format. XBRL filtrerar data och skickar endast över det nödvändiga till användaren på andra sidan linjen.

⁹⁰ Covaleski John, *Accounting industry takes XBRL to the banks*, Accounting Technology 17 Okt 2000, http://www.electronicaccountant.com/news/101700_3.htm

⁹¹ O'Rourke John, *Creating Financial Information in XBRL*, Strategic Finance juni 2001, s. 57

Beträffande de fyra första stegen i ovanstående lista kan dessa beskrivas med hjälp av en figur som visar principerna för datalagring enligt Lars Gohde, IT-strateg:

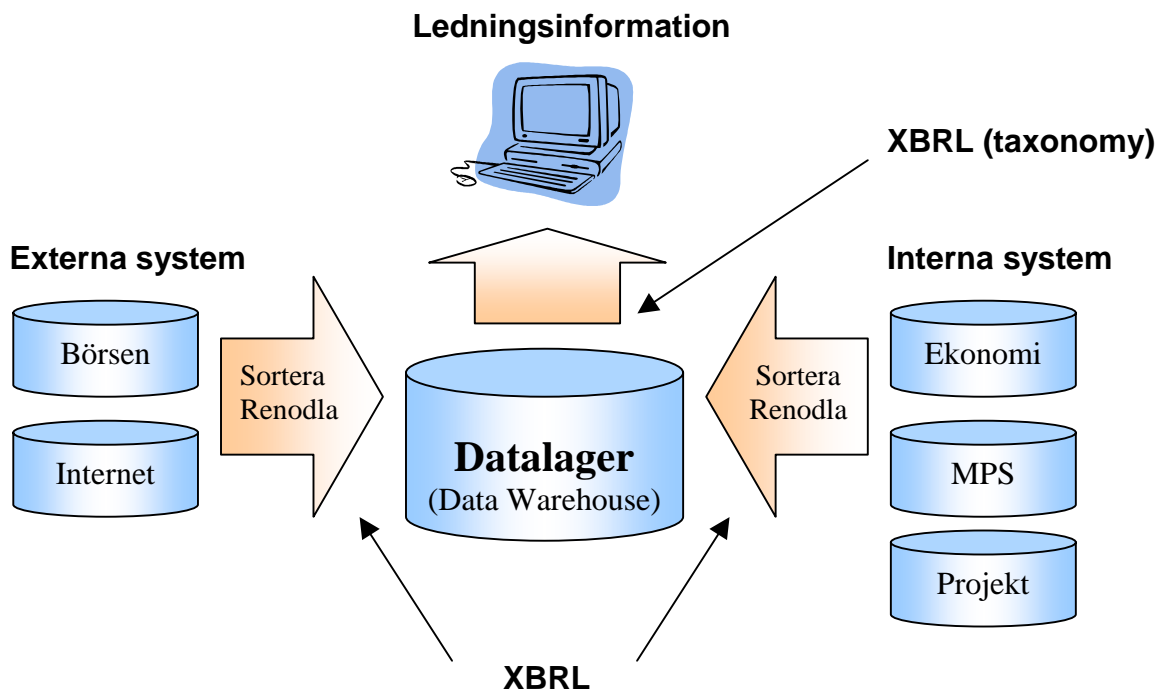

Fig 3.8 Principer för datalagring (Källa: Lars Gohde, IT-strateg).⁹²

Fig 3.8 beskriver hur ett så kallat data warehouse fungerar, vilket är en förutsättning och även grunden till ett datoriserat ledningsinformationssystem i en organisation.⁹³ Vi har kompletterat modellen med tre smalare pilar som visar var XBRL kommer in i bilden. De grövre pilarna beskriver var och när data hämtas och bearbetas. Som beskrivits tidigare är det vid dessa pilar som det är problematiskt idag beroende på olika system och filformat, vilket medför att omkodningar och sorteringsarbete måste göras. Detta är alltså en översiktssbild på hur XBRL skulle kunna förbättra effektiviteten internt.

4.3 Mjukvaror som innehåller XBRL

För att XBRL ska göra framgång som ett digitalt affärsspråk krävs att det införs av företag som upprättar finansiella rapporter och andra som rapporterar affärsinformation. Införandet kan börja först när det finns applikationer tillgängliga på marknaden som utnyttjar XBRL. Sådana applikationer har redan börjat dyka upp. Åtskilliga säljare av redovisningsprogram har redan integrerat XBRL i sina produkter medan andra arbetar

⁹² Lars A Samuelsson red, *Controllerhandboken*, s. 481

⁹³ *Ibid*, s. 480

med integrationen. Dessa produkter kommer att kunna exportera redovisningsinformation från redovisningssystemet till XBRL-formatet.⁹⁴

Två av de mest kända och största redovisningssystemen är Hyperion och Navision. Dessa två programvarulösningar har redan implementerats med XBRL-funktioner. Exempelvis går det att med Hyperion välja att skapa sina outputfiler i XBRL-format. Det går dessutom att importera taxonomies och anpassa dem till företagens individuella behov. Enligt uppgifter skall det heller inte behövas någon speciell expertis i programmering och liknande för att kunna förstå och använda dessa funktioner.⁹⁵ Navision var tidiga med sin implementering av XBRL i mjukvaran och visade detta genom att offentliggöra sin XBRL-lösning endast en dag efter den XML-baserade taxonomyn publicerades. Navisions redovisningssystem klarar av att kommunicera med såväl konkurrerande system som kompletterande produkter. I övrigt går det att spara finansiell information i XBRL-format och i framtiden skall det även gå att importera XBRL-dokument och använda multipla taxonomies i ett företag.⁹⁶

4.4 XBRL:s situation i dagsläget⁹⁷

Nyligen publicerades en artikel av Lars Danielsson i Computer Sweden som säger att det hittills har gått trögt för XBRL. Danielsson skriver att XBRL växer långsamt i popularitet och att analytiker hävdar att det krävs mer stöd från programleverantörer för att utvecklingen ska ta ordentlig fart. Trots att XBRL-specifikation version 2.0 nyligen har introducerats säger analytikern Dushyant Shahrawat, på Tower Group i USA, att många har tagit ett steg tillbaka och istället börjat fundera på vilka produkter som kan skapas för att använda XBRL. Dock är Sarah Ablett, analytiker på Meridien Research, mer positiv och hon tycker att det är för tidigt att påstå att utvecklingen har stannat av med tanke på att den fortfarande är i de inledande faserna. Sarah Ablett tror inte att leverantörerna kommer sluta att presentera nyheter, utan istället säger hon att vi kan vänta oss XBRL-baserade produkter om 12 till 18 månader. Fortsättningsvis kan sägas att nyhetsbyrån Reuters har kommit igång med XBRL och även Bank of America har dragit igång ett pilotprojekt. ”Användningen av XBRL kommer att minska mängden av manuellt arbete väsentligt. Vi slipper registrera information flera gånger,” säger Brian Staples, IT-chef på Bank of America. Under första halvåret av 2002 kommer Moody’s Risk Management Services, en av Bank of Americas systemleverantörer, att släppa en ny version av sitt kreditanalyssystem som kan hantera XBRL-data.

⁹⁴ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 66

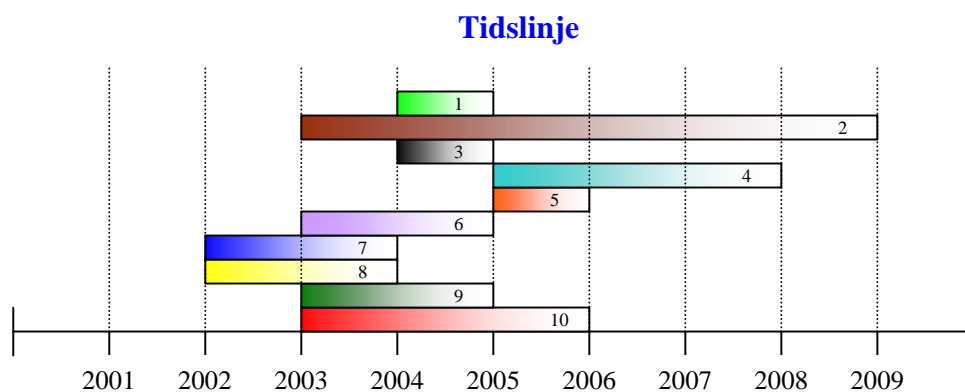
⁹⁵ Hannon Neal, *XBRL Vendor List*, Strategic Finance juni 2001, s. 72

⁹⁶ Ibid, s. 73

⁹⁷ Danielsson Lars, *Trögt för XML som ersättning för papper*, Computer Sweden 2002-01-10
<http://nyheter.idg.se/display.asp?id=020110-cs1>

4.5 En tidslinje över framtidsutsikterna⁹⁸

Med hjälp av Zachary Coffins artikel, om de tio största effekterna som XBRL kommer att föra med sig de närmaste åren (framförallt i USA), har vi konstruerat en översiktlig tidslinje. Vi har valt att inte gå in på varje punkt i detalj utan nöjer oss med att försöka ge läsaren en övergripande bild om framtidsutsikterna, enligt Coffin. För en mer ingående beskrivning av punkterna nedan hänvisas till artikeln.

- 1. Vi vet hur ekonomin uppträder – i tid för agerande.
- 2. E-rapportering blir lika viktigt som E-handel
- 3. Globala kapitalmarknader blir demokratiserade
- 4. Myndigheter kodar sina policys digitalt med hjälp av XBRL
- 5. Regeringen och staten blir mer ansvariga för sina egna åtaganden.
- 6. Mellanhändernas roller omdefinieras eller går förlorade
- 7. Företagen behandlar sin affärsrapportering som dagens digitala media.
- 8. Försäkran om icke finansiell information blir lika viktig och förekommande som finansiell info
- 9. U.S Gaap VS. IAS debatten blir omtvistad
- 10. Företagen inför elektronisk rapportering

⁹⁸ Coffin Zachary, *The top 10 effects of XBRL*, Strategic Finance juni 2001, s. 64 ff

V. XBRL och redovisningen

Detta är kanske ett av de intressantaste kapitlen i denna uppsats; nämligen hur XBRL kan komma att påverka dagens redovisning i Sverige. Vi börjar med en presentation av den modell som nämndes i problemformuleringen.

5.1 Framväxten av BAS-kontoplanen och BAS-redovisningssystem

Anledningen till att vi vill ta upp utvecklingen och framväxten av BAS-kontoplanen och BAS-redovisningssystem är Eva Törnings påstående att det borde vara lätt att införa XBRL i Sverige tack vare en gemensam systematik genom BAS-planen.⁹⁹ Därför kan det vara intressant att se hur standardiseringen har gått till och vad den har betytt i detta fall. Det kan dessutom finnas möjlighet att till viss del förutspå utvecklingen av XBRL genom att jämföra med framväxten av BAS-redovisningssystem.

Vi kan börja med konstaterandet att svensk redovisningstradition har påverkats starkt av utvecklingen i andra länder och har med andra ord inte växt fram på egen hand. Historiskt sett är redovisningens utveckling i Sverige starkt präglad av europeisk redovisningstradition och då framförallt med tyskt inflytande. Störst har inverkan varit på kontoplansutvecklingen. Dock har svenska företags internationalisering gjort att amerikansk redovisning och redovisningsteori har fått större och större genomslagskraft på svensk redovisning. Det kan sägas att redovisningsteorin i USA har en annan fokusering vid företagets årsredovisning och externa rapportering än vad som kan känneteckna den europeiska utvecklingen. Amerikanerna har alltid lagt en större tonvikt vid redovisningsrapporternas informationskvalitet som underlag för olika intressenters bedömning och beslutsfattande än vid den interna redovisningen.¹⁰⁰

Som vi vid det här laget vet så kommer XBRL från USA och håller på att implementeras på den amerikanska marknaden för fullt i skrivande stund. Svenska företags internationalisering har ju knappast minskat de senaste åren och därmed tror vi att det mesta talar för att Sverige även i detta fall kommer att följa redovisningsutvecklingen i USA genom att införa XBRL här också så småningom. Vi kan dessutom konstatera att XBRL just är till för att framställa redovisningsrapporter som ska vara underlag för olika intressenters bedömning och beslutsfattande, som ovan beskrivits. Användning av XBRL i den vanliga bokföringen har också börjat testas för tillfället.

⁹⁹ Andersson Therese & Wennerholm Anna, *Årsredovisningens utveckling*, Lunds universitet 2001, s. 38

¹⁰⁰ Johansson Sven-Erik & Roots Ilmar, *BAS-redovisningssystem*, s. 10 f

Under 60-talet börjades automatisk databehandling att användas i redovisningen och det ledde till att företag, framförallt större, anpassade sina kontoplaner till datorbearbetning genom att modifiera sina gamla kontoplaner. Detta arbete gjordes manuellt hos de olika företagen. De olika företagen behöll ofta den gamla kontoplanens koder medan datalagringen och databearbetningen anpassades till datorn arbetssätt. Man kan säga att utvecklingen för de större företagen gick från standardiserad redovisning till företagsindividuell redovisning.¹⁰¹

Under samma tidsperiod var datorbaserade system mestadels tillgängliga för redovisningsbyråer och mindre företag via dataservicebyråer. Då bearbetningen skedde i generella system insåg man snart att det skulle minska kostnaderna väsentligt om man kunde arbeta med en gemensam kontoplan. Därför väckte den automatiska databehandlingen hos servicebyråerna behovet av kontopansstandardisering för mindre företag, vilket inte kunde tillgodoses av dataservicebyråerna på ett tillfredsställande sätt. Detta ledde till att en särskild arbetsgrupp bildades i början av 1972 som hade till uppgift att utveckla en generell kontoplan för mindre och medelstora företag. Gruppens BAS-kontoplan publicerades 1976 med samlingsrubriken ”BAS 76” och den antogs som svensk standard av Standardiseringskommissionen i Sverige (SIS) i maj samma år. BAS-kontoplanens systematik innehöll många anpassningar till bokföringslagens balans- och resultaträkningsscheman. I och med detta kunde BAS-kontoplanen fungera som ett generellt system för registrering och systematisering av affärshändelser i företagets affärsredovisning.¹⁰²

Samma arbetsgrupp återupptog hösten 1977 arbetet med BAS 76 för att utveckla den så att den dessutom gav vägledning för företagets internredovisning. Resultatet redovisades 1981 i skriften ”BAS-redovisning i mindre och medelstora företag” med undertiteln ”Företagsanpassad internredovisning med enhetlig affärsredovisning”. Denna upplagan gav en bredare syn på redovisningen än 1976 års upplaga och behandlades nu som ett sammanhängande system i anslutning till BAS-planen, dock med tyngdpunkten på det individuella företagets speciella behov. En annan grupp hos SIS hade sedan 1976 kontinuerligt följt den praktiska användningen av BAS-kontoplanen, vilket ledde fram till vissa kompletteringar som infördes i standarden och fastställdes som ny standard i september 1980.¹⁰³

Om vi nu ska göra en anknytning till XBRL igen så bildades det en arbetsgrupp i USA för nästan exakt två år sen, i juli 1999, på initiativ av AICPA (American Institute of Certified Public Accountants) och bl a Microsoft, IBM, SAP, Reuters, Morgan Stanley Dean Witter, PricewaterhouseCoopers, andra stora revisionsföretag, ICAEW, IASC (International Accounting Standards Committee) samt Standard & Poor ingick i den. Det

¹⁰¹ Johansson Sven-Erik & Roots Ilmar, *BAS-redovisningssystem*, s. 12

¹⁰² Ibid, s. 12 f

¹⁰³ Ibid, s. 14 f

var denna arbetsgrupp som tog fram den nya standarden XBRL för kodning av finansiell information och en amerikansk variant släpptes under juli 2000, ett år efter arbetsgruppens bildande.¹⁰⁴ Den första taxonomin som utvecklades och blev klar var ”Financial Reporting for Commercial and Industrial Companies, US GAAP”, daterad 2000-07-31.¹⁰⁵ Taxonomin gäller alltså finansiell rapportering för handels- och industriföretag som är upprättade enligt US GAAP.

Som vi har nämnt ovan så har något liknande arbete inte påbörjats i Sverige än. FAR har dock tagit initiativ till ett seminarium, som ägde rum 9 oktober 2001, för att informera om XBRL och samtidigt undersöka intresset för att etablera en svensk grupp som kan driva utvecklingen av en svensk XBRL-standard. Dessutom riktar FAR en öppen inbjudan till företag och organisationer som har intresse av att delta i utvecklingen av en svensk standard.¹⁰⁶

Det kan därför spekuleras vilt i när en svensk arbetsgrupp eventuellt kommer att bildas och hur lång tid det tar innan en svensk standard har utvecklats. Om vi jämför med arbetsgruppen 1972 som utvecklade en svensk standard vad gäller BAS-kontoplanen så tog det fyra år för dem att komma med sin rapport. Lika lång tid tog det för samma arbetsgrupp att komma fram till rapporten som publicerades 1981. Om vi tittar på utvecklingen i USA så tog det ett år för arbetsgruppen att komma fram till den första amerikanska varianten, men då ska vi komma ihåg att den bara gäller handels- och industriföretag. Dock borde det kanske inte ta längre tid för Sverige att utveckla sin första individuella standard (taxonomy) med tanke på Eva Törnings kommentar att det borde bli lätt att införa XBRL i Sverige, eftersom vi redan har en gemensam systematik genom BAS-planen.

1976-1990 utvecklades 20 branschredovisningssystem som byggde på BAS-planen, till vilken internredovisning också var anknuten. Sammanfattningsvis kan man säga att målsättningen ”enhetlig affärsredovisning med företagsanpassad internredovisning” uppnåddes vad gällde systemens mångfald, men det blev på bekostnad av systemets kvalitet. Övergången till datorbaserade system gav ökade krav på systemets strukturella uppbyggnad, vilka endast ett fåtal branschredovisningssystem uppfyllde.¹⁰⁷

Låt oss nu jämföra HTML och XML när det gäller den strukturella uppbyggnaden. Internet är ett medium som ger tillträde till tusentals öar av information, vilka normalt är ostrukturerade. Som vi vid det här laget vet är det allra vanligaste formatet HTML. Även om informationen lagras i en databas görs den vanligtvis tillgänglig i HTML, som inte har struktur eller mening. Eller skulle vi kunna säga att HTML:s uppmärkning och

¹⁰⁴ Lagerström Bo, *Finansiell rapportering via internet: Nytt dataspråk med nya möjligheter*, Balans 8-9/2000, s. 39 f

¹⁰⁵ <http://www.xbrl.org/us/gaap/ci/2000-07-31/us-gaap-ci-2000-07-31.doc>

¹⁰⁶ *Effektiv finansiell rapportering*, <http://www.pwcglobal.com/se/swe/about/events/seminar/9okt2001.html/>

¹⁰⁷ Johansson Sven-Erik & Roots Ilmar, *BAS-redovisningssystem*, s. 15 f

struktur är till för att presentera information, inte för att beskriva den. XML däremot skiljer utförandet från data, vilket gör att data kan återanvändas och utförandet av datan är flexibelt. XML är ett språk för att bygga upp språk. XML gör informationen tillgänglig på en webbsida för att bli strukturerad, ge den en mening och bli lämpligt presenterad. XML gör detta genom att märka upp informationen med ett XML-baserat språk, t ex XBRL, som är designat för det specifika syftet.¹⁰⁸ Med andra ord skulle ett redovisningssystem med XBRL inte ha några problem att uppfylla kravet på en strukturell uppbyggnad.

1992 presenterades en ny modell för statliga myndigheters redovisning med det passande namnet "Redovisningsmodell för statliga myndigheter". Det kan sägas vara en precisering och vidareutveckling av BAS-redovisningssystemet och kan liknas vid en generell redovisningsmodell, d v s inte bara för statliga myndigheter. Det har hänt att internredovisningen har försökts byggas in i affärsredovisningen, vilket inte är förenligt med BAS-redovisningssystemets grundkoncept. Även om de större företagen har börjat använda BAS-kontoplanen i sin affärsredovisning tillämpas fortfarande internredovisningen individuellt i dessa företag. Däremot har flera större statliga myndigheter velat använda sig av en generell modell för internredovisningen och har då valt BAS-redovisningssystemet som grund. Den officiella etableringen av BAS-redovisningssystemet inom den offentliga sektorn har lett till ökat intresse för detta även inom näringslivet. Det kan dessutom påpekas att BAS-kontoplanen används av nästan alla av Sveriges 500 000 företag, vilket innebär att det är väldigt viktigt med en kontinuerlig uppdatering, anpassning och vidareutveckling av den. Vi kan också tillägga att den nya årsredovisningslagen som började tillämpas 1997 innebar en förändring av kontostrukturen i BAS-kontoplanen.¹⁰⁹

Målet för BAS-redovisningssystem är att standardisera redovisningen, vilket framförallt får betydelse för dessa tre områden:¹¹⁰

- 1. Informationens jämförbarhet.** Vid en standardisering kan redovisningsinformationen göras jämförbar dels mellan olika företag och organisationer och dels mellan olika branscher.
- 2. Undervisningen.** Undervisningen i redovisning kan effektiviseras genom en standardisering, vilket även utvecklingen av BAS-kontoplanen har påvisat.
- 3. IT-området.** Vid en standardisering av redovisningen kan utvecklingen av datorbaserade redovisningssystem effektiviseras. Dessutom blir det möjligt att utveckla

¹⁰⁸ Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, s. 37

¹⁰⁹ Johansson Sven-Erik & Roots Ilmar, *BAS-redovisningssystem*, s. 20 ff

¹¹⁰ Ibid, s. 23

generella redovisningssystem och datakommunikationen mellan olika datorers operativsystem kan underlättas.

Avslutningsvis kan sägas att standardisering av externredovisningen har genomförts genom BAS-kontoplanen. Någon standardisering har dock inte ägt rum när det gäller internredovisningen.

Vid överblick av målet för BAS-redovisningssystem, alltså en standardiserad redovisning, och de områden som målet påverkar så inser vi att likheten är stor med XBRL. XBRL är ju en standard i sig själv och med hjälp av XBRL skulle BAS-redovisningssystem kunna åstadkomma en standardiserad redovisning. Eventuellt kan XBRL även leda till en standardiserad internredovisning, men det är svårt att avgöra med den litteratur vi har haft tillgång till. Hursomhelst medverkar XBRL till att jämförelse kan göras mellan olika organisationer och branscher, vilket vi hittar under punkt ett. Däremot lär inte XBRL kunna effektivisera själva undervisningen i redovisning (punkt två). Dock underlättar XBRL absolut datakommunikationen mellan olika datorers operativsystem (punkt 3), vilket vi tidigare också har tagit upp i detta teorikapitel.

Johansson & Roots har i sin bok "BAS-redovisningssystem" några reflektioner om redovisningsutvecklingen som kan vara intressanta att ta till sig och fundera kring XBRL:s potential. De skriver att många faktorer kommer att prägla redovisningsutvecklingen de närmaste åren samt att väsentliga förändringar förmodligen kommer att ta tid. Några av de faktorer som tas upp i boken är följande:¹¹¹

- En förändrad syn på företags verksamhet har lett till en *större fokusering på marknaden och kunderna*, nedbrytning av organisationen i mindre enheter, *ökad vikt på omvärldsbevakning* och dessutom miljöfaktorernas betydelse för företagets verksamhet.
- Utvecklingen inom informationsteknologin och den databasorienterade systemutvecklingen går snabbare idag.
- Tack vare internationaliseringen har vi ett större idé-, tanke- och erfarenhetsutbyte mellan företag i olika länder.

En större fokusering på marknaden och kunderna samt ökad vikt på omvärldsbevakning är ju några av de faktorer som säkerligen har medverkat till behovet av XBRL. Den snabba utvecklingen inom informationsteknologin kan sägas vara en av anledningarna till att XBRL nu är aktuellt eller kan vi vända på det och säga att XBRL är en av många orsaker till att utvecklingen går snabbt. När det gäller internationaliseringen kan det sägas att den leder till ett behov. XBRL håller på att utvecklas i t ex USA i skrivande stund och

¹¹¹ Johansson Sven-Erik & Roots Ilmar, *BAS-redovisningssystem*, s. 149

om bolag i övriga världen använder XBRL skapas det ett tryck på svenska globala företag att följa efter för att kunna konkurrera på den tuffa marknaden.

De redovisningssystem som har utvecklats med den traditionella tekniken har väsentliga brister (*som vi inser att XBRL skulle kunna råda bot mot*):¹¹²

- Att göra ändringar, tillägg och anpassningar i systemen är väldigt besvärligt och kostsamt.
- Det är ofta orimligt svårt att ta fram oförutsedda rapporter.
- Redovisningssystemen har svårt att kommunicera med andra applikationer och system, med andra ord är systemen inte öppna.

Ovanstående punkter är problem som XBRL kan lösa och det är just dessa problem som skapar ett behov av XBRL.

5.2 Vilka möjligheter och effekter för XBRL med sig ur ett svenskt perspektiv?¹¹³

De effekter som en bred tillämpning av XML och XBRL kan medföra är väldigt omfattande. Det som vi kallar bred tillämpning i detta fall innebär att det skapas ett globalt digitalt affärsspråk, vilket påverkar alla som arbetar med finansiell information. Följden blir att den finansiella sektorn kan utbyta och bearbeta finansiell information oberoende av språk och lokala redovisningsregler. Även enskilda individer kommer att kunna välja format och nivå på informationen från vilket företag som helst. För att utnyttja möjligheterna med XML maximalt krävs dock att XBRL används för t ex årsredovisningar.

Något som företag kan göra betydande vinster på skulle kunna vara en integrering mellan ekonomisystemet och hemsidan. Företaget skulle alltså länka finansiell data till sin hemsida via ett fördefinierat format i XBRL från ekonomisystemet.

¹¹² Johansson Sven-Erik & Roots Ilmar, *BAS-redovisningssystem*, s. 150

¹¹³ Lagerström Bo, *Finansiell rapportering via internet: Nytt dataspråk med nya möjligheter*, Balans 8-9/2000, s. 40 f

Informationsflödet i bokföringssystemet

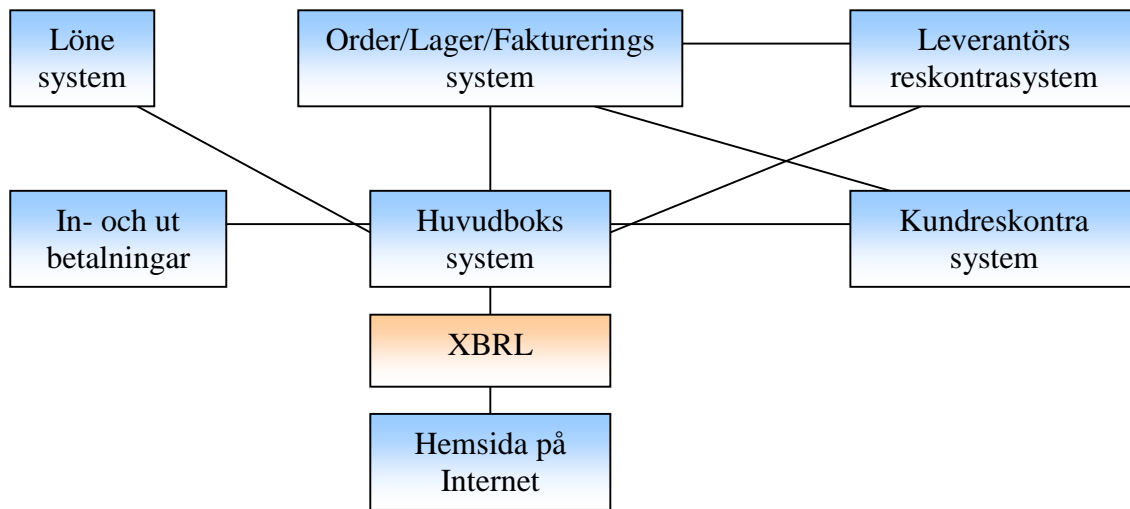

Fig 3.6 Egenutvecklad modell.

Ett användningsområde skulle t ex kunna vara när en ny kund kontaktar ett företag. Har denna kund då lagt ut sin årsredovisning på Internet i XBRL-format kan leverantören ladda ned relevant information och snabbt utvärdera den aktuella kunden. Dock finns ett problem och det är att alla företag inte är intresserade av att ha hög grad av öppenhet online. Förmodligen kommer XBRL att medföra ökade krav på öppenhet vad gäller tillgänglighet till relevant information. De företag som inte hänger med i svängarna får det förmodligen svårare att vinna affärskontrakt och skaffa riskkapital.

Två stora problem kan lösas med hjälp av XML och XBRL:

1. Data behöver bara lagras en gång i XBRL-kodade dokument, vilket gör att finansiell data kan presenteras i många olika former. Data i XBRL-kodade dokument kan nämligen formas till olika dokument, t ex HTML-dokument eller en årsredovisning, efter lagringen.
2. Det finns krav på att finansiell data måste kunna laddas ned snabbt, vilket XBRL-kodade dokument möjliggör. XBRL-koden i sig innebär nämligen en standardiserad formatering av belopp och löpande text som gör det lätt för webbläsare och analysprogram att identifiera och bearbeta unik information.

De företag, som skulle tjäna mest på att anpassa sig tidigt till XBRL, är de som idag lägger ned omfattande och tidskrävande resurser för att utforma finansiell rapportering för enskilda dotterbolag med olika nationella redovisningsregler. Även intressenter såsom analytiker, investerare, myndigheter, mjukvaruleverantörer och företagets revisorer

kommer att påverkas av det nya affärsspråket. Om en anpassning till XBRL sker medför detta på lång sikt att förutsättningarna för revisorskåren ändras.

Till viss del kan XBRL i dagsläget hantera olika lokala redovisningsregler och som vi har nämnt ovan så utvecklar flera länder taxonomier med lokala standarder just nu. Vi får inte heller glömma bort att det fortfarande förekommer anmärkningsvärda skillnader mellan olika lokala standarder. Det krävs ett väsentligt ökat djup i lagrade data, jämfört med idag, för att en användare ska kunna omforma en årsredovisning upprättad enligt svenska redovisningsprinciper till US GAAP eller IAS. Om vi ser det här ur ett svenskt perspektiv räcker det inte med att ta fram och lagra data enligt svenska principer utan det krävs dessutom att skillnader mellan svenska och tex amerikanska principer lagras. Utan denna ”dubbling” av data finns det ingen möjlighet att göra om en svensk årsredovisning enligt ett annat regelverk.

5.2.1 Elektronisk signatur – motsvarigheten till namnteckning¹¹⁴

1 januari 2001 började en ny lag gälla som innebär att kvalificerade elektroniska signaturer är bindande; Lag 2000:832. Nu finns det med andra ord en accepterad motsvarighet till namnteckningen för elektroniska dokument. Namnteckningen och texten på samma papper skyddar till viss del mot att textinnehållet inte förvanskats. Som vi vet innebär detta att namnteckningen garanterar äktheten i texten. Med hjälp av en elektronisk signatur kan vi avgöra om information som skickas elektroniskt är oförändrad eller om något har hänt under överföringen från avsändaren till mottagaren. Det ska även gå att verifiera att avsändaren är den han utger sig för att vara.

I den nya lagen används begreppen avancerad elektronisk signatur och kvalificerad elektronisk signatur. Enligt lagen ska en **avancerad elektronisk signatur** vara knuten till endast en undertecknare, möjliggöra identifikation av undertecknaren, vara skapad med hjälpmedel som endast undertecknaren kontrollerar och vara knuten till andra elektroniska data på sådant sätt att förvanskningar kan upptäckas. En **kvalificerad elektronisk signatur** är en avancerad elektronisk signatur som är baserad på ett kvalificerat certifikat och dessutom är skapad av en säker anordning för signaturens framställning. I lagen beskrivs också innebörden av begreppet **certifikatutfärdare**. Denna betrodde tredje part utfärdar certifikat eller garanterar att någon annans certifikat uppfyller de uppställda kraven, vilket innebär att lagen lägger ett mycket stort ansvar på certifikatutfärdaren. Certifikat kan sägas vara en motsvarighet till legitimation och när det gäller skaparen av certifikatet kan vi jämföra honom med utgivaren av legitimationen.

Det finns en överhängande risk att lagen till en början kommer att få en begränsad tillämpning i praktiken. Anledningen till detta är lagens mycket omfattande krav på kvalificerad elektronisk signatur och långtgående krav på certifikatutfärdarens ansvar.

¹¹⁴ Brättemark Daniel, Helander Björn & Dykert Lars, *Säker elektronisk överföring av ekonomisk information*, Balans 2/2001, s. 14 ff

Säkerheten är kanske den viktigaste aspekten när det gäller införandet av elektronisk signatur och en lösning är att lagra certifikatet på datorns hårddisk och dessutom skydda det med ett lösenord. Nackdelen med en sådan metod är att certifikatet lätt kan kopieras och att knäcka ett lösenord är inte särskilt svårt för en kunnig person. Därför finns det ett säkrare alternativ att lagra certifikaten. Istället kan ett smart kort användas som lagringsplats, vilket är mycket svårare att kopiera. För att uppnå ännu större säkerhet kan certifikatet skyddas med ett engångslösenord istället för vanliga statiska lösenord. Dessa metoder ger en hög säkerhet, men vi saknar fortfarande en stark koppling till innehavaren av certifikatet. Biometrisk identifiering skulle kunna lösa detta problem och några exempel på denna typ av identifiering kan vara en sensor som känner av fingeravtryck eller en scanner som läser av näthinnan. Dock får vi inte glömma att även om avancerad teknologi används så går det aldrig att hitta en 100 % säker lösning.

Inom många områden som berör näringslivet väntas elektroniska signaturer få en stor betydelse, t ex inom administrationen skulle attester och betalningsorder kunna verifieras med elektroniska signaturer. Ett annat användningsområde kan vara utbyte av information mellan revisionsfirmor och deras kunder. Även myndigheter funderar på att börja utnyttja elektroniska signaturer och dessa kan användas för att ersätta pappersdokument till just myndigheterna. Ett exempel som nämns är att företagare och privatpersoner skulle kunna signera sina deklARATIONER och istället skicka in dem elektroniskt. Detta är ju definitivt något som XBRL kan medverka till, men för att XBRL ska kunna överföra deklARATIONER till skattemyndigheten elektronisk krävs först och främst att elektronisk signering blir en allmänt vedertagen standard i Sverige. Något som är ännu intressantare ur ett redovisningsperspektiv är scenariot, som vi har nämnt i problemdiskussionen, att företagen i framtiden skulle kunna överföra sina årsredovisningar till Patent- och Registreringsverket den elektroniska vägen.

Den stora frågan är hur pass snabbt den elektroniska signaturen blir allmänt accepterad och företag börjar använda den som bindande namnteckning. Lagen är ju väldigt ny och det vi kan göra är bara att avvakta och se, men brist på standarder och misstro till tekniken kan medverka till att försena utvecklingen och användningen. Dock har själva konceptet goda förutsättningar att underlätta säker överföring av elektronisk information för myndigheter, företag och privatpersoner om det anammas på bred front.

5.2.2 Digitala deklARATIONER¹¹⁵

Till våren kommer det att bli möjligt för fysiska personer att signera och skicka in förenklade självdeklARATIONER via Internet. Dock kan inga tillägg eller ändringar göras då, men 2003 är det tänkt att alla fysiska personer ska kunna deklARERER digitalt, säger Ulf Kjellin som är projektledare för **Elektronisk Förenklad DeklARATION (EFD)** på RSV. Säkerheten är en viktig bit som måste lösas innan det är deklARATIONSDAGS om

¹¹⁵ Victorzon Annelie, *I vår kan du deklARERER på nätet*, Computer Sweden 2001-10-22, s. 6
<http://nyheter.idg.se/display.asp?id=011022-cs18>

ett halvår. Det kan sägas att Statskontoret håller på med en central upphandling om säkerhetssystem och i mitten av november ger de besked om vilka säkerhetslösningar som landets myndigheter kan använda. Ett annat problem för **RSV (Riksskatteverket)** är hur de ska lösa de kapacitetsproblem som förmodligen uppstår när många människor vill lämna in sina deklARATIONER samtidigt.

RSV erbjuder företag möjligheten att redan idag göra månatliga skattedeklARATIONER, vilket är ett försöksprojekt som fått positiv kritik från användarna. Införandet av digitala deklARATIONER har gått över förväntan till skillnad från många andra myndighetsdrivna IT-projekt. En av orsakerna till detta har den nya tekniken med **XML** varit, enligt Anders Eriksson på RSV:s strategienhet. Några andra viktiga faktorer anses Internets stora genomslag bland svenskarna vara och även att alla på RSV har jobbat hårt och åt samma håll.

Dock bör påpekas att RSV räknar med lång tid innan de kommer att börja tjäna pengar på de digitala processerna och detta sker först när papper blir en biprodukt.

RSV:s tidsplan för digitala deklARATIONER:

2001: Visa företag kan deklarerera sina månatliga moms- och arbetsgivaravgifter via Internet. Testverksamheten med 9 000 företag startade den 8 mars.

2002: Fysiska personer kan signera sina förenklade självdeklARATIONER, men inga ändringar eller bilagor kan bifogas.

2003: Alla deklARATIONER blir till en gemensam huvudblankett för fysiska personer, m a o kan samtliga fysiska personer deklarerera digitalt fullt ut (inkl ändringar och bilagor).

2004-2005: Eventuellt kan företag börja lämna in sina deklARATIONER digitalt.

5.3 Hur påverkas XBRL av konverteringen till IAS?

Att i framtiden standardisera på lokal nivå eller med andra ord anpassa XBRL-koden till olika lokala regelverk anser inte Bo Lagerström vara särskilt kostnadseffektivt. En annan framtidsutsikt skulle kunna vara att lokala regelverk närmar sig varandra mer så att väsentliga skillnader mellan dem suddas ut, vilket i sin tur borde leda till en mer enhetlig information. En trolig vision är ju att svenska redovisningsprinciper snabbt anpassar sig till IAS. Skälet som talar för denna utveckling är att allt fler svenska bolag noteras vid utländska börser runt om i världen, vilket leder till att kostnaderna stiger då samma bokslut med tilläggsupplysningar måste publiceras enligt två eller flera lokala regelverk.¹¹⁶

EU-kommissionens rapport "EU Financial Reporting Strategy – the way forward", som presenterades i juni 2000, innehåller ett förslag att alla noterade bolag inom EU ska redovisa enligt IAS från och med år 2005. Johan Rippe skriver att år 2005 kan låta långt bort, men att det i själva verket inte alls är så. Jämförelsesiffror för 2004 ska nämligen finnas med i årsredovisningen 2005, vilket i sin tur leder till att ingående balanser för 2004 måste justeras. Dessutom kräver vissa börser inom EU två jämförelseår, vilket får till följd att de ingående balanserna för 2003 också måste justeras. Därför får konverteringen till IAS inte underskattas då detta är en mycket krävande process som berör fler avdelningar i bolagen än bara ekonomiavdelningen.¹¹⁷

IASB (International Accounting Standards Board) ger ut IAS och i år har IASB omstrukturerats kraftigt med syftet att verka för en globalisering och harmonisering av världens ledande redovisningsstandards. Skälen till denna omstrukturering är den uppmärksammade debatten om huruvida man inom **IOSCO (International Organization of Securities Commissions)** ska komma överens om en global redovisningsstandard som blir accepterad på samtliga börser som är medlemmar i IOSCO. Med vissa förbehåll rekommenderar IOSCO sina medlemmar att acceptera IAS som redovisningsstandard. Bl a ska avstämning till lokal GAAP finnas med då lokala regler kräver detta. Ett exempel på detta ser vi i USA där IOSCO-medlemmen **SEC (Securities and Exchange Commission)** kräver en avstämning till US GAAP trots att IAS godtas av SEC som redovisningsstandard i de årsredovisningar som utländska företag redovisar. Dock är naturligtvis målet att utveckla IAS så att ingen avstämning till lokal GAAP ska behövas vid notering på någon börs.¹¹⁸

Med detta i bakhuvudet kan vi förvänta oss att IAS kommer att förändra sig på sånt sätt att redovisningsstandarden blir mer detaljerad, vilket kommer ställa stora krav på

¹¹⁶ Lagerström Bo, *Finansiell rapportering via internet: Nytt dataspråk med nya möjligheter*, Balans 8-9/2000, s. 41

¹¹⁷ Rippe Johan, *Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!*, Balans 6-7/2001, s. 28

¹¹⁸ Ibid, s. 28 f

kompetensen i företagen som ska implementera IAS. Givetvis ställs samma krav på de revisorer som ska granska bolagens redovisning.¹¹⁹

Johan Rippe påpekar att det finns lite olika utgångspunkter i olika länder. Görs det en grov indelning så kan nationerna delas in i två grupper. I den ena gruppen tillhör nationer som antingen har en lokal GAAP som inte är särskilt utvecklad (jämfört med IAS) eller som snabbt kan anpassa sig till internationella normer och regler. Det kan sägas att Sverige tillhör denna grupp. De nationer som ingår i den andra gruppen har antingen en väl utvecklad lokal GAAP och/eller tar längre tid på sig att göra nya internationella normer och regler giltiga. I denna grupp hittar vi t ex Storbritannien (med sin UK GAAP) och Frankrike. Den risk som kan föreligga i den förstnämnda gruppen är att man underskattar komplexiteten i att konvertera till IAS. I Sverige skulle problemet kunna bli att vi nonchalerar effekten av att implementera de ännu inte översatta rekommendationerna. I Storbritannien (som tillhör den andra gruppen), där en väldigt utvecklad UK GAAP finns, anser många att IAS inte tillför något utan istället är ett steg tillbaka.¹²⁰

Konverteringsprojektet till IAS måste påbörjas redan nu och anledningen till detta är att det är ett mycket tidsödande projekt som kräver stor avsättning av interna resurser över en lång tid. Projektet blir givetvis mer och mer komplext ju större bolaget är, ju fler dotterbolag det har och ju fler internationella lagstiftningar bolaget verkar inom. Dessutom leder konverteringen till att företaget måste börja förstå de nya siffrorna som presenteras samt lära sig kommunicera till aktiemarknaden utifrån en ny redovisningsbas. Konvertering till IAS leder till ett utmärkt tillfälle att se över hela sin rapportering till aktiemarknaden och andra intressenter. IAS har stora krav på upplysningar, vilket förmodligen kommer att ställa större krav på öppenhet.¹²¹

Vi inser snabbt att en gemensam global redovisningsstandard inom EU skulle underlätta XBRL:s införande väsentligt. Ju snabbare konverteringen av IAS i Sverige sker desto enklare kommer implementeringen av XBRL i de svenska bolagen att bli. Vi tror dock att det kan bli alldeles för arbetskrävande och problematiskt att hålla igång båda dessa projekt parallellt med varandra, framförallt skulle det kosta företagen väldigt mycket. En annan tanke hade kunnat vara att det t o m blir mer lönsamt att slå ihop de båda projekten till ett stort projekt där bolagen gör allt på en gång. Det skulle med andra ord innebära att de konverterar till IAS samtidigt som de börjar implementera XBRL i sin organisation. Detta är något som varje företag borde fundera över innan de drar igång något av projekten för det är bara företagen själva som kan avgöra vad som är bäst för just dem.

¹¹⁹ Rippe Johan, *Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!*, Balans 6-7/2001, s. 29

¹²⁰ Ibid, s. 29

¹²¹ Ibid, s. 30

Som vi kan läsa ovan anses konverteringen till IAS vara ett utmärkt tillfälle att se över sin rapportering till externa intressenter. Eftersom XBRL förbättrar just rapporteringen till externa intressenter så borde det vara ypperligt för bolagen att undersöka vad ett eventuellt införande av XBRL skulle betyda för dem vid en konvertering till IAS. Vi har även läst tidigare att IAS förmodligen leder till ökade krav på öppenhet från företagens sida. Exakt samma effekt har Bo Lagerström förutspått att XBRL kommer leda till i förlängningen. Dessa fakta gör att konverteringen till IAS och XBRL på många sätt liknar varandra och framförallt kan vi konstatera att de åtminstone är förenliga med varandra.

När IAS ska implementeras finns det egentligen två olika metoder att välja på; **”top down” eller ”bottom up”**. Vid ”top down”-metoden fortsätter alla bolag som ingår i koncernen att redovisa enligt lokal GAAP och samtliga justeringar till IAS genomförs istället på en övergripande nivå genom manuella rutiner. Vid den andra metoden, ”bottom up”, genomförs däremot en full implementering av IAS på samtliga nivåer inom koncernen. Med andra ord är det som rapporteras till koncernredovisningsfunktionen på moderbolaget redan konverterat till IAS. Det bör dock påpekas att det skulle kunna gå att kombinera dessa båda tillvägagångssätt.¹²²

Fördelar med ”top down”:

- + Berör bara en liten del av organisationen.
- + Kräver troliga mindre systemstöd.
- + Billigare då det krävs mindre externa resurser.
- + Kräver färre anpassningar av lokala rapporter som ska till myndigheter, t ex deklARATIONER eller Finansinspektionen för banker.
- + Färre kulturella förändringar i lokala dotterbolag.

Nackdelar med ”top down”:

- Många manuella rutiner som ökar risken för ”fel” i det presenterade bokslutet.
- Liten förståelse för IAS i organisationen.
- Det kan vara svårt att få in all information som behövs.
- Kräver mer tid i bokslutsprocessen.
- IAS 39 fokuserar på transaktionsnivå vilket försvårar justeringar på övergripande nivå.
- Ledningens mål och visioner blir svåra att kommunicera.

Om vi tittar på nackdelarna med ”top down” märks att XBRL förmodligen inte kan lösa särskilt mycket av de problemen. Vid val av denna metod skulle ”dubbling” av data att bli nödvändigt som vi har beskrivit ovan. Fler manuella och tidskrävande rutiner krävs i så fall, vilket också är nackdelarna i några av ”top down”s punkter. Däremot kan vi konstatera att XBRL kommer att fungera som ett mycket bra hjälpmedel för de koncerner som väljer att använda sig av ”top down”-metoden. ”Top down” kräver ju många

¹²² Rippe Johan, *Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!*, Balans 6-7/2001, s. 31 f

manuella rutiner i sig och ger svårigheter vid insamlande av information till bokslutprocessen. Dessa rutiner kommer koncernen inte undan med denna metod och därför skulle XBRL kunna medverka till att intressenter kan ladda ner årsredovisningar enligt de olika redovisningsprinciper som förekommer i koncernen. Om koncernen ändå måste lagra data enligt olika redovisningsprinciper varför inte utnyttja fördelarna med XBRL i så fall?

Fördelar med ”bottom up”:

- + Harmonisering av redovisningsprinciper i hela koncernen.
- + Konsolideringsprocessen underlättas.
- + Rapporteringstiden kan förkortas.
- + Större förståelse för bolagets resultat och ställning.
- + Ledningens mål och visioner blir enklare att kommunicera.

Nackdelar med ”bottom up”:

- Stora systemförändringar i koncernen kan bli nödvändiga.
- Om lokala myndigheter inte accepterar IAS som redovisningsstandard så behövs ”parallella” system.
- Stora utbildningsinsatser krävs.
- Förmodligen dyrare alternativ.

Vid en överblick på ”bottom up”s för- och nackdelar ser vi att de på många sätt liknar XBRL:s motsvarande effekter. Ett införande av XBRL skulle också leda till att konsolideringsprocessen underlättas, rapporteringstiden förkortas och att det skapas större förståelse för bolagets resultat och ställning. Forsätter vi att titta på ”bottom up”s nackdelar kan vi tänkas oss att XBRL mycket väl skulle kunna vara en stor systemförändring som kan bli nödvändig. Dessutom kan givetvis XBRL vara ett ”parallellt” system som behövs om någon lokal myndighet inte accepterar IAS som redovisningsstandard. Likaså kommer med stor sannolikhet stora utbildningsinsatser att krävas om XBRL implementeras i verksamheten. Vi ser det som troligt att XBRL skulle kunna vara en del av konverteringen till IAS om metoden ”bottom up” används. Motiveringen till detta är att de för- och nackdelar som ”bottom up” för med sig indirekt leder till ett behov av XBRL eller snarare att metodens för- och nackdelar beskriver effekter som en implementering av XBRL skulle medföra.

Det krävs noggrann planering vid ett konverteringsprojekt och det är dessutom viktigt att företaget anlitar professionell hjälp redan i planeringsskedet. Johan Rippe har delat in projektplanen för konverteringen till IAS i fyra olika faser:¹²³

¹²³ Rippe Johan, *Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!*, Balans 6-7/2001, s. 33

Fas 1: Planering och preliminär analys

Här görs en översiktlig analys av bolagets nuvarande redovisning och vilka områden som kommer att påverkas mest av en konvertering. När detta har gjorts ska företagsledningen ha så pass mycket beslutsunderlag att den kan avgöra om företaget ska gå vidare. I denna fas genomförs även en analys av bolagets befintliga IT-system för att klargöra om några system behöver uppgraderas eller bytas ut.

Fas 2: Projektorganisation och start

Projektorganisationen ska helst bestå av så mycket interna resurser som möjligt. Det får inte vara så att det endast är konsulter som styr projektet. Projektorganisationen bör även innehålla representanter från både dotterbolag och olika avdelningar. En avgörande faktor för projektets framgång kan mycket väl vara att välja ett konsultbolag som genomfört liknande projekt inom samma bransch. I denna fas sker dessutom utbildning av nyckelpersoner på ekonomi- och finansavdelningar.

Fas 3: Utvärdering och analys

Nu presenteras en analys av effekten av olika tillvägagångssätt för ledningen och denna fattar sedan beslut hur företaget ska gå vidare. I just denna fas brukar bolagets informationsavdelning ha många åsikter och synpunkter. Som vi har nämnt ett par gånger tidigare är konverteringen till IAS ett passande tillfälle att se över hela bolagets kommunikation till marknaden.

Fas 4: Implementering

I detta slutliga skede av konverteringsprojektet tas en årsredovisning fram som är upprättad enligt IAS och de redovisningsprinciper företaget valt att följa. Därefter görs givetvis en analys av slutresultatet för att förstå effekten av IAS för att i sin tur kunna möjliggöra en bra kommunikation till bolagets olika intressenter.

Tidsrymden för konverteringsprojektet, som bolaget bör räkna med, kan variera från 3-4 månader upp till över ett år beroende på bolagets storlek, komplexitet, förmåga att avsätta interna resurser och graden av IT-system som påverkas.

Genom att utvärdera de olika faserna i konverteringsprocessen till IAS så inser vi rätt snart att det skulle kunna gå till på ett liknande sätt vid ett införande av XBRL. Vi ser det inte heller som otroligt att ett bolag upptäcker ett behov av XBRL i någon av de fyra faserna. Detta skulle t ex kunna inträffa under fas 1 då en analys av bolagets befintliga IT-system genomförs. Samma sak skulle, som vi även tidigare har nämnt, kunna inträffa under fas 3 vid en genomgång av hela bolagets kommunikation till olika externa intressenter. Dessutom kan givetvis analysen av slutresultatet för att förstå effekten av konverteringen till IAS väcka ett intresse för XBRL. Detta är bara några av de kopplingar som kan göras till de olika faserna i projektplanen där företagen kan upptäcka ett behov av XBRL.

I övrigt verkar mycket i de olika faserna vara överförbart till ett XBRL-projekt. Vi kan snabbt konstatera under fas 1 att även ett införande av XBRL kräver att bolaget undersöker om det finns ett behov och hur XBRL skulle påverka deras verksamhet i stort. Under fas 2 gäller det för ett XBRL-projekt också att inte låta konsulter styra det helt ensamma. Framförallt är det viktigt att projektgruppen innehåller representanter för dotterbolag. Givetvis krävs utbildning av nyckelpersoner för att ha kunskapen om hur XBRL fungerar just i det specifika företaget. Fas 3 är givetvis extra intressant då hela tanken bakom XBRL är att förbättra bolaget kommunikation till marknaden. Lika klart är att en analys av slutresultatet måste göras för att förstå effekterna av XBRL under fas 4. När det gäller tidsrymden för ett införande av XBRL så är det väldigt svårt att bedöma. Dock verkar det rimligt att projektet tar från 3 månader upp till över ett år (beroende på vilket företag/bolag det gäller) med tanke på att problematiken är ungefär densamma som vid en konvertering till IAS.

Neal Hannon har dessutom konstruerat en modell över XBRL-processen som även den är indelad i fyra faser:

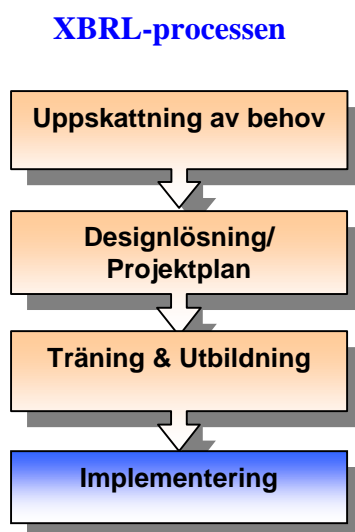

Fig 3.7 How do you get there? (Källa: Powerpointpresentation av Neal Hannon).¹²⁴

De fyra elementen i XBRL-processen är inte exakt samma som konverteringsprojektets fyra faser, men modellens elementnamn beskriver samma saker som IAS:s faser innehåller. Tyvärr finns ingen beskrivning till XBRL-processens modell så vad de olika faserna exakt innehåller är inte lätt att veta. Dock lär det inte skilja sig särskilt mycket från IAS:s projektplan.

Avslutningsvis påpekar Johan Rippe att revisorerna ska hålla sig uppdaterade om vad som händer inom IAS och att de redan nu ska fundera på vad effekten blir för deras klienter. För ekonomichefer eller VD är det viktigt att diskutera med revisorn i vilken

¹²⁴ http://web.bryant.edu/~xbrl/XML-XBRL_Hannon.ppt , s 81

utsträckning konverteringen till IAS kommer att påverka just deras företag. Dessutom nämner Rippe att det för konsulter inom marknadskommunikation, redovisning eller ekonomistyrning finns oanade möjligheter att hjälpa företag i en process av det här slaget de närmaste åren.¹²⁵

Även inom XBRL bör ju revisorerna hålla sig uppdaterade om vad som händer med XBRL i USA, eftersom arbetet med XBRL har kommit längst där. Vi vet att det inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers finns ett internt informationsmaterial för att revisorerna ska kunna svara på företagens frågor kring XBRL. Liksom i fallet ovan så borde ekonomichefer eller VD diskutera hur deras företag kommer att påverkas om och i så fall när XBRL börjar implementeras i Sverige. Förmodligen finns samma möjligheter för konsulter att hjälpa företag med implementeringen av XBRL (när den eventuellt kommer igång om några år) som det, enligt Rippe, finns för dem i ett konverteringsprojekt.

¹²⁵ Rippe Johan, *Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!*, Balans 6-7/2001, s. 33

VI. De svenska företagen

I följande kapitel redovisas svaren från de båda frågeformulären i webbenkäten som 30 av de största börsföretagen i Sverige har deltagit i.

Empirin består av två Internetbaserade frågeformulär som bildade en webbenkät. Denna har skickats ut till 30 av de största börsbolagen i Sverige. Av dessa 30 företag är det totalt 29 st som har besvarat det första frågeformuläret med allmänna frågor om finansiell information via Internet. Bengt Sjöberg (Investor Relations) på Pharmacia ringde till oss och förklarade att det som vår webbenkät berör sköttes från USA och att det därför inte gav oss särskilt mycket om han besvarade frågeformulären. Han erbjöd sig dock att besvara enkäten, men förklarade att de få svar han kunde ge inte skulle tillföra vår undersökning någonting. Det andra frågeformuläret, som var kompletterande till det första, om XBRL svarade endast två företag på, nämligen Atlas Copco och Electrolux. Dessutom har en djupintervju gjorts med en av de främsta personerna inom XBRL i Sverige för tillfället; Agneta Brevenhag på Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Stockholm.

Eftersom det endast är ett fåtal företag som är insatta i vad XBRL är för fenomen fokuserar den Internetbaserade undersökningen på mer allmänna frågor om redovisning av finansiell information över Internet. Dessa frågor syftar till att indirekt ge oss upplysningar som kan ligga till grund för hur XBRL kan komma att utvecklas i Sverige. Exempelvis har vi genom vårt frågeformulär försökt få en uppfattning om vilket förtroende företagen har för publicering av information på Internet. Om det dessutom har visat sig att respondenten har haft kännedom om XBRL har denne fått besvara ett kompletterande frågeformulär med enbart frågor om XBRL. De båda frågeformulären finns bifogade i bilagan i slutet av uppsatsen.

Empirin är uppdelad på så vis att vi presenterar undersökningsresultaten fråga efter fråga och slutligen redovisas vad som kom fram på djupintervjun med Agneta Brevenhag.

6.1 Det Internetbaserade frågeformuläret del 1 – allmänna frågor

6.1.1 Redovisar Ni finansiell information över Internet och i så fall hur?

Samtliga företag har svarat att de på något sätt redovisar finansiell information över Internet. Göran Nilsson (Ansvarig Financial Control, Telia AB) påpekar att de som börsbolag även är skyldiga att redovisa finansiell information över Internet enligt

noteringsavtalet, vilket även vi har uppmärksammat. Därför var frågeställningen endast en grund eller introduktion till den ”öppna” följdfrågan.

Vad som var mer intressant för vårt syfte var *hur* denna information gjordes tillgänglig på hemsidan, vilket vi fick svar på i vår följdfråga. De vanligaste uppgifterna som publiceras elektroniskt är delårsrapporter och årsredovisningar. Någon svarade också att pressmeddelanden och vissa nyckeltal görs tillgängliga via hemsidan. Det är också vanligt att det finns ett arkiv där det går att söka på och hämta hem information längre tillbaka i tiden för olika jämförelser. Formaten på dokumenten som publiceras används till största delen i Adobe Acrobat (.pdf), Microsoft Excel (.xls), Microsoft Word (.doc) och Microsoft Powerpoint (.ppt) dokument. En del information läggs också ut i ren HTML-kod.

6.1.2 Tycker Ni att det i dagsläget fungerar tillfredsställande?

På denna fråga finns inte så mycket mer att säga än att majoriteten, 27 st, tycker att redovisningen av den finansiella informationen över Internet, i det egna bolaget, fungerar tillfredsställande. Electrolux (Enrique Patrickson, Investor Relations), som var ett av de två företag som inte höll med om detta, menar att det exempelvis saknas uppgifter såsom marknadsstatistik, mer uppdaterade nyckeltal och redovisningsprinciper. Rebecca Hedlund som är informatör på Volvo anser att inmatningsgränssnittet är besvärligt.

6.1.3 Tycker Ni att Internet är ett effektivt sätt att distribuera finansiell information över och i så fall varför/varför inte?

Precis som i fråga 1 har samtliga företag även gett ett enhetligt JA som svar på denna fråga. De tycker att Internet är ett effektivt sätt att distribuera sina finansiella uppgifter över. Det är logiskt eftersom de också har valt att använda Internet som informationskanal. Om de inte hade tyckt att Internet är ett bra medium hade de säkerligen inte heller valt att publicera information där, förutom den information de är tvungade att redovisa.

Vi hade även en följdfråga här där de fick svara på varför de tyckte att Internet är ett effektivt sätt att distribuera finansiell information över. Det var 14 företag som besvarade denna fråga, d v s nästan hälften av respondenterna. Svaren som inkom varierade något. Någon menar att det i dagsläget inte handlar om effektivitet i administrativ mening. Det handlar snarare om att de företag som inte har en egen hemsida och presenterar finansiella uppgifter via Internet betraktas som efterblivna. Andra uppgifter som framkom var att informationen kan distribueras snabbt till en låg kostnad och samtidigt (d v s att alla får informationen samtidigt) blir enklare att hantera. Överlag var det snabbhet, lättillgänglighet och lägre kostnader som dominerade som svar på varför Internet är en effektiv informationskanal. Det har även framkommit att Internet är ett bra verktyg för att kunna uppdatera gammal information med tanke på att information snabbt blir gammal. Dessutom kan företagen inte förmedla allt i ett bokslut vid muntliga

pressmöten och då är Internet ett bra komplement där de kan lägga ut fullständiga informationspaket. Internet sägs även underlätta distribueringen och minskar arbetsbelastning på de olika företagen. Slutligen kan nämnas att Leif Hedenström, Controller på Ericsson, anser att pappersdistribution är överflödigt.

6.1.4 Hur mycket finansiell information skulle Ni vilja redovisa via Internet jämfört med vad Ert företag gör idag?

I denna fråga inkluderade vi fem svarsalternativ; *Så mycket som möjligt, mer än idag, lika mycket som idag, mindre än idag och så lite som möjligt*. Det är tydligt att företagen vill ha kvar Internet som informationskanal till sina intressenter. Samtliga inkomna svar har nämligen varierat mellan att vilja redovisa lika mycket som idag till att redovisa så mycket som möjligt. Det är alltså ingen som har svarat att de vill redovisa mindre än vad de i dagsläget gör. Huvuddelen tenderar också att vilja redovisa mer än vad som görs idag och några menar att de vill redovisa så mycket som möjligt. Nedan följer svarsfördelningen mellan de olika alternativen:

Så mycket som möjligt: **4**

Mer än idag: **10**

Lika mycket som idag: **15**

Mindre än idag: -

Så lite som möjligt: -

6.1.5 Tror Ni att redovisning i pappersform kommer att vara överflödigt i framtiden?

"Papper är oöverträffat som interface för människan. ALLA tycker det är skönare att läsa från papper än skärm. Pappret kan dock inte konkurrera när sökfunktionen är viktigast. Det blir en trade-off beroende på behov"

Så svarade Peter Månsson (Investor Relations, AssiDomän) på ovanstående fråga.

I stort sett alla företag, 23 respondenter, menar att pappersformatet aldrig går att ersätta helt och därför kommer det ej att vara överflödigt i framtiden. Tre personer svarade att redovisning i pappersform förmodligen kommer att vara överflödigt i framtiden och tre angav att de inte visste.

Det är uppenbart att elektronisk information mer ses som ett komplement till pappersinformation. Vi är också medvetna om att denna fråga kan tolkas på olika sätt beroende på hur långt fram i tiden som avses med framtiden. Därför har en del svarat att deras svar åsyftar de närmaste åren framöver. En del menar att de mindre aktieägarna kommer att behöva årsredovisningen i tryckt form under lång tid framöver. De stora aktieägarna brukar således hämta hem informationen från vissa företag på Internet och någon tryckt version skickas inte längre till dem. Pappersformatet anses också vara mer

översiktligt vid längre texter och därför mer lämpligt i sådana fall. Det har även framkommit att det tryckta materialet kan vara bra i marknadsföringssyfte. Det fanns dock någon avstickare i vår undersökning som ansåg att pappersformen kommer att försvinna helt med motiveringen att de efterfrågade siffrorna och uppgifterna redan finns kända och utgivna på Internet, innan årsredovisningen kommer ut i pappersform. Detta skulle få som effekt att det helt enkelt blir onödigt att trycka upp årsredovisningen då intressenterna har fått informationen tidigare via Internet. Johan Karlsson på ABB kommenterar detta på följande sätt: ”I takt med ett ökat Internetanvändande kommer detta att bli en naturlig följd.” Avslutningsvis kan vi konstatera att ingen av respondenterna tror att redovisning i pappersform kommer att vara överflödigt de närmaste åren i alla fall.

6.1.6 Tror Ni att det finns behov av en standard som underlättar sökning och sammanställning av finansiell information via Internet?

Denna fråga inleddes med en kort beskrivning över hur problematiskt det kan vara att ladda hem och bearbeta finansiell information från företagen på Internet i dag. Inledningen löd som följer:

Ibland är det problematiskt att samla in och jämföra finansiell information beroende på olika utformning och format på rapporterna. Olika format kan exempelvis vara vanlig pappersform, Word-, Excel- och Acrobat-dokument i en dator m.m. Det är inte ovanligt att data måste skrivas in på nytt i en dator för att kunna användas vid analyser.

Av de svar som inkom tyckte majoriteten (18 respondenter) att det fanns behov av en standard som underlättar för redovisning över Internet. Sju tillfrågade visste inte och fyra personer tyckte inte att det fanns något behov.

Vi hade även i denna fråga en följdfråga där vi bad respondenterna att motivera sitt svar. Av de som tyckte att en standard borde finnas var det enkelheten och enhetligheten med ett standardiserat format som var mest lockande. Exempelvis säger Pernilla Eriksson (Investor Relations, Sandvik AB) att det i dagsläget rekommenderas att alla versioner såsom word, acrobat och html redovisas. Det är alltså mycket merarbete med att formatera rapporterna till ett flertal format. Med enhetlighet menas att alla företag redovisar på ett standardiserat sätt. Electrolux är ett av de få företag som har kännedom om XBRL och Enrique Patrickson som jobbar med Investor Relations på Electrolux tror att XBRL kommer att underlätta jämförelser, både historiskt och mellan bolag. Han säger också att vi för närvarande får leva med Excel och tydliga redovisningsprinciper för att kunna jämföra sig med andra bolag på andra börser. Många tror också att det kommer bli svårt att införa en standard med anledning av en standardapplikation ej kan täcka ett företags samtliga individuella behov.

Övriga respondenters svar utgörs mest av "vet inte" svar (sju företag). Eftersom de därför inte har givit ett Ja eller Nej i frågan har de heller inte kommit med någon motivering till varför en standard skall finnas eller ej. Fyra företag har svarat att de inte tror att det kommer att finnas behov av en standardiserad redovisning av finansiell information över Internet. Exempelvis motiverade Mattias Olsson (Investor Relations Manager, Atlas Copco) sitt svar med att det är mest analytikerna som kommer ha nytta av en standard och inte företagen i sig. Eventuellt, menar han, att det skulle kunna underlätta benchmarking för företagen.

6.1.7 Om det implementerades en standard, vilka för- och nackdelar ser Ni då med en sådan standard?

Detta är en frågeställning som relaterar till frågan tidigare (fråga 6), vilket förutsätter att respondenten även har svarat på den tidigare frågan. Vi bad respondenten att ange tre fördelar och tre nackdelar med en standard.

Nedan räknar vi upp en sammanställning av de för- och nackdelar som har framkommit i undersökningen. I vissa fall har svaren varit likvärdiga och har därför kombinerats i en mening. De uppräknade påståendena är alltså inga citat i någon benämning.

Fördelar:

- Enkelheten ökar för såväl mottagare som sändare.
- Lättillgänglighet
- Ökad jämförbarhet och mer överskådligt, d v s analysen underlättas.
- Användarvänligt
- Högre säkerhet.
- Kostnaderna borde minska.
- Endast en variant på rapporten behöver publiceras. Enhetligt utseende på rapporten.
- Förenkling av koncernrapportering, eftersom mkt kan anpassas redan på operativa enheter/dotterbolag till att överensstämja med standarden.
- Snabbare informationshämtning (tidsbesparing).
- Lättare att tolka för icke-ekonomier.
- Lättare att hantera databaser.
- Ökar användningen.
- Lätt att sammanställa.

Nackdelar:

- Standardutformning kan leda till nyansproblem (likformighet).
- Problem att få alla att använda standarden.
- Omöjligt att hitta en standard som passar alla.
- Svårare att presentera specialinformation.
- Styrt av större aktörer.
- Problem kan uppstå för bolag som inte använder sig av standarden.
- Måste implementeras i hela bolaget.
- Måste uppdateras när nya mjukvaruversioner utkommer.
- Utgår ifrån att siffrorna är helt jämförbara.
- Implementering kan vara svår och ta mkt ta tid.
- Misstolkning kan göras om man tror att man med t ex XBRL kan göra jämförelser mellan bolag hur som helst. Att finnas i olika branscher gör att jämförelser ändå inte är helt enkla.
- Redovisningsprinciper är inte synkade vilket kan göra att t ex intäktsraden får helt olika koder i olika länder eftersom vi har olika sätt att mäta det på.
- Svårighet att betona varumärket och företagets specifika situation.
- Behövs även standardisering av analysverktyg.
- Valutaproblematiken försvårar ändå jämförelser.
- Merarbete i samband med produktion av rapporter.
- Besvärligt för företag att ta till sig.

Det bör påpekas att de flesta av respondenterna inte hade någon kännedom om vad XBRL är för något och hur en standard skulle fungera rent praktiskt. Många vet alltså inte att XBRL kanske kan överbrygga vissa problem och nackdelar som de har nämnt. Det var ändå intressant att se vilka för- och nackdelar respondenterna tror sig se i en egen tänkbar bild av en standard som inte har implementerats. Svaren på frågan utgår alltså ifrån hur respondenten själv tror att en standard skulle kunna fungera med ett par undantag på de som visste vad XBRL verkligen är för något.

6.1.8 Vet Ni/Någon på Ert företag vad XBRL är för något?

Finns inte mycket mer att säga här mer än att endast sex företag hade kännedom om vad XBRL är för något. Dessa företag besvarade ett kompletterande frågeformulär som presenteras i nästa avsnitt.

6.2 Det Internetbaserade frågeformuläret del 2 – XBRL

I detta avsnitt presenteras de svar som framkom via det kompletterande frågeformuläret som handlade om XBRL. Det var endast sex av de undersökta företagen som hade någon kännedom om XBRL. Dessa företag var Atlas Copco, Electrolux, Investor AB, SAS, SCA och Swedish Match AB. Av dessa sex företag är det endast två stycken som har besvarat XBRL enkäten; Atlas Copco och Electrolux. Vi kontaktade de fyra företag som inte besvarade den kompletterande enkäten via mail och telefon för att kontrollera att de inte glömt att svara på enkäten om XBRL. Från alla företagen fick vi till svar att de medvetet inte besvarat XBRL-enkäten. Orsaken var att de inte hade mer kunskap om XBRL än att de endast hört talas om begreppet och därför inte kunde besvara den kompletterande enkäten. Med anledning av detta gäller svaren på frågorna nedan endast Atlas Copco och Electrolux.

6.2.1 Vilka kunskaper har Ert företag om XBRL?

I denna fråga valde vi att ha fasta svarsalternativ. Dessa var; *Inga alls*, *Hört talas om*, *Grundläggande*, *Goda* och *Mycket goda*. Precis som vi förväntade oss var det inget av företagen som hade mer än grundläggande kunskaper om XBRL. På Atlas Copco hade personalen endast hört talas om begreppet och Electrolux ansåg sig själva att ha grundläggande kunskaper.

6.2.2 Vad anser Ni om själva språket XBRL?

Detta är en fråga som kräver en viss teknisk kunskap om hur XBRL fungerar. Vi lät respondenterna svara fritt utan fördefinierade svarsalternativ förutom ett där det gick att ange om de inte hade någon uppfattning i frågan. Eftersom XBRL är så nytt som det är hade vi inte några direkta förhoppningar på att vi skulle få några uttömliga svar men om möjligt i alla fall en liten uppfattning. Mattias Olsson (Investor Relations Manager, Atlas Copco) anser att XML, som är basen till XBRL, verkar vara vettigt och användbart. Detta är allt som framkom eftersom Electrolux inte hade någon uppfattning.

6.2.3 Hur långt fram anser Ni er vara kunskapsmässigt inom XBRL jämfört med era konkurrenter?

Vi tyckte att denna fråga kunde vara intressant därför att den ger en uppfattning om hur långt fram respondenterna tror att sina konkurrenter är i kunskapsutvecklingsfasen om XBRL. Det ger alltså en bild av om företagen känner att de ligger före eller efter i utvecklingen och ifall de har koll på sina konkurrenter. Tre svarsalternativ var möjliga och dessa var: *Ej lika långt*, *Lika långt* och *Längre fram*. Det var endast Electrolux som svarade på frågan och ansåg sig själva vara lika långt i utvecklingen som sina konkurrenter. Kanske kan Atlas Copcos utlämnade svar bero på att de inte har någon kännedom om hur mycket konkurrenterna vet om XBRL.

6.2.4 Vad tror Ni om framtidsutvecklingen för XBRL i Sverige?

Med hjälp av denna fråga ville vi försöka få fram hur stort förtroende det finns för XBRL hos de företag som vet vad det är för något. Frågan var öppen och gav utrymme för att spekulera fritt.

Enrique Patrickson (Investor Relations, Electrolux) tycker att XBRL kan vara en bra lösning men att dess fördelar bör drivas på mer av FAR och SFF m fl. Han tror nog också att det från bolagens sida ses som en omständlig övergång att anpassa sin redovisning till XBRL. Mattias Olsson på Atlas Copco tror att framtidsutvecklingen är begränsad, men anger inga orsaker till detta påstående.

6.2.5 Vad anser Ni krävs för att XBRL ska få sitt genombrott i Sverige?

Vi tyckte att det kunde vara intressant att se hur mycket företagen tror att det krävs för att XBRL ska kunna implementeras i Sverige. Mattias Olsson tror att en enkel och automatiserad kodning är nödvändig och att detta helst kompletteras med en redovisningsrekommendation. Enrique Patrickson menar att det krävs att några bolag måste gå i frontlinjen och genom detta skapa press på konkurrenterna. Han tror inte heller att börserna ska eller kan ställa för mycket krav. Dessutom anser han att fördelarna med XBRL måste lyftas fram tydligt.

6.2.6 Har Ert företag något projekt på gång som berör XBRL?

Inget av de båda företagen angav att de för närvarande hade något projekt på gång angående XBRL.

Som sista fråga gavs möjlighet att ange övriga kommentarer i ämnet men det var inte heller någon här som gav några synpunkter.

VII. En experts utlåtande

I skrivande stund finns det ett mycket fåtal personer som sitter inne med expertkunskap om XBRL i Sverige. En av dessa är Agneta Brevenhag på Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Stockholm. Vår intervju med henne presenteras i detta kapitel.

7.3 En XBRL-expert ger sin syn

I detta kapitel redogör vi för vad som kom fram i den telefonintervju som gjordes med Agneta Brevenhag (XBRL-expert, Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Stockholm) den 19 september 2001. Inför telefonintervjun hade vi sammanställt 17 olika frågor som alla specifikt handlade om XBRL. Frågemallen kan hittas i bilagorna till denna uppsats. Det bör påpekas att frågeformuläret först och främst fungerade som ett stöd för att kunna hålla en längre öppen diskussion.

Inledningsvis konstaterar Agneta Brevenhag att vi har valt ett väldigt svårt ämne att skriva om då det är väldigt få som har kunskap om XBRL i Sverige för tillfället. De företag hon tror är mest insatta är IT-företagen, framförallt de som utvecklar mjukvaruprodukter. Anledningen till detta är att de arbetar med språket XML som ligger väldigt nära XBRL. Hon påpekar också ett par gånger det faktum att XBRL egentligen är XML. De som vet hur XML fungerar vet således också hur XBRL fungerar. Det framkommer också att ingen av revisionsbyråerna i Sverige är särskilt långt framme i ämnet utan det är framförallt internationellt som revisionsbyråerna har en framstående roll.

7.3.1 Fördelar med XBRL i tre steg

När Brevenhag talar om fördelarna med XBRL delar hon in dem i tre steg. Det som avgör i vilket steg en intressent placeras är hur stor nytta denna har av XBRL och även hur snart intressenten kan tillgodogöra sig nyttan.

Steg 1: De som kan anses ha störst nytta och därmed vinna flest fördelar av XBRL är för närvarande **mottagarna** av den finansiella informationen, t ex PRV, finansinspektionen och skattemyndigheten. Deras administrativa rutiner skulle förbättras och effektiviseras väsentligt om XBRL infördes i Sverige, menar Brevenhag. Det är lätt att se fördelarna om vi tänker oss att årsredovisningarna överförs till PRV helt elektroniskt med hjälp av XBRL eller om skattemyndigheten kunde ta emot deklARATIONERNA genom en elektronisk överföring. Det kan även sägas att myndigheterna är de som är mest positiva till XBRL för tillfället.

Steg 2: Fördelar som **analytiker** kan erhålla med hjälp av XBRL är att informationen kan fås elektroniskt i ett gemensamt format, anser Brevenhag. Informationen blir genom detta lättare att analysera och därigenom blir arbetet mindre tidskrävande. Problematiken är att det i dagsläget inte finns några analysinstrument utvecklade på marknaden som kan hjälpa till och underlätta för analytikerna, tillägger hon.

Steg 3: I initialskedet så vinner de publicerande **företagen** egentligen inte så mycket på XBRL, utan då får de mest bära kostnaderna av implementeringen, hävdar Agneta Brevenhag. Det är först när XBRL har börjat användas i huvudboken som företagen kan ta till sig de tyngsta förmånerna.

7.3.2 Nackdelar med XBRL

Vad beträffar nackdelar så är den enda nackdelen, som Brevenhag för tillfället kan se, att det kommer att ta lång tid innan XBRL kan börja implementeras och användas i Sverige. Troligtvis är ett rimligt tidsperspektiv ca 3 år. Det ligger mycket jobb bakom eftersom all information måste kodas om och märkas upp med XBRL:s märkord (taggar). Dock tror Brevenhag att Sverige inom ett år kommer att ha utvecklat en standard.

7.3.3 Konkurrerande lösningar till XBRL

Vad Brevenhag känner till finns det inget konkurrerande alternativ till XBRL på marknaden i dagsläget. Dessutom har Microsoft gått ut och sagt att XML är framtidens Internetspråk och eftersom XBRL i stort sett är XML tror hon att XBRL har potential att växa.

7.3.4 XBRL i Sverige

Så vitt Brevenhag vet är seminariet som hölls av FAR den 9 oktober 2001 det enda projekt som är på gång, i skrivande stund, angående XBRL i Sverige. De som blev inbjudna till detta seminarium var ett antal organisationer (främst myndigheter). Dessutom anmälde två mjukvaruföretag sig på eget initiativ. Vilka organisationer och mjukvaruföretag som deltog har vi lovat Agneta Brevenhag att inte nämna i vår uppsats då detta än så länge är konfidentiellt.

Det kommer att behövas en kraftfull organisation/kommitté som förespråkar XBRL, driver projektet framåt och kan kommunicera med marknaden för att XBRL ska kunna få sitt genombrott i Sverige, förklarar Brevenhag. Personer som är villiga att offra tid och erforderligt arbete måste ingå i denna kommitté eller grupp. Dessutom krävs det stora utbildningsinsatser för att lära folk hur XBRL fungerar och hur det ska implementeras i ett företag.

En av de stora frågorna som skulle diskuteras på seminariet den 9 oktober var i vilken regi och när en taxonomy ska utvecklas i Sverige, förklarar Brevenhag. Bland annat skulle behovet av sponsorer för att finansiera projektet att tas upp. De som kommer att

delta i utvecklingen av en svensk taxonomy är de som själva anmäler sitt intresse för att ingå i den gruppen. Den största utmaningen och svårigheten, som Agneta Brevenhag ser det, är att hitta någon som är beredd betala de stora kostnader och avsätta den tid som utvecklingen av en svensk taxonomy (standard) kräver.

Vid ett senare tillfälle kontaktade vi Brevenhag igen för att höra hur det hade gått på seminariet som hölls den 9 oktober 2001. Hon meddelade att det gick bra och att väldigt många hade varit intresserade av XBRL. De som ville vara med och utveckla en svensk standard anmälde vid detta tillfälle sitt intresse. Agneta Brevenhag berättade dessutom att det skulle hållas ett nytt seminarium i mitten av februari 2002. Det var då tänkt att bilda en svensk XBRL-grupp samt att utarbeta en konkret handlingsplan. Med andra ord kommer utvecklandet av en svensk taxonomy att ta fart i samband med detta seminarium.

7.3.5 XBRL i övriga världen

Andra europeiska länder har inte heller kommit så långt i vare sig kunskap eller utveckling av XBRL. Dock har England och Tyskland en taxonomy på plats, men ingen av länderna har börjat implementera XBRL vad Brevenhag känner till. Därefter läste hon upp en lista över olika länder som var uppdelade i tre olika faser (beroende på hur långt fram de ligger i utvecklingen av XBRL):

Fas 1: De mest aktiva länderna som har bildat en särskild XBRL-kommitté och även har upprättat en taxonomy:

- USA
- Kanada
- England
- Tyskland
- Japan
- Hong Kong
- Singapore
- IASB (dock inget land!)

Fas 2: De länder som håller på att utveckla någon taxonomy:

- Spanien
- Holland
- Irland
- Australien
- Nya Zeeland
- Taiwan
- Indien

Fas 3: De länder som har börjat diskutera om XBRL och försöker formera en grupp som kan utveckla en taxonomy:

- **Sverige**
- Danmark
- Frankrike
- Belgien
- Schweiz
- Sydafrika
- Kina
- Korea
- Sri Lanka

7.3.6 Förändringar

Agneta Brevenhag hävdar att det kommer att krävas lagändringar för att XBRL skall kunna implementeras. En viktig punkt som först och främst måste redas ut är den som berör elektronisk signering av dokument. Hon ser det inte heller som en omöjlighet att någon myndighet, genom att påkalla ny lagstiftning, försöker ”tvinga” fram ett användande av XBRL. T ex skulle skattemyndigheten kanske önska/förespråka att lagen krävde att företagsdeklarationer ska överföras elektroniskt till dem, vilket i sin tur skulle leda till att berörda parter måste börja använda XBRL.

Företagen kommer själva att, till viss del, kunna bestämma vilken information som ska publiceras. Vem som helst ska inte kunna gå in och få tillgång till känslig och konfidentiell information. Agneta Brevenhag påpekar vikten av att det måste finnas filter och spärrar som begränsar för obehöriga användare att ta del av viss information. Hon tror däremot att kraven på hur mycket information som måste publiceras kommer att öka. Med anledning av att informationssökningen förenklas och därmed innebär att arbetsbördan underlättas för analytiker kommer dessa i stället kräva att mer information blir tillgänglig.

Vad avser revisorernas arbete så skulle det inte påverkas särskilt mycket i inledningsskedet av ett eventuellt införande i Sverige. I framtiden kan det tänkas att revisorn i allt större utsträckning kommer att syssla med ”online reporting”, förutspår Brevenhag. Revisorerna kommer med andra ord att få revidera i realtid, vilket inte är fallet idag, och då måste signering kunna ske den elektroniska vägen via datorn. Dock påpekar Agneta Brevenhag att revidering i realtid måste ses ur ett väldigt långt tidsperspektiv och att det inte kommer att bli aktuellt på länge.

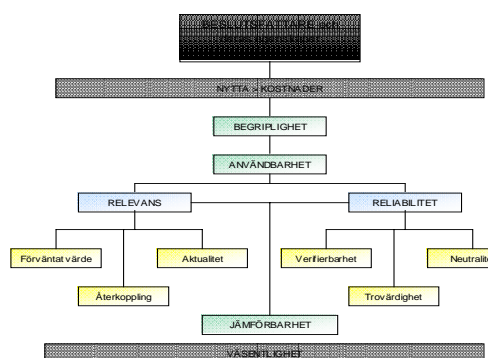
VIII. Utvärdering och analys

Här följer en analys av ovanstående presenterade material.

8.1 Introduktion

Så är vi då framme vid den punkt då allt som har beskrivits ska utvärderas och analyseras. Tillgången till information i ämnet har varit begränsad och personer med kunskap inom området är sällsynta. Den empiriska undersökningen riktade sig till användarna av XBRL ur ett företagsperspektiv, d v s sådana företag som skulle kunna dra fördel av att använda sig av XBRL i sina dagliga rutiner. Teorin däremot bygger på såväl förespråkares information som oberoende artiklar i ekonomiska tidskrifter. Här har vi alltså fått två aspekter av ämnet. De som är med att bygga upp och implementera XBRL och de som slutligen är potentiella användare av XBRL.

Som nämnts tidigare ämnar analysen att bygga på modellen om olika kvalitetskriterier i redovisningen. Även delar av problemformuleringen kopplades till denna modell och detta kommer att återspeglas i analysen. Vi börjar med att gå igenom de frågeställningar vi hade som var direkt relaterade till den empiri som ingår i uppsatsen; nämligen de svenska företagen genom webbenkäten samt Agneta Brevenhag genom telefonintervjun.

8.2 Analys – empiriska frågeställningar

8.2.1 Kunskapen i de svenska företagen

I sammanställningen av webbenkäten har det visat sig att kunskapen i de svenska företagen om XBRL är mycket liten. De få som kände till XBRL hade inte mycket större kunskap än att de endast hört begreppet. Detta kan jämföras med att även kunskapen om XML överlag är dålig bland de svenska företagen, vilket leder fram till att förutsättningarna är likartade för XML och XBRL på den svenska marknaden.

Huvuddelen av företagen som deltog i vår undersökning säger också att de tycker redovisningen externt, via deras hemsida, fungerar tillfredsställande. Kanske kan detta bero på att de helt enkelt inte är tillräckligt upplysta om att det finns bättre lösningar under utveckling på marknaden. Endast sex företag kände till att XBRL överhuvudtaget existerade. Det går alltså att konstatera att Sverige inte är speciellt långt gånget då det gäller informationsspridning och upplysning om XBRL.

Vår undersökning visar också att det vore önskvärt att någon större organisation, förslagsvis FAR, skulle gå ut och informera företagen mer om vad XBRL är och betona dess fördelar. Detta gjordes i och för sig på seminariet den 9 oktober 2001, men det kommer att krävas mer arbete med öppen och utåtriktad information som kan locka företagen att delta i projektet. Det var endast ett begränsat antal företag och organisationer som deltog i seminariet och huvuddelen av Sveriges näringsliv är fortfarande ovetandes om XBRL:s existens och syfte. För att XBRL ska lyckas på den svenska marknaden anser vi att en mycket viktig förutsättning är att mer kunskap sprids om det nya digitala affärsspråket. Detta bör göras för att skapa en debatt om XBRL:s fördelar överväger dess nackdelar och om det verkligen är värt att satsa på i Sverige. Innan kunskap har spridits känns det svårt att gå vidare med XBRL-projektet och nå framgång.

8.2.2 Framtidsutsikter för XBRL

Eftersom XBRL ej ännu är implementerat är det svårt för oss att se alla nackdelar som kan komma att uppstå precis som det är lika svårt att se om de fördelar som nämns är befogade. Vi kan endast spekulera inom området. Det var därför intressant att fråga respondenterna vad de *tror* att det finns för fördelar och nackdelar med en gemensam standard för redovisning av finansiell information. Vi tänker inte räkna upp dessa åsikter ännu en gång utan vi hänvisar till punktlistan i empirikapitlet. Där går det att se att listan med nackdelar till och med är längre än listan med fördelar. Många av de problem som respondenterna ser är också sådana som vi själva har lyckats identifiera genom att läsa och analysera den litteratur vi har haft att tillgå. Varför denna skeptiska inställning från respondenterna då? Vi tror att detta kan bero på att de som vi har valt att ha med i vår undersökning är väl insatta i sitt eget och andra företags affärsverksamhet. De är i hög grad medvetna om att ingen organisation är den andra lik och därför kan en generell standard bli svår att implementera i verkligheten. Exempelvis kanske ett företag har egendefinierade ickemonetära mått som ej finns med i någon utvecklad taxonomy eller som kan jämföras med några andra företag. Hur skall exempelvis ett starkt varumärke kunna värderas med standardiserade mått?

Som vi har diskuterat i vår problemdiskussion anses framtidspotentialen vara god för XML på den svenska marknaden. Dock har inte vår undersökning visat på denna goda framtidspotential för XBRL, men det beror som sagt mycket på att de svenska företagen har en väldigt liten kunskap om det nya språket XBRL. Men som Agneta Brevenhag har

påpekat har ju Microsoft gått ut och sagt att XML är framtidens Internetspråk och med tanke på Microsofts dominerande ställning i IT-världen känns möjligheterna för XML:s genombrott stora efter ett sådant uttalande. Om sannolikheten är stor att XML slår igenom i Sverige lär även XBRL ha goda möjligheter att implementeras då XBRL är en variant av XML. Dessutom hävdar Brevenhag att intresset bland de organisationer och mjukvaruföretag som deltog i det första seminariet var väldigt stort, vilket talar för XBRL:s möjligheter i Sverige. Men som sagt kunskapen om XBRL måste spridas i Sverige annars är det dömt att misslyckas på förhand.

Mycket av skepticismen i vår undersökning kan också tänkas orsakas av att företagen ej är medvetna om vad XBRL är för något och hur det fungerar. Många gånger kan det vara så att om en företeelse ej är välkänd och marknadsförd så inger det ett visst tvivel. Det är tänkbart att när företagen väl får upp ögonen om hur XBRL fungerar och ser dess möjligheter att de i så fall skulle ge oss fler fördelar som svar i undersökningen om vi gjorde en liknande. Vi menar alltså, trots att mycket skepticism framkom, att företagen skulle ha en positiv bild av XBRL och dess framtid om de visste vad det verkligen var för något. XBRL är ett språk som är anpassat för Internet och utvecklingen av Internet. Eftersom samtliga företag var positivt inställda till Internet och dess möjligheter tycker vi därför att det är ett rimligt antagande att företagen skulle uppskatta XBRL om de visste mer om hur det fungerar.

Avslutningsvis kan vi nämna lite kort om vad de två företag som svarade på den kompletterande webbenkäten om XBRL tyckte. De trodde att XBRL skulle kunna vara en bra lösning, men att framtidsutvecklingen i Sverige kommer att bli begränsad och att det förmodligen blir en komplicerad övergång för bolagen. Atlas Copco tror att det eventuellt krävs en redovisningsrekommendation för att XBRL ska få sitt genombrott i Sverige samtidigt som Electrolux anser att några bolag måste gå i frontlinjen för att på detta sätt skapa press på sina konkurrenter. Dessutom måste fördelarna lyftas fram tydligt, men något krav bör däremot inte ställas från börsen, anser Electrolux. Det här med att fördelarna måste lyftas fram stämmer ju överens med vår åsikt att kunskap om XBRL först och främst måste spridas.

8.2.3 Utvecklingen av taxonomy

Vår kanske viktigaste frågeställning i problemformuleringen var när någon taxonomy kommer att börja utvecklas i Sverige och framförallt när den i så fall blir klar. Liv Watson skrev ju i sitt mail till oss att utvecklandet av en taxonomy i Sverige är en viktig uppgift. Sedan är det så att det första steget i XBRL-processen är just att utveckla en standard (taxonomy) i ett land eller för en viss bransch. Det finns dessutom ett par länder i Europa som redan har en taxonomy klar och då kommer man osökt in på frågan hur Sverige ligger till i jämförelse med andra länder. Enligt Agneta Brevenhag har utvecklandet av en svensk standard precis tagit fart och en svensk XBRL-grupp håller på att bildas i skrivande stund. Denna grupp ska dessutom utarbeta en handlingsplan och det

är framförallt olika stora organisationer som ingår i denna kommitté. Vid telefonintervjun trodde Brevenhag att vi har en svensk standard klar om ungefär ett år. Dock räknar hon inte med att XBRL har börjat användas i Sverige förrän om minst tre år som det ser ut i dagsläget. Vi ser allt detta som ett steg i rätt riktning, intresset är som sagt stort och nu ska det äntligen formeras en XBRL-grupp som tar ett konkret tag i projektet och börjar utveckla en taxonomy även för Sverige. Vem eller vilka som tänker finansiera det hela vet vi inte riktigt, men vi antar att detta är löst på något sätt eftersom en XBRL-grupp nu ska bildas. Förmodligen blir det de stora svenska organisationerna som får bära kostnaderna. Dock får vi inte nämna vilka dessa är då detta än så länge är konfidentiellt.

8.3 Analys – kvalitetskriteriernas frågeställningar

8.3.1 Är nyttan större än kostnaderna?

Det första kriteriet som måste vara uppfyllt i modellen som vi har valt att bygga vår analys på är att nyttan måste vara större än kostnaderna för att ta fram den finansiella informationen. Schroeder och Myrtle talar också om i sin bok att kostnaderna kommer främst att belasta de som är med och tar fram den finansiella informationen, d v s i vårt fall blir det de som är med och utvecklar XBRL. Användarna av XBRL kan, om de så vill, vänta in läget och ej delta i utvecklandet och därmed ej heller investera något i projektet. XBRL är gratis, vilket gör att vem som helst ändå kan använda sig av språket när det väl är implementerat. Vem har då mest nytta av XBRL som det ser ut idag?

XBRL är i inledningsskedet mest till för att underlätta för de som laddar hem finansiell information från företagen. Företagen i sig kommer inte att tjäna så mycket på att använda sig av XBRL i början, vilket har nämnts tidigare i uppsatsen då Agneta Brevenhag poängterade detta. XBRL riktar sig alltså främst till extern redovisning i dagsläget och företagen kan dra till sig de största fördelarna först när XBRL börjar användas i den interna redovisningen. I vår problemdiskussion i början av uppsatsen talade vi om vikten av att företagen måste visa eget intresse av att delta i utvecklingen av XBRL. Genom detta kan de hjälpa till att påverka och få XBRL att fungera så effektivt som möjligt. Här kan alltså de insatta företagen i längden vinna fördelar gentemot de som ej har varit med att utveckla XBRL om det nu visar sig att XBRL blir en internationellt accepterad standard.

I initialskedet har alltså företagen ej något större behov, men när redovisningen av finansiell information över Internet blir mer intensifierad och kraven på öppenhet skärps skulle XBRL kunna vara en lösning. Om den interna redovisningen helt bygger på ett XBRL-baserat system skulle informationen kunna kopplas direkt till företagets hemsida och rapporterna skulle genereras i stort sett automatiskt. Informationen i huvudboken kan alltså länkas samman till externa finansiella rapporter med hjälp av XBRL. Detta kommer till slut medföra att de totala kostnaderna att ta fram och publicera finansiell information

reduceras avsevärt. Då kostnaderna minskar är det större chans att nyttan är större än kostnaderna och detta gäller då samtliga parter som använder XBRL.

I dagsläget kanske det kan tyckas att fördelarna för många kanske inte överväger den kraft som måste läggas ner för att implementera XBRL. Det kan kännas rätt meningslöst för företagen att vara med och investera i något som de inte har någon direkt nytta av själva i initialskedet. Personligen tror vi att fler och fler skulle kunna dra nytta av XBRL allteftersom tiden går och språket blir mer utbrett och allmänt accepterat. En anpassning av redovisningen kommer då att göras och fördelarna kommer att eliminera många av de tankar om ”meningslöshet” som kan tänkas finnas idag. Utvecklingen går ju som sagt hela tiden framåt och bättre och smartare lösningar kommer ständigt att dyka upp. Kanske är just då XBRL en bra början på en framtid med en internationellt anpassad redovisning. Detta är givetvis under förutsättning att XBRL blir allmänt accepterat och att i stort sett alla företag på marknaden använder sig av det.

Det finns alltså både potentiella för- och nackdelar med XBRL och om fördelarna kommer att överväga nackdelarna går nog inte att med säkerhet svara på innan XBRL har implementerats och utvärderats.

8.3.2 Hur påverkar XBRL tolkningsarbetet av finansiell information och hur lättförståeligt och användarvänligt är XBRL?

Dessa frågor har egentligen besvarats många gånger om i uppsatsen redan. Vi härledde tidigare dessa frågor till kriterierna *begriplighet* och *användbarhet* i modellen. Det är inget tvivel om saken att XBRL kommer att öka användbarheten av den finansiella informationen för analytiker och liknande intressenter. Eftersom det kommer att bli lättare att jämföra och skaffa finansiell information från företagen är detta ett faktum som ej går att förbise. Modellen omfattar också kriteriet *jämförbarhet* där vikten av att informationen går att jämföra mellan olika företag och inom ett företag vid olika tidpunkter poängteras för informationens användbarhet. Dock är det viktigt att tänka på att de individuella användarna av informationen ser till att anpassa XBRL efter sina behov. Olika intressenter har olika informationsbehov och en viss taxonomy som filtrerar ut den specifika informationen åt en viss användare kanske visar sig vara helt oanvändbar för en annan. Det är alltså fel att tro att det endast är att sätta sig vid en dator och hämta hem information med XBRL. En individuell anpassning är nödvändig för att utnyttja XBRL:s fulla kraft.

Begripligheten bör inte heller bli några problem eftersom allt är tänkt att skötas automatiskt med XBRL. Användaren kommer alltså inte att behöva vara insatt i hur språket fungerar utan kommer bara att se en liten del av vad som egentligen händer. Vi tror att det är just detta som är en av de stora styrkorna med XBRL. Eftersom användaren

endast kommer att se ett snyggt skal av hela processen behöver denne inte ha så speciellt stor datorvana, mer än grundläggande.

Vad som har framkommit av såväl teori som empiri är att XBRL tveklöst kan tänkas ha en positiv inverkan på redovisningen av finansiell information. Vi håller fullständigt med i detta avseende, men vi är också medvetna om att det kommer att ta lång tid och kräva hårt arbete innan XBRL kan utnyttja sin fulla potential. Ofta nämns det ingenting om detta när vi läser den litteratur och artiklar som är skrivna av förespråkarna. Allt uppenbaras enkelt och problemfritt och ibland verkar det nästan som om hela processen skulle kunna ske över en natt. Tid är alltså, enligt oss, ett nyckelord i XBRL sammanhanget.

8.3.3 Hur kommer XBRL att påverka publikation av årsredovisningar och företagens sätt att redovisa?

En viktig utveckling som kommer att ske om XBRL börjar implementeras är att sättet att redovisa kommer att förändras tämligen radikalt. Ett exempel på detta är bland annat att den finansiella informationen kommer att göras tillgänglig i realtid. Det betyder alltså att informationen kan hämtas hem från företaget direkt efter att den har uppdaterats i systemet inom företaget. Uppgifterna på hemsidor och liknande kommer att kunna kopplas så att dessa ändras automatiskt när nya uppgifter läggs in i företagets interna redovisningssystem. Med anledning av detta kan det komma att uppstå problem som måste lösas innan XBRL börjar implementeras. Ett problem skulle kunna vara att revisorerna blir tvungna att revidera i realtid istället för i efterhand som de gör idag. Så fort en uppgift skall publiceras på nätet måste alltså denna kontrolleras av företagets revisorer. Vi är då inne och berör det området som handlar om digital signatur som vi har beskrivit tidigare i uppsatsen. Det måste alltså till en lagförändring eller liknande praxis som tillåter denna form av signering över Internet för att revisorerna skall kunna sköta denna form av revidering.

Eftersom analytiker och andra intressenter ges möjligheten att få tillgång till finansiell information i realtid kommer de att kunna uppdatera sig snabbare med nya upplysningar och risken för att ett felaktigt beslut fattas minimeras. Att slippa få inaktuell information är en styrka som XBRL troligtvis kan erbjuda intressenterna. Detta berörs i modellen under kriteriet *relevans* med attributet *aktualitet*. Kvaliteten på den finansiella informationen kommer alltså troligtvis att öka inom detta kriterium.

En fråga som vi ställde i vår undersökning var om respondenterna trodde att redovisning i pappersform kommer att vara överflödiga. Majoriteten var övertygade om att så inte var fallet. Pappersformen kommer alltid att finnas kvar beroende på många anledningar. Digitala årsredovisningar kan alltså mer ses som ett komplement till pappersformaten. Vi tror dock att tryckta versioner av årsredovisningar kommer att minska drastiskt om XBRL börjar användas. Det kommer alltid att finnas personer som av olika anledningar

inte har tillgång till Internet eller datorer och då måste det finnas tryckta versioner att dela ut till dessa. Dock kommer troligtvis redovisningen att fokusera mer på digitala versioner än på tryckta så där kan vi förvänta oss en förändring jämfört med idag.

8.3.4 Hur ser företagen på en hög grad av öppenhet online för att kunna konkurrera på marknaden när XBRL har blivit en standard?

I modellen talas det om reliabilitet och vikten av att informationen är pålitlig. Vi vände på detta lite i vår problemformulering och frågade oss om XBRL är pålitligt nog så att företagen skall våga hålla en högre grad av öppenhet, som också är en förutsättning för att XBRL skall fungera.

Eftersom det endast var en mycket liten del av våra respondenter som kände till fenomenet XBRL är det mycket svårt att svara på hur de uppfattar just XBRL. Vi kan endast spekulera och försöka tyda de underliggande och indirekta frågorna som vi har ställt i vår undersökning. Exempelvis kan vi analysera och försöka tolka svaren på frågan där vi undrade hur mycket företagen är villiga att redovisa över Internet. Eftersom XBRL i stort sett kommer att tvinga fram en högre grad av öppenhet av information via Internet var det intressant att se hur företagen ställde sig till en sådan exponering av deras redovisningsinformation.

I vår empiriska studie visade det sig att samtliga företag redovisade någon form av finansiell information över Internet. Dessutom är det ingen av respondenterna som tycker att företaget bör redovisa mindre information än vad de för tillfället gör via detta medium. Här ser vi att företagen alltså inte ser det som ett problem med att hålla en högre grad av öppenhet gentemot sina intressenter. Majoriteten av respondenterna var också överens om att det fanns ett behov av en standard som underlättar redovisningen av finansiell information över Internet. Många ansåg att dagens metoder var besvärliga och tidskrävande och skulle gärna se ett effektivare förfaringssätt. Detta borde således tyda på att företagen i Sverige är beredda på att i framtiden sköta en stor del av sin redovisning via Internet när förfaringssätten har blivit mer optimerade och effektiva.

Med anledning av detta kan vi alltså konstatera att Internet är ett medium som företagen tror på och dessutom har valt att satsa på. I dagsläget förväntas det av allmänheten att företagen har en hemsida och detta nämns även i svaren till vår undersökning. Därför tror vi att de flesta företag är villiga att redovisa den information som går att redovisa över Internet i framtiden. Nya lösningar och tekniker kommer ständigt att dyka upp och om denna utveckling avstannar kommer Internet snart att bli ett omodernt och ineffektivt medium. Internet måste helt enkelt kunna möta de höjda krav som hela tiden ställs då hårdvaror och mjukvaror ständigt förbättras. Kraven höjs ständigt av användarna också. Dessa förväntar sig att mer och mer information skall göras tillgänglig för dem på Internet och företagen tvingas mer eller mindre att erbjuda en alternativ redovisning på Internet.

IX. Slutsatser

De slutsatser som hela undersökningen har mynnat ut i återges i detta kapitel. Dessutom ger vi förslag på fortsatt forskning inom ämnet.

9.1 Kunskapen om XBRL i Sverige

Vi kan börja med att konstatera att kunskapen om XBRL i de svenska globala företagen är väldigt liten och med andra ord kan jämföras med den låga kunskapen om XML i svenska företag. Av detta kan vi dra slutsatsen att kunskap om XBRL måste spridas för att det digitala affärsspråket ska kunna implementeras i Sverige på ett framgångsrikt sätt. Därför vore det lämpligt om någon stor svensk organisation, förslagsvis FAR, tog på sig ansvaret att sprida information om XBRL för att öka kunskapsnivån om detta fenomen i Sverige. Men då krävs det givetvis först och främst att personer inom FAR blir mer kunniga om det digitala affärsspråket XBRL, vilket inte är fallet idag.

9.2 XBRL:s framtidspotential i Sverige

Vilken framtidspotential XBRL har i Sverige är svårt att bedöma efter vår undersökning, men Microsofts satsning på XML som framtidens Internetspråk gör ju att möjligheterna även för XBRL ökar, eftersom XBRL är en variant av XML. Det andra som talar för XBRL är att ett väldigt stort intresse finns hos de organisationer och mjukvaruföretag som deltog i det första seminariet angående XBRL. Det som talar emot XBRL i skrivande stund är att kunskapen överlag i Sverige är väldigt låg, som vi även nämnde ovan. Det framkom dessutom av den kompletterande XBRL-enkäten att det förmodligen från bolagens sida ses som komplicerat att gå över till XBRL. Vi inser rätt fort att det är lättare sagt än gjort att hitta några företag som är villiga att stå för utvecklingskostnaderna i inledningsskedet. Detta leder till slutsatsen att en lyckad implementering av XBRL i USA och övriga länder nästan är en förutsättning för att svenska företag ska våga satsa stora pengar på att införa XBRL i sin organisation.

9.3 Utvecklande av taxonomy i Sverige

Vi var ju nyfikna på när det skulle börja utvecklas någon taxonomy i Sverige och saken är den att det i skrivande håller på att formeras en svensk XBRL-grupp. Denna grupp ska utarbeta en konkret handlingsplan för XBRL i Sverige och arbetet med att utveckla en

svensk standard sätter snart igång. Går allt som det ska finns det förmodligen en taxonomy färdig om ca ett år. Dock beräknas inte XBRL börja användas och implementeras i de svenska företagen förrän om ungefär tre år enligt uppskattning av Agneta Brevenhag. Dessutom krävs vissa lagändringar för att kunna införa XBRL i Sverige. Hursomhelst ser vi det som väldigt positivt att även Sverige nu ska börja utveckla en taxonomy och på detta sätt följa efter föregångsländerna. Det kan dessutom vara en fördel att inte ligga längst fram i utvecklingen av XBRL, utan istället granska hur det går för andra länder och på så sätt lära sig av deras eventuella misstag i implementeringen.

9.4 Nyttan kontra kostnaderna

I initialskedet anser vi inte att nyttan är större än kostnaderna för alla inblandade parter med XBRL, men på lång sikt kommer troligtvis denna klyfta att jämnas ut och fördelarna med ett XBRL-baserat redovisningssystem kommer att gynna samtliga parter. Detta inträffar först när företagen kan börja använda XBRL i den interna redovisningen och då kommer de totala kostnaderna att reduceras avsevärt. Till en början gynnar det mest de som laddar hem finansiell information från Internet. Dock är det viktigt att några företag åtar sig implementeringsarbetet och går i spetsen och därmed guidar den övriga marknaden på rätt väg. Någon måste betala utvecklingen och de som gör det får se det som en framtida investering i en mindre problematisk och enklare redovisning. Problemet lär vara att många företag tycker det känns meningslöst att investera stora summor i något man inte kan dra nytta av själv i början. Därför resonerar säkert flera företag som så att det är bättre att låta andra företag stå för kostnaderna nu för att sedan själva hoppa på tåget när det inte kostar särskilt mycket. Vid ett sådant resonemang glömmar företagen att de inte kan påverka utformningen av XBRL och struntar allt för många i att delta i utvecklingen av XBRL leder detta faktum till att det inte blir ändamålsenligt för användarna i slutändan. Detta är därför ett stort hot mot en lyckad implementering av XBRL i Sverige.

9.5 XBRL:s påverkan på olika funktioner i diverse verksamheter

Tolkningsarbetet och kvaliteten på insamlade finansiella uppgifter kommer förmodligen att förbättras med XBRL:s hjälp. Jämförelser såväl inom företagen som gentemot andra företag kommer att bli lättare och även jämförelser i tiden kommer att underlättas. XBRL kommer med väldigt stor sannolikhet att öka användbarheten av den finansiella informationen för bl a finansanalytiker. När det gäller användarvänligheten så är det en av XBRL:s styrkor när implementeringen väl har ägt rum. Den dagliga användaren behöver inte vara insatt i hur språket fungerar utan det kommer vara applikationer med

användarvänliga gränssnitt som denne kommer att arbeta med. Däremot har vi förstått att det kommer att ta tid innan vi är vid den punkten och det är möjligt att XBRL inte är det mest optimala för framtida lösningar, men det är en bra början tror vi. Dock kräver projekt i XBRL:s dignitet att man har tålamod och inte gör något förhastat bara för att förespråkarna lovar revolutionerande förändringar.

Den mest intressanta utvecklingen av XBRL är tanken att finansiell information kan komma att göras tillgänglig i realtid. Dock finns det problem som måste lösas innan en sådan utveckling blir möjlig. Revisorernas funktion kommer ju i så fall att ändras från att revidera i efterhand till att istället sköta detta i realtid, vilket kommer att ändra deras roll väsentligt. Redovisning i realtid skulle ju å andra sidan leda till att analytiker slipper få inaktuell information. Däremot är det inte många företag, som deltagit i vår webbenkät, som tror att årsredovisningen kommer att försvinna i pappersform på väldigt lång tid. Dock lär distributionen av tryckta årsredovisningar minska väsentligt vid ett införande av XBRL.

9.6 Vilken grad av öppenhet leder XBRL till?

Detta är en fråga vi endast kan spekulera kring, eftersom det i slutändan är företagen som själva reglerar hur mycket de vill redovisa via Internet. Förmodligen kommer vissa utstickande företag att redovisa väldigt mycket om XBRL införs och då borde detta "tvinga" andra företag att följa efter för att kunna konkurrera. Genom att granska våra undersökta företag kan vi åtminstone komma fram till slutsatsen att inget företag vill redovisa mindre än idag och ungefär hälften av företagen vill faktiskt redovisa mer finansiell information via Internet. Kontentan av detta borde bli att frågan om ökad öppenhet vid en implementering av XBRL troligtvis inte kommer att vara avgörande för XBRL:s framgångar i Sverige. Den nya form av öppenhet som företagen ställs inför kräver således att det finns lagar och rekommendationer som reglerar den information som publiceras på Internet. Dessutom kan sägas att företagen har stor tillit till Internet och det är ju i vart fall något som talar för XBRL.

9.7 Slutsatser i punktform

Vad blir då slutsatserna av allt det här? Vi har summerat dessa i punktform nedan med utgångspunkt från det som har tagits upp i uppsatsen:

- Kunskapen om XBRL i de stora börsföretagen är väldigt liten.
- Framtidspotentialen för XBRL i Sverige är svår att avgöra då väldigt få har börjat diskutera dess för- och nackdelar än.

- En svensk XBRL-grupp håller i skrivande stund på att bildas och denna kommer inom den närmaste framtiden att börja utveckla en svensk standard (taxonomy), vilken beräknas vara klar om ungefär ett år.
- Nyttan kommer troligtvis att kompensera kostnaderna på sikt.
- Några företag måste gå i täten och leda samt utveckla ett väl fungerande XBRL-system.
- XBRL kommer att ge den finansiella informationen högre kvalitet och analysvärde.
- Sättet att redovisa kommer, i och med XBRL:s utveckling, att styras mer mot realtidsredovisning där uppgifterna uppdateras omedelbart när de läggs in i företagens system, vilket i framtiden skulle kunna leda till en helt ny roll för revisorerna.
- Lagar och regler måste anpassas för att bemöta XBRL.
- Öppenheten i företagen kommer eventuellt att öka pga. XBRL.

9.8 Förslag på vidare forskning

Det kan vara svårt att hitta något lämpligt perspektiv ur vilket man i dagsläget skulle kunna forska vidare i ämnet XBRL. Dock kunde det vara intressant att undersöka vad IT-företagen, framförallt de som utvecklar mjukvaruprodukter, anser om det nya digitala affärsspråket XBRL. Anledningen till att välja just IT-företag grundar sig på Agneta Brevenhags kommentar att hon tror att dessa företag har störst kunskap om XBRL i Sverige. Dessutom skulle det vara intressant att undersöka hur analytikerna i Sverige ser på en företeelse med sådana egenskaper som XBRL innehar.

Fortsättningsvis kan sägas att XBRL fortfarande är i implementeringsstadiet (åtminstone utomlands), vilket gör det svårt att säga om det fungerar lika bra i praktiken som teorin påstår. Eftersom denna uppsats beskriver en så pass ny företeelse har vi heller inte haft möjligheten att få se hur XBRL fungerar hos de svenska företagen i verkligheten. Det kan därför vara intressant att analysera och testköra de program som kommer att utvecklas i framtiden. Dessutom skulle man samtidigt kunna göra en undersökning för att se vad företagen har för inställning till XBRL och dess funktionalitet. I det längre perspektivet kunde det även vara intressant att se hur XBRL påverkar redovisningsfunktionen i de svenska företagen.

Källförteckning

Böcker:

Andersen Ib, *Den uppenbara verkligheten*, Studentlitteratur 1998

Davidsson Bo & Patel Runa, *Forskningsmetodikens grunder - Att planera, genomföra & rapportera en undersökning*, Studentlitteratur Lund 1994

Eriksson Lars Torsten & Wiedersheim-Paul Finn, *Att utreda, forska och rapportera*, Liber ekonomi Malmö 1997

Foreby Per, *Att skriva rapporter med Latex version 5.4 (texthäfte)*, 8 december 1998

Halvorsen Knut, *Samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur Lund 1992

Hoffman Charles & Strand Carolyn, *XBRL Essentials*, AICPA 2001

Johansson Sven-Erik & Roots Ilmar, *BAS-redovisningsystem*, Liber 1996

Kumar, Aker & Day, *Essentials of marketing research*, John Wiley and Sons 1999

Lars A Samuelsson red, *Controllerhandboken*, Industrilitteratur 1999

Lundahl Ulf & Skärvad Per-Hugo, *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, Studentlitteratur Lund 1999

Schroeder G. Richard & Clark W. Myrtle, *Accounting theory*, John Wiley & Sons 1998

Smith Dag, *Redovisningens språk*, Studentlitteratur 1997

Svensson Kling Katarina, *Credit intelligence in banks*, Lund business press 1999

Artiklar:

Brättemark Daniel, Helander Björn & Dykert Lars, *Säker elektronisk överföring av ekonomisk information*, Balans 2/2001

Coffin Zachary, *The top 10 effects of XBRL*, Strategic Finance juni 2001

Covaleski John, *Accounting industry takes XBRL to the banks*, Accounting Technology 17 okt 2000

Danielsson Lars, *Trögt för XML som ersättning för papper*, Computer Sweden 2002-01-10

Danielsson Lars, *XML – en riktig solskenshistoria*, Computer Sweden 2001-02-16

Hannon Neal, *XBRL Vendor List*, Strategic Finance juni 2001

Hannon Neal, *XBRL will spread quickly*, Strategic Finance juni 2001

Hoffman Charles, Strand Carolyn, Watson Liv m.fl, *The XBRL potential*, Strategic Finance juni 2001

Kutler Jeffery, *Analysis made easy, via the Web*, Institutional Investor Magazine
1 juni 2000

Lagerström Bo, *Finansiell rapportering via internet: Nytt dataspråk med nya möjligheter*
Balans 8-9/2000

O'Rourke John, *Creating Financial Information in XBRL*, Strategic Finance juni 2001

Rippe Johan, *Vägen mot IAS – skjut inte upp konverteringsprocessen!*, Balans 6 juli 2001

Sutano Hadi & Rekan, *XBRL: The new business reporting language*, ABAS NewsFlash nr 1
2001

Svidén Henrik, *XML-variant finner finansiell fakta*, Computer Sweden 2000-09-28

Victorzon Annelie, *I vår kan du deklarerera på nätet*, Computer Sweden 2001-10-22

Wallström Martin, *Svalt intresse för XML i storföretag*, Computer Sweden 2001-03-16

Zarowin Stanley & Harding Wayne E, *Finally, business talks the same language*
Journal of accountancy vol 190 nr 2 2000

Uppsatser:

Andersson Therese & Wennerholm Anna, *Årsredovisningens utveckling*, Lunds universitet
2001

Gustavsson Arthur & Häll Marcus, *XML i framtiden? – En bedömning ur ett
marknadsperspektiv*, Högskolan i Jönköping 2000

Karlsson Malin & Nilsson Weronica, *Kvaliteten på delårsrapporter*, Lunds universitet 2001

Övriga skriftliga källor:

Docere Intelligence, *Internetmarknaden i Sverige*, oktober 2000 (PDF-fil, rapport)

Internt material från Öhrlings PricewaterhouseCoopers

Muntliga källor:

Brevenhag Agneta, XBRL-expert, Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Stockholm, 2001-09-19

Eriksson Mikael, Kontorschef, Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Malmö, 2001-05-04

Elektroniska källor:

<http://accounting.smartpros.com/>

<http://nyheter.idg.se/>

<http://web.bryant.edu/>

<http://www.electronicaccountant.com/>

<http://www.iimagazine.com/>

<http://www.pwcglobal.com/>

<http://www.semansys.com/>

<http://www.xbrl.org/>

<http://www.xbrlsolutions.com/>

Respondenter i webbenkät:

Björk Marita, Chef Investor Relations, [AB SKF](#)

Dahlqvist Gunilla, Group Accountant, [IFS AB](#)

Dahlqvist Lars-Kenneth, Investor Relations, [Handelsbanken](#)

Eliasson Karin, Investor Relations, [Investor AB](#)

Enderstein Monica, Investor Relations Manager, [Europolitan Vodafone](#)

Eriksson Pernilla, Investor Relations, [Sandvik AB](#)

Hallgren Mia, Financial Controller, [OM AB](#)

Hedenström Leif, Controller, [LM Ericsson](#)

Hedlund Rebecca, Informatör, [AB Volvo](#)

Jonasson Anders, Ekonomi-ansvarig, [H & M Hennes & Mauritz AB](#)

Karlsson Johan, Investor Relations medarbetare, [ABB](#)

Karlsson Monica, Investor Relations, [Skandia](#)

Larsson Mikael, CFO, [Industriförvaltnings AB Kinnevik](#)

Månsson Peter, Investor Relations, [AssiDomän](#)

Nilsson Göran, Ansvarig Financial Control, [Telia AB](#)

Nordqvist Claes, Investor Relations, [Nordea](#)

Norrby Tobias, Investor Relations, [FöreningsSparbanken](#)

Nyquist Peter, Vice President IR and Communication, [SCA](#)

Olsson Mattias, Investor Relations Manager, [Atlas Copco](#)

Patrickson Enrique, Investor Relations, [Electrolux](#)

Persson Ulrika, Investor Relation Manager, [Boss Media](#)

Petri Rickard, Information- och finansansvarig, [WM-data](#)

Raihle Bertil, VP Corp Control, [Swedish Match AB](#)

Sjöberg Bengt, Investor Relations, [Pharmacia](#)

(Besvarade ej webbenkäten, men kontaktade oss via telefon)

Skoglund Henrik, Redovisningschef, [SSAB Svenskt Stål AB](#)

Söderström Ulf, Head of Investor Relations, [Scania](#)

Ternby Staffan, Info dir, [AstraZeneca](#)

Tibell Björn, Assistent Investor Relations, [SAS](#)

Treschow Lotta, Investor Relations-ansvarig, [SEB](#)

Zador Johanna, Biträdande chef, Investor Relations, [Skanska AB](#)

Intervjufrågor till Agneta Brevenhag den 19 september 2001

1. Vem/vilka i Sverige innehar störst kunskap om XBRL?
2. Vilka är de största fördelarna med XBRL?
3. Vilka är nackdelarna med XBRL?
4. Vilka intressenter kommer att få störst nytta av XBRL om det implementeras i Sverige? (Och vilka är i så fall orsakerna till detta?)
5. Finns det några projekt på gång som berör XBRL i dagsläget?
6. Vilka organisationer/företag har blivit inbjudna till seminariet den 9 oktober och är det någon som har anmält sig på eget initiativ?
7. Vad anser Ni krävs för att XBRL ska få sitt genombrott i Sverige?
8. Vad tror Ni om framtidsutvecklingen för XBRL i Sverige?
9. När kommer någon taxonomy att börja utvecklas i Sverige?
10. Vilka kommer att delta i utvecklandet av taxonomies i Sverige?
11. Krävs några lagändringar för att XBRL ska kunna börja användas i Sverige? I så fall vilka?
12. På vilket sätt kommer revisorns arbete att påverkas om XBRL implementeras i Sverige?
13. Hur ligger Sverige till jämfört med andra europeiska länder vad gäller kunskap om och utvecklande av XBRL?
14. Vem/vilka verkar vara mest positivt inställda till XBRL i Sverige som det ser ut i dagsläget?
15. Kommer ett företag som använder XBRL själv att kunna bestämma hur mycket information det ska/vill redovisa online?
16. Hur kan man kortfattat förklara vad en taxonomy har för funktion och vad det egentligen är?
17. Känner Ni till något konkurrerande system/språk?

Mail från Charles Hoffman:

Från: "Charles Hoffman" <CharlesHoffman@xbrlSolutions.com>	Spara adressen
Svara xbrl-public@yahoogroups.com	Skriv ut meddelande
till:	Visa sidhuvud
Datum: Thu, 12 Jul 2001 12:05:06 -0700	Visa som text
Till: <xbrl-public@yahoogroups.com>	Rapportera
Ämne: RE: [xbrl-public] Re: Translate XBRL Essentials	skräppost

Joakim;

No plans to translate XBRL Essentials into Swedish currently. But if you or anyone wanted to undertake that project, I can put you in contact with someone who can make that happen.

Thanks;

Charlie

-----Original Message-----

From: joakimlaurila@icqmail.com [mailto:joakimlaurila@icqmail.com]

Sent: Thursday, July 12, 2001 4:02 AM

To: xbrl-public@yahoogroups.com

Subject: [xbrl-public] Re: Translate XBRL Essentials

Hi Charlie!

I just wonder if "XBRL Essentials" will be translated into Swedish?

If so, when will it be printed into Swedish?

Regards

Joakim Laurila
Lunds university, Sweden

[Mail från Zachary Coffin:](#)

From: "Coffin, Zachary P" <zcoffin@kpmg.com>	Save Address
Date: Fri, 24 Aug 2001 21:02:43 -0400	Print View
To: joakimlaurila@icqmail.com	Show Headers
Cc: lars-gunnar.larsson@far.se, daniel@cmng.net, "Tuborg Jensen, Michael" <mtuborg@kpmg.com>	Show as Text
Subject: RE: [xbrl-public] XBRL in the Swedish market?	Report Junk Mail

Joakim, Hi. Thanks very much for your interest. At this time, Sweden is not participating in the XBRL consortium in any official way. I have briefed the accounting institute there and they may be considering the possibility of establishing an XBRL Sweden committee, or possibly an XBRL Nordic Federation. I have copied two individuals on this note--a leading company and the institute--and encourage them to assist you, as well as a local XBRL expert. Perhaps your initiative may lead to a renewed interest in XBRL. If I can assist in any way, please don't hesitate to let me know. Thanks again.

Regards to all,

Zack

Zachary Coffin
 XBRL Liaison Chair
KPMG Global XBRL Leader
Email: zcoffin@kpmg.com

Introducing XBRL: Decision Making in a Digital Economy (Prentice Hall; October 2001)
 Amazon: http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/0130609021/o/qid=992521111/sr=2-1/ref=aps_sr_b_1_1/102-2620093-6892959

-----Original Message-----

From: joakimlaurila@icqmail.com [mailto:joakimlaurila@icqmail.com]
Sent: Thursday, July 12, 2001 5:25 AM
To: xbrl-public@yahoogroups.com
Subject: [xbrl-public] XBRL in the Swedish market?

Hi,

Me and my friend Thomas are going to write our Final Exam Paper about XBRL at Lunds University in Sweden. We want to know more about XBRL in the Swedish market and will be grateful for any information about that!

Does anyone know WHEN there will be a taxonomy under development in Sweden?

Best Regards

Joakim Laurila
 Lunds University, Sweden

Mail från Liv Watson:

Från: Liv Watson <lwatson@edgar-online.com>	Spara adressen
Datum: Fri, 28 Sep 2001 16:24:58 -0400	Skriv ut meddelande
Till: "joakimlaurila@icqmail.com" <joakimlaurila@icqmail.com>	Visa sidhuvud
Ämne: RE: [xbrl-public] XBRL in the Swedish market?	Rapportera
	skräppost

Hejsan,

Glad to learn that you are taking interest in writing a paper on XBRL in Sweden. My Swedish is not up to par anymore but I am part of the XBRL group since the beginning. Taxonomy development is one of the issues I feel needs to be studied further and also how can Sweden benefit from XBRL and perhaps do a case study on who from Sweden should administrate XBRL Sweden. I would gladly share more info or review your papers. Let me know how your project is coming along. Liv

-----Original Message-----

From: joakimlaurila@icqmail.com
[mailto:joakimlaurila@icqmail.com]
Sent: Thursday, July 12, 2001 8:25 AM
To: xbrl-public@yahoogroups.com
Subject: [xbrl-public] XBRL in the Swedish market?

Hi,

Me and my friend Thomas are going to write our Final Exam Paper about XBRL at Lunds University in Sweden. We want to know more about XBRL in the Swedish market and will be grateful for any information about that!

Does anyone know WHEN there will be a taxonomy under development in Sweden?

Best Regards

Joakim Laurila
Lunds University, Sweden

[Mail från Neal Hannon:](#)

Från: "Neal Hannon" <nhanon@home.com>	Spara adressen Skriv ut meddelande Visa sidhuvud Rapportera skräppost
Svara "Neal Hannon" <nhanon@home.com> till:	
Datum: Thu, 12 Jul 2001 10:34:23 -0400	
Till: <joakimlaurila@icqmail.com>	
Ämne: Re: Research papers on XBRL?	

Joakim, Hi. The papers are located at <http://web.bryant.edu/~xbrl>. More are published every day, including in magazines like Strategic Finance magazine. Good luck.

Neal
XBRL education committee co-chair

Neal Hannon Bryant College Accounting Department
Bryant Office 401-232-6227
Home Office 401-769-3802

XBRL Educational Resource Center <http://web.bryant.edu/~xbrl>
Introducing XBRL: Decision Making in a Digital Economy

----- Original Message -----

From: <joakimlaurila@icqmail.com>
To: <nhanon@home.com>
Sent: Thursday, July 12, 2001 8:57 AM
Subject: Research papers on XBRL?

Neal,

I'm a Swedish student who writes my Final Exam Paper about XBRL together with my friend Thomas at Lunds University. There is almost nothing written about XBRL in Sweden so we need more information and wonder if you can help us with that?

I saw, here at the XBRL-public, that you have posted 145 articles recently written about XBRL to Jia and Simon. Is there a chance that you can post the same information to me? We really want to spread the word about XBRL here in Sweden.....

Best regards

Joakim Laurila
Lunds University, Sweden

Intervjufrågor till svenska globala storföretag

1. Redovisar ni finansiell information via Internet och i så fall hur?
2. Tycker Ni att det i dagsläget fungerar tillfredsställande?
3. Tycker Ni att Internet är ett effektivt sätt att distribuera finansiell information över?
4. Hur mycket finansiell information skulle Ni vilja redovisa via Internet jämfört med vad Ert företag gör idag?

(alt: så mycket som möjligt, mer, som idag, mindre än idag, så lite som möjligt)

5. Tror Ni att redovisning i pappersform kommer att vara överflödigt i framtiden?
6. *Ibland är det problematiskt att samla in och jämföra finansiell information beroende på olika utformning och format på rapporterna. Olika format kan vara vanlig pappersform, Word-, Excel- och Acrobat dokument i en dator m.m. Det är inte ovanligt att datan måste skrivas in på nytt i en dator för att kunna användas vid analyser.*

Tror Ni att det finns behov av en standard som underlättar sökning och sammanställning av finansiell information via Internet, eller är dagens hjälpmedel tillräckliga?

7. Om det implementerades en standard (av typen i fråga 6), vilka för- och nackdelar ser Ni då med en sådan standard? Vänligen ange 3 av varje.
8. Vet Ni/någon på ert företag vad XBRL är för något?

Om Ni svarar **ja på fråga 8**, vänligen fortsätt nedan. Annars tackar vi för Er medverkan i vår undersökning.

9. Vilka kunskaper har Ert företag om XBRL?
10. Vad anser Ni om själva språket XBRL?
11. Hur långt fram anser Ni er vara kunskapsmässigt inom XBRL jämfört med era konkurrenter?
12. Vad tror Ni om framtidsutvecklingen för XBRL i Sverige?
13. Vad anser Ni krävs för att XBRL ska få sitt genombrott i Sverige?
14. Har Ert företag något projekt igång vad gäller XBRL?
15. Övriga kommentarer eller synpunkter angående XBRL.

De 30 börsföretag som deltog i vår webbenkät

OM Stockholmsbörsens ”A Mest Omsatta-listan”

	<u>Företag</u>	<i>Veckans Affärers 50-lista</i> <u>Placering*</u>	<i>Fortunes 500-lista</i> <u>Placering*</u>
1.	ABB Ltd	2	
2.	AssiDomän	33	
3.	AstraZeneca	4	
4.	Atlas Copco	19	
5.	Electrolux	7	313
6.	Ericsson	1	140
7.	FöreningsSparbanken	35	
8.	Investor	-	
9.	Kinnevik	-	
10.	Nordea	17	
11.	OM	-	
12.	Pharmacia Corporation	3	
13.	Sandvik	20	
14.	SCA	13	
15.	Scania	16	
16.	SEB	27	
17.	SHB (Handelsbanken)	37	
18.	Skandia	5	227
19.	Skanska	9	?
20.	SKF	22	
21.	SSAB	40	
22.	Swedish Match	-	
23.	Telia	14	
24.	Volvo	6	305
25.	WM-data	-	

OM Stockholmsbörsens ”A-listan”

	<u>Företag</u>	<i>Veckans Affärers 50-lista</i> <u>Placering*</u>	<i>Fortunes 500-lista</i> <u>Placering*</u>
26.	SAS AB	18	

OM Stockholmsbörsens ”Attract 40

	<u>Företag</u>	<i>Veckans Affärers 50-lista</i> <u>Placering*</u>	<i>Fortunes 500-lista</i> <u>Placering*</u>
27.	Boss Media	-	
28.	Europolitan	-	
29.	Hennes & Mauritz	30	
30.	IFS	-	

* = Placering i Sverige

* = Placering i Världen

Brev till respondenter:

Hej ("namn")!

Vi är två studenter på Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet som just nu skriver vår magisteruppsats inom Redovisning. Uppsatsen handlar om redovisning av finansiell information via Internet. Därför önskar vi att Ni besvarar en webbenkät åt oss, vilket inte borde ta särskilt mycket tid i anspråk (ca 10-15 min).

Webbenkäten hittar Ni på följande länk:

<http://www.student.lu.se/~fek00twe/>

("Här läggs lite personlig vinkling in som skiljer sig från företag till företag, t ex hänvisning till telefonsamtal eller vem som har ansett mottagaren av mailet lämplig att besvara webbenkäten")

Om Ni skulle upptäcka att någon annan på Ert företag är mer lämplig att svara på vår webbenkät så får Ni givetvis väldigt gärna vidarebefordra länken till denna person.

Ert svar är mycket viktigt för vår undersökning och vi är tacksamma för svar snarast möjligt. Har Ni några funderingar eller frågor till oss så hör gärna av Er via mail eller telefon!

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar

Joakim Laurila
070 - xxx xx xx

Thomas Weibenfalk
070 - xxx xx xx